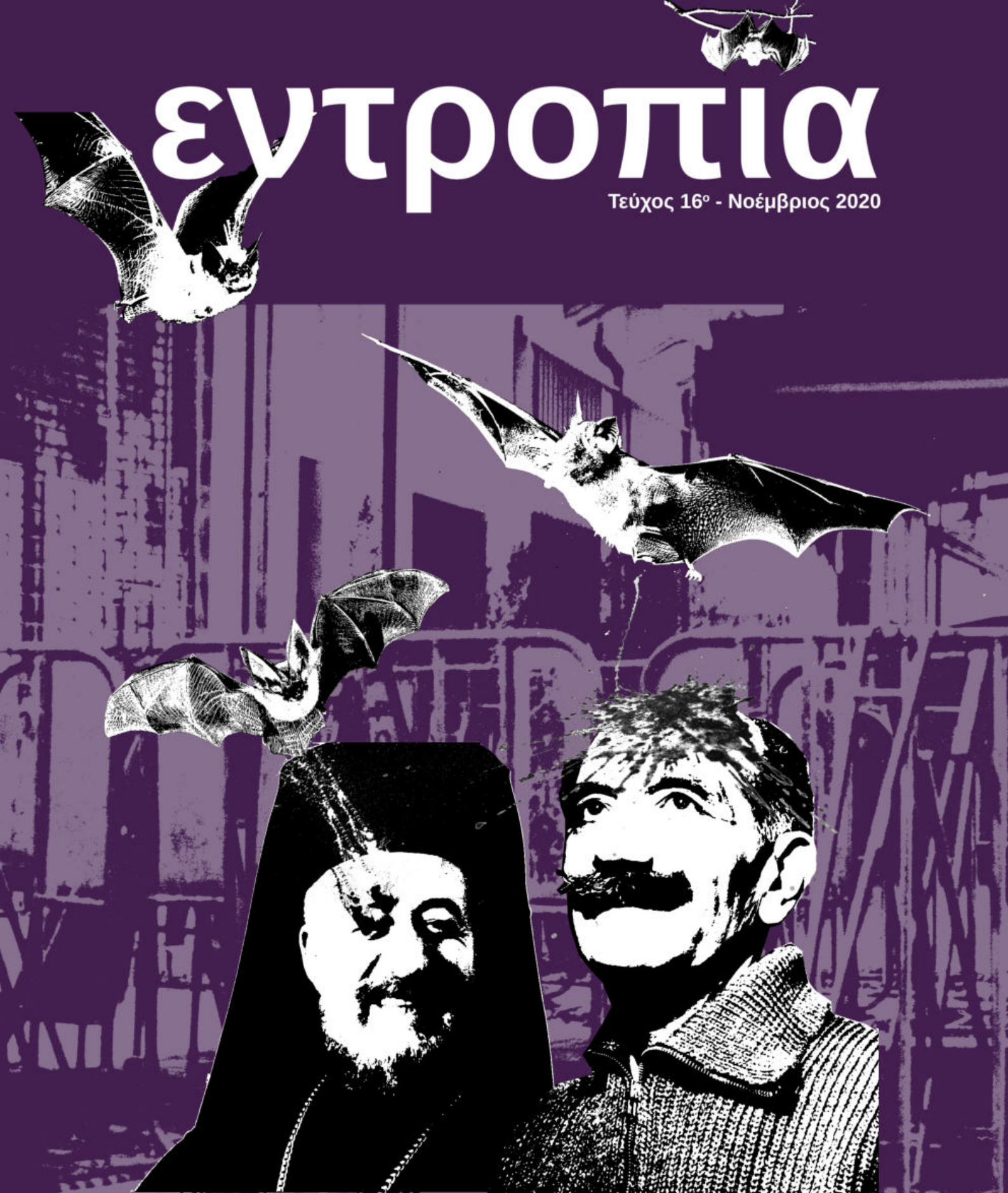

ΕΝΤΡΟΠΙΑ

Τεύχος 16° - Νοέμβριος 2020

ΑΝΤΙΦΑΞΙΣΜΟΣ

ΑΠΟΨΕΙΣ

ΤΕΧΝΕΣ & ΛΟΓΟΣ

περιοδική έκδοση
ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗΣ ΑΤΑΚΤΩΝ

ΕΠΙΤΟΡΧΙΑ

Το παρόν τεύχος διατρέχουν ποικίλες πτυχές του αντιφασισμού, όπως η ιστορία του αντιφασιστικού κινήματος, οι συνθήκες εμφάνισης φεμινιστικών αντίφα ομάδων, ο Σπισισμός τζιαι η σύνδεσή του με τον φασισμό. Ορισμένα κείμενα επικεντρώνονται στην κυπριακήν επικαιρότητα τζιαι ειδικότερα στον εκφασισμό των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, τζιαι στον φασισμό του δημόσιου αισθήματος που αναδύθηκε μαζί με την υπόθεση πειθαρχικής έρευνας κατά του ζωγράφου Γιώργου Γαβριήλ. Στο εύρος του αφιερώματος στον αντιφασισμό, φιλοξενούμε που το Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο μια μπροσούρα για την ιστορική πορεία του φασισμού στην Κύπρο, που εκκυκλοφόρησεν αρχικά στην αντιφασιστική πορεία του Δεκέμβρη του 2009 στη Λευκωσία. Αναδημοσιεύουμε επίσης δύο μεταφρασμένα κείμενα: το ένα, κείμενο του Γρηγόρη Ιωάννου για τη διαχείριση της πανδημίας που την κυπριακή κυβέρνηση, που είσιεν αρχικά δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα Open Democracy στα αγγλικά, τζιαι το άλλο για τον οικοφασισμό σε σχέση με την παρούσα συγκυρία της πανδημίας τζιαι την εντεινόμενη κρατική αυταρχικότητα που μαρτυρούμε ανά το παγκόσμιο.

Δημοσιεύουμε τζιαι ένα κείμενο της συνέλευσης στο οποίο σχολιάζουμε την πρόταση νόμου για ποινικοποίηση της αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών στην Κύπρο, αναλύοντας κυρίως τες επιπτώσεις που εννα έσσει για άτομα που κάμνουν σεξεργασία. Στην «Ιστορία του αμμαθκιού που ποσσιεπάζει», ο Άδωνις Φλωρίδης γράφει τες πληγές τζιαι τη μοναξιά της κυπριακής εμπειρίας, ενώ εικονογραφημένοι διάλογοι για τους πρόσφατους αγώνες αλληλεγγύης προς τ@ μετανάστ@ σπάζουν το μονοπώλιο του κειμένου στο πλαίσιο του τεύχους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΜΟΣ

FANTIFA: Η Πρόκληση τζιαι το Διακύβευμα της Συνύπαρξης Φεμινισμού τζιαι Αντιφασισμού στα A/A/A Κινήματα	4
ANTIFA 101	8
Σπισισμός: Η βάση όλων των Κοινωνικών Διακρίσεων	14
Το Ολιγοπώλιο του Φασισμού στα ΜΜΕ.....	18
Από το Αρχείο: Αντιφασιστική Μπροσούρα 2009	20
Πρόλογος στον Οικοφασισμό;	29

ΑΠΟΨΕΙΣ

Το Στερεότυπο του Ελληνορθόδοξου Δασκάλου ή ο Φασισμός του Δημόσιου Αισθήματος	32
Καλύπτοντας την Ανικανότητα με Αυταρχισμό; Η Περίπτωση της Κυπριακής Δημοκρατίας	35
Μια Περιήγηση στον Πανέμορφο Κόσμο της Δέφτερης Ανάγνωσης.....	40
Σεξεργασία ως Εργασία: Ενάντια στην Πρόταση Νόμου για Ποινικοποίηση της Αγοράς Σεξουαλικών Υπηρεσιών	48
Σημείωση για την Πορνοφοβία	56

ΤΕΧΝΕΣ & ΛΟΓΟΣ

We Need Space	59
Η ιστορία του αμμαθκιού που ποσιεπάζει	60

Η Εντροπία αποτελεί συλλογικό εγχείρημα, ενώ επιχειρεί να εντείνει τον διάλογο στο εσωτερικό του ριζοσπαστικού κινήματος (χωρίς απαραίτητα οι απόψεις που εκφράζονται να συνιστούν θέσεις της συλλογικότητας) και κάνει γνωστούς τους τοπικούς αγώνες σε ένα ευρύτερο κοινό. Είναι κομμάτι των δράσεων που αναπτύσσουμε στην κατεύθυνση της ανατροπής του υπάρχοντος καπιταλιστικού και αστικού συστήματος και της οικοδόμησης μιας κοινωνίας αλληλεγγύης-αυτοοργάνωσης-ελευθερίας.

Η χρήση του @ στη θέση των έμφυλων καταλήξεων, όταν το υποκείμενο είναι γενικό, γίνεται προκειμένου να μην αναπαράγουμε πατριαρχικές δομές στη γλώσσα, οι οποίες θέτουν ένα φύλο (ή στην "καλύτερη" περίπτωση δύο φύλα) και τα άτομα που τα εκφράζουν στην κορυφή της έμφυλης πυραμίδας, αποσιωπώντας, αποκλείοντας και περθωριοποιώντας άλλα (εκτός από τα κυρίαρχα) φύλα, καθώς και τα άτομα που εκφράζονται στα φύλα αυτά.

Η Εντροπία προετοιμάζεται χρησιμοποιώντας ελεύθερο λογισμικό-λογισμικό ανοιχτού κώδικα. Μεταξύ άλλων χρησιμοποιούμε την σουίτα γραφείου LibreOffice, το λογισμικό σελίδωσης Scribus και το πρόγραμμα επεξεργασίας γραφικών GIMP.

Τα κείμενα της Εντροπίας απελευθερώνονται στα Κοινά ως Creative Commons Αναφορά-Παρόμοια Διανομή (BY-SA) 3.0 ή νεώτερη έκδοση. Επιτρέπεται κάθε χρήση των κειμένων ενόσω υπάρχει αναφορά πηγής και συγγραφέα, και ενώσω τυχόν παράγωγα έργα επιστρέφουν στα Κοινά με παρόμοιους όρους.
Κείμενο της άδειας: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.el>

ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΑΤΑΚΤΩΝ

syspirosiatakton.org
sispirosi_atakton@riseup.net
fb: Σύσπείρωση Ατάκτων/Sispirosi Atakton

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΝΤΡΟΠΙΑ
entropia.syspirosiatakton.org

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΥΜΑΚΚΙΝ
Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' 127, Καϊμακλί
fb: Social Space Kaymakkin

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ
movementsarchive.org

FANTIFA: **Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΖΙΑΙ ΤΟ ΔΙΑΚΥΒΕΥΜΑ ΤΗΣ** **ΣΥΝΥΠΑΡΞΗΣ ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΥ ΤΖΙΑΙ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΜΟΥ** **ΣΤΑ Α/Α/Α ΚΙΝΗΜΑΤΑ**

ΤΖΩΡΤΖΙΝΑ, ΕΛΕΝΑ

Με αφορμή την αφιέρωση τούτου του τεύχους στον αντιφασισμό, προσεγγίζουμε, δαμέ, κάποιες πτυχές της ιστορίας αντιφασιστικών ομάδων, που εν συζηθκούνται αρκετά μέσα στον αντεξουσιαστικό/αναρχικό/αντιφασιστικό (Α/Α/Α) χώρο. Γενικώς, οι κινηματικές/ιστορικές αναφορές σε φεμινιστικές antifa ομάδες αλλά τζαι στην εμπειρία γυναικών μέσα σε Antifa συλλογικότητες εν λίες. Τούτο, βέβαια, εν σημαίνει ότι εν υπάρχει αρκετή συμμετοχή γυναικών μέσα στο αντιφασιστικό κίνημα. Μάλιστα, τη δεκαετία του 1980 είσιε προκυψει τζαι ο όρος Fantifa στη Γερμανία, ένας όρος που εν ελάχιστα γνωστός μέσα στα Α/Α/Α κινήματα (ο όρος Fantifa παράγεται που το Antifa τζαι την προσθήκη του f, που αντιπροσωπέφκει το female τζαι το feminist). Οι φεμινιστικές ομάδες Fantifa πρωτοεμφανίστηκαν στη Γερμανία, στα τέλη της δεκαετίας του 1980 τζαι στες αρχές της δεκαετίας του 1990, ως απάντηση στον σεξισμό τζαι στην πατριαρχική συμπεριφορά μέσα σε Antifa ομάδες. Την περίοδο τούτη, που το ευρύτερο αντιφασιστικό κίνημα εγνώρισε μιαν αναγέννηση (τζαι) εξαιτίας της πτώσης του τείχους του Βερολίνου, που εβοήθησε στον καλύτερο συντονισμό Antifa ομάδων σε ούλλη τη γερμανική επικράτεια, γυναικεία blocs τζαι Fantifa ομάδες άρχισαν να έχουν ορατή τζαι ευρεία συμμετοχή σε αντιφασιστικές διαδηλώσεις τζαι συνέδρια¹.

Πέρα που την ποικιλίαν έμφυλων προκλήσεων (όπως ο έμμεσος αποκλεισμός εξαιτίας της μάτσο κουλτούρας), που αντιμετώπιζαν οι γεναιτζιες μέσα στο αντιφασιστικό κίνημα, ένας άλλος λόγος

δημιουργίας των Fantifa ομάδων ήταν η άνοδος της ακροδεξιάς στη Γερμανία. Η ακροδεξιά, σε συνδυασμό με τον νεοφιλελευθερισμό, όπως βλέπουμε τζαι σήμερα στην Ευρώπη, απειλεί τα κεκτημένα των γυναικείων κινημάτων τζαι υποστηρίζει την επιστροφή σε ένα συντηρητισμό σχετικά με τον κοινωνικό ρόλο της γυναίκας τζαι την αυτοδιάθεση του σώματός της. Τούτον οδήγησε στη συσπείρωση Fantifa ομάδων ενάντια σε τούτους τους συντηρητικούς επαναπροσδιορισμούς της θηλυκότητας. Μέσα που τούτη τη μάχη με σωρεία προκλήσεων, οι Fantifa ομάδες ήρταν ταυτόχρονα αντιμετώπες τζαι με αποκλεισμούς μέσα στο ίδιο το φεμινιστικό κίνημα τζαι αποφασίσαν να ανοίξουν τη φεμινιστική τους ατζέντα.

Παρόλο που το Fantifa παρέμεινε τοπικό φαινόμενο για τη Γερμανία, οι συζητήσεις τζαι οι διεργασίες που ανακινήθηκαν που τούντες ομάδες αλλά τζαι που άλλες φεμινιστικές συλλογικότητες, τες δεκαετίες του 1990 τζαι του 2000 φαίνεται να εβοηθήσαν το Antifa κίνημα να επαναπροσδιοριστεί σε ό,τι αφορά τη συμπερίληψη έμφυλων ταυτοτήτων τζαι να απεκδυθεί τον μονοθεματικό του χαρακτήρα (όσον αφορά την αρχική συνεργασία Antifa ομάδων Αγγλίας τζαι Γερμανίας, φαίνεται να υπήρχαν διαφωνίες, με τες πρώτες να εμμένουν σε μια προσήλωση στο ταξικό ζήτημα τζαι τες δεύτερες να επιχειρούν μια διασταύρωση θεμάτων, όπως οικολογία, φεμινισμός, τάξη)². Επιπλέον, εβοήθησε τζαι τες φεμινιστικές ομάδες να διευρύνουν το πρίσμα του φεμινισμού τους (intersectionality). Για παράδειγμα, τον Μάιο του 2016, διεξήχθηκε ένα Fantifa Συνέδριο

στο Αμβούργο, το οποίο προσδιοριζόταν ως «ανοιχτό σε όλα τα φύλα»³. Στην σύντομη περιγραφή του σκοπού του συνεδρίου αναφέρονταν τα ακόλουθα: «Δεδομένου ότι το Antifa αποκλείει τζαι δεν εν ελκυστικό για τες γεναίτζες, μια επανεξέταση του ζωντανού αντιφασιστικού κινήματος πρέπει να λάβει χώρα»⁴. Η αναγνώριση τούτης της ανάγκης για επαναπροσδιορισμό του Antifa κινήματος κάμνει ορατό το γεγονός ότι οι σεξισμοί εν υφιστάμενοι ακόμα, σε αντιεξουσιαστικές ομάδες του εξωτερικού. Ενδεχομένως τζαι της Κύπρου.

Οι σεξισμοί, στους οποίους αναφέρθηκε το Fantifa συνέδριο οφείλονται, προφανώς, στο ευρύτερο καθεστώς της πατριαρχίας τζαι στην προνομιακή θέση που έχουν τα αντρικά υποκείμενα στες δυτικές κοινωνίες. Το κυρίαρχο μοντέλο του αντιφασιστή, αλλά τζαι του αντεξουσιαστή/αναρχικού, φαίνεται να συνδέεται με μian αγωνιστικότητα που συχνά έσει βίαιο τζαι συγκρουσιακό χαρακτήρα⁵. Χωρίς να καταδικάζουν τη βία όποθεν τζι αν προέρχεται, αρκετές φεμινιστικές ομάδες υπογραμμίζουν ότι τούτο το γεγονός οδηγεί στην υποτίμηση τζαι στον έμμεσον αποκλεισμό έμφυλων υποκειμένων που δεν ταιρρίζουν με το κυρίαρχο μίλιταντ μοντέλο. Ταυτόχρονα, πηγάζει τζαι που μian αδυναμία κατανόησης του ευρύτερου έμφυλου κοινωνικού πλαισίου, μέσα στο οποίο καλούνται οι γεναίτζες, τζαι άλλες περιθωριοποιημένες έμφυλες ταυτότητες, να αρθρώσουν ενεργή φωνή σε θέματα πολιτικής⁶.

Πολλές φορές, το αντεπιχείρημα σε τούτον ένι: «μα έσει τζαι γεναίτζες που εν μαχητικές» ή/τζαι «τούτον εν προσωπικό θέμα των γυναικών τζαι δεν αφορά το ευρύτερο πλαίσιο ή το ευρύτερο κίνημα». Ειδικά, όμως, στο μεσογειακό πλαίσιο

έσει επανειλημμένα υποστηριχτεί ότι εν
ακόμα πιο δύσκολο για τες γεναίτιζες να
αρθρώσουν πολιτικό λόγο, διότι το
αυτονόητον εν ότι η φωνή τους ή η γνώμη
τους έννεν αξιόλογη ή έγκυρη στη δημόσια
σφαίρα⁷, καθώς ακόμα τζαι σήμερα τα
κοινωνικά νομιμοποιημένα υποκείμενα για
άσκηση πολιτικής εν άντρες. Τούτο φαίνεται
τόσο στη διεθνή πολιτική σκηνή όσο τζαι στο
δικό μας τοπικό παράδειγμα, όπου η
εμπλοκή των γυναικών σε πολιτικά ζητήματα,
όπως το κυπριακό, αλλά τζαι σε πολιτικά
αξιώματα (π.χ. συμμετοχή στο βουλευτικό
σώμα, στο υπουργικό συμβούλιο κ.λπ.) εν
πολλά μειωμένη σε σχέση με την αντρική
συμμετοχή. Επομένως, η ενδυνάμωση των
γυναικών τζαι άλλων έμφυλων ταυτοτήτων,
με πολλαπλούς τρόπους, μέσα στη
λειτουργία των ομάδων τζαι η αντίληψη του
έμφυλου κοινωνικο-πολιτικού πλαισίου, μέσα
στο οποίο καλούνται να εκφέρουν πολιτικό
λόγο, καθώς τζαι η συνειδητοποίηση του
προνομίου των αντρών, εν κάτι που θα
έπρεπε να αφορά άμεσα τζαι ευρύτερα το
Α/Α/Α κίνημα.

Τούτη η έλλειψη κατανόησης, βέβαια, πηγάζει
τζαι που στερεότυπα μέσα στον Α/Α/Α χώρο,
που έχουν να κάμουν με την κυρίαρχη
επιτελεστικότητα της αναρχίας τζαι συχνά
φαίνεται να παίρνει πίσω το κίνημα στο θέμα
της λειτουργίας του. Για παράδειγμα, έγιναν
κριτικές στον ελληνικό τζαι κυπριακό χώρο
για τούντην κυρίαρχην επιτελεστικότητα, η
οποία πολλά συχνά εν καθορισμένη με όρους
που εν διαφέρουν που την κυρίαρχην
αρρενωπότητα ή αναπαράγουν τρόπους
κατηγοριοποίησης ανθρώπων –τζαι κυρίως
γυναικών– που βρίσκουμε στην κυρίαρχη
κουλτούρα (π.χ. κρίσεις βάσει ντυσίματος ή
τρόπου έκφρασης)⁸. Συγκεκριμένα,
παλιότερο κείμενο του χώρου αναφέρει:
«συναντούμεν, για παράδειγμα, πολλές
φορές τζαι εντός των α/α/α κινήματων στην
Κύπρο κριτικές για το πώς ντύνεται ή
εκφράζεται κάποι@, ότι “εν ταιρκάζει σε
αναρχικ@”. Σαν να τζαι το να θέτεις τέθοικια
όρια στο κάθε άτομο εννεν στέρηση
ελευθερίας. Σάμπως τζαι υπάρχει κάποιο
αναρχόμετρο τζαι μετριομάστε τζαι καποι@

εν κάτω που το επιτρεπτό όριο ή κανένα
εγχειρίδιο τρόπου έκφρασης τζαι ντυσίματος
τζαι μπορεί κάποι@ να μεν το τηρεί
σωστά»⁹. Τέθοικες απόψεις υπάρχουν σε
πληθώρα τζαι σε κείμενα φεμινιστικών
ομάδων στην Ελλάδα, τα οποία σατιρίζουν το
στερεότυπο του μάτσο αναρχικού, ο οποίος
κατά βάση εν τζιαμέ για να δέρει ή να παίξει
τον έξυπνο τζαι δυσκολέφκεται να εκφράσει ή
να σεβαστεί συμπεριφορές που
παραδοσιακά καλούνται να επιτελέσουν τα
γυναικεία υποκείμενα: συναίσθημα, empathy,
ευαλωτότητα κ.ο.κ.

Τέθοικες νοοτροπίες παίρνουν πίσω το
κίνημα καθώς λειτουργούν περιοριστικά στη
διεύρυνση του κινηματικού χώρου, ο οποίος
συχνά αδυνατεί να παράσχει χώρο σε νέα
άτομα για ελεύθερη έκφραση τζαι συνεχή
επαναπροσδιορισμό, που εννα γίνεται μέσα
που συζήτησην, ανοιχτότητα, εποικοδομητική
κριτική, συνθήκες που εξασφαλίζουν μια
σχεσιακότητα που τροφοδοτεί το ίδιο το
κίνημα για να μεν πέφτει σε λούπες, ξενέρες
τζαι να βαλτώνει. Υπάρχουν άτομα που
εκδηλώνουν τζαι ομολογούν μιαν επιφύλαξη
προς τον χώρο, γιατί μπορεί να έγιναν δέκτες
συμπεριφοράς υποτιμητικής, ανταγωνιστικής
ή ματσιστικής. Συμπεριφορές, δηλαδή, που
εν συνάδουν με τον αντικαπιταλιστικό, αντι-
ιεραρχικό, αλληλέγγυο τζαι φεμινιστικό
χαρακτήρα που θέλει να έσει ο ευρύτερος
κινηματικός χώρος.

Μελετώντας τους κινηματικούς χώρους, ένας
λόγος που φαίνεται να διαλύονται οι
κινηματικές ομάδες τζαι τα κοινωνικά
κινήματα ευρύτερα εν τζαι η έλλειψη φιλικής
διάθεσης, επικοινωνίας τζαι ανοιχτότητας
μεταξύ των μελών, τζαι κυρίως προς τα νέα
μέλη που εισέρχονται στον Α/Α/Α χώρο.
Τούτον οδηγεί συχνά στην μη κατασκευή της
συνθήκης της άνεσης/ανετότητας¹⁰ τζαι του
αισθήματος της οικειοποίησης (ownership)
των εγχειρημάτων που πρέπει να νιώθουν τα
μέλη ενός κινηματικού χώρου για να
μπορούν να λειτουργήσουν ελεύθερα τζαι
δημιουργικά¹¹. Εν υπάρχει τόσο ριζωμένο
στη συνείδηση οτι εννά συσχετιστεί σε
τούντο επίπεδο τζαι με τούντον τρόπο, ότι η

συλλογικότητα εν μια «ετεροτοπία» ή (ακόμα πιο αισιόδοξα) μια «ουτοπία», εκτός του υφιστάμενου πλαισίου, εντός της οποίας εν προσδοκώμενο να νιώσεις ευπρόσδεκ@, άνετα, να συνδιαλέγεσαι, να είσαι αποδεκ@, να εξελίσσεσαι. Τζαι η έλλειψη μιας τέτοιας συνειδητοποίησης μπορεί να αποξενώσει ιδιοσυγκρασίες τζαι ταυτότητες, που δεν ανταποκρίνονται ή δεν μπορούν να συσχετιστούν άμεσα με το κυρίαρχο μοντέλο του μίλιταντ αντιφασιστή/τριας ή με κυρίαρχες αρρενωπότητες του χώρου. Αντίθετα, μια ανοιχτή, ευπρόσδεκτη στάση τζαι διάθεση φιλικής επικοινωνίας τζαι κατανόησης των κυρίαρχων έμφυλων, ιεραρχικών πλαισίων, μέσα στα οποία τα άτομα κοινωνικοποιούνται (με άλλα λόγια, μια πολιτική συναισθηματική που, κακά τα ψέματα, αναλογεί συνήθως στα γυναικεία υποκείμενα) μπορεί να εν καταλυτική για τη συνέχεια τζαι τη διεύρυνση των A/A/A κινημάτων, καθώς τζαι για την εποικοδομητική συνύπαρξη φεμινισμού τζαι αντιφασισμού, θκυο συνθήκες τζαι προτάγματα άρρηκτα συνδεδεμένα.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- 1-4. Bray, M (2017) The Anti-fascist Handbook. Melville House.
5. Papantonopoulou, S (2012) 'Straightness must be destroyed', in Queering Anarchism edited by Daring CB, Rogue J., Shannon D. and Volcano A. AK Press.
6. Christou, G. (2018) Children out of place with Childhood: Pupils' Assemblies, direct action, serious play and public space in youth's autonomous horizontal politics in Cyprus. PhD Diss. University of Sussex.
7. Cowan, J (1990) Dance and the Body Politic in Northern Greece. Princeton University Press.
8. Για ανάλογα επιχειρήματα/παραδείγματα δεξ 'Η Επανάσταση θα Γίνει με ή χωρίς Κραγιόν' στη σελίδα «Ναι, Είσαι Μισογύνης» (naieisaimisogynis.com)
9. Απόσπασμα απο το άρθρο 'Αναρχία σημαίνει ενάντια στην εξουσία, τον φασισμό και την πατριαρχ...oh, wait!', Εντροπία 3ο τεύχος.
10. Christou, G (2018) Children out of place with Childhood. PhD diss. University of Sussex.
11. Maeckelbergh, M (2009), The Will of the Many: How the Alterglobalization Movement is changing the face of democracy. Pluto Press.

photo by Sergio Vaccaro

ANTIFA 101

Α.Γ.

Φασισμός είναι μια πολιτική συμπεριφορά που χαρακτηρίζεται από εμμονή με την παρακμή μιας κοινότητας, την ταπείνωση ή θυματοποίησης της, τζαι αντισταθμιστικές λατρείες/σέχτες ενότητας, ενέργειας τζαι καθαρότητας, στες οποίες ένα μαζικό κόμμα, με αφοσιωμένους εθνικιστές μαχητές, εργάζονται σε συνεργασία με τες παραδοσιακές ελίτ, εγκαταλείπουν τες δημοκρατικές ελευθερίες τζαι επιδιώκουν, με τη λύτρωση της βίας, χωρίς ηθικούς ή νομικούς περιορισμούς, στόχους εσωτερικής κάθαρσης τζαι εξωτερικής επέκτασης.

Robert O. Paxton, *The Anatomy of Fascism*, New York: Vintage, 2004.

Ο φασισμός θεωρείται από κάποιους ότι ξεκίνησε το 1860, στον αμερικανικό Νότο, με την εμφάνιση της Κου Κλουξ Κλαν (ΚΚΚ). Η ενδυμασία, οι μέθοδοι βίαιου εκφοβισμού και η δημιουργία παράλληλων δομών εξουσίας μοιάζουν με τον φασισμό του 20ου αιώνα. Ο ευρωπαϊκός φασισμός και ναζισμός έχουν τες ρίζες τους στην Γαλλική Επανάσταση τζαι, ακόμα πιο πριν, στον Διαφωτισμό. Οι επαναστάσεις που ανέτρεψαν τα μοναρχικά καθεστώτα στην Ευρώπη, εδημιουργήσαν την πρώτη ιδέα του έθνους/εθνικισμού (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ο φασισμός περιορίζεται μόνο στην έννοια του εθνικισμού¹), η οποία ήρτε σε αντιπαραβολή με το επαναστατικό εργατικό κίνημα, οδηγώντας στη συνεργασία των φιλελεύθερων με την ελίτ, σε αύξηση του λαϊκισμού τζαι σε περιορισμό των δικαιωμάτων συντεχνιασμού των εργατών. Στις αρχές του 20ου αιώνα τζαι μέσα σε ένα ιμπεριαλιστικό ιστορικό πλαίσιο, οι Μεγάλες Δυνάμεις της Ευρώπης επαλέφκαν για κυριαρχία στες αποικίες. Μετά που μιαν αποτυχία της ιταλικής πολιτικής ελίτ να παραμείνει ανταγωνιστική στην αποικιακή

επικράτηση, δημιουργείται στην Ιταλία το 1903, το Italian Nationalist Association. Για χρόνια, τότε, στην Ευρώπη, τα σοσιαλιστικά κόμματα εσυζητούσαν για μια μαζική διηπειρωτική γενική απεργία, αλλά μόλις εξέσπασεν ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος, ετρέξαν στα χαρακώματα για να στηρίξουν τα κράτη/έθνη τους. Ελάχιστες οι εξαιρέσεις, όπως η φράξια της Luxemburg ή το Ρωσικό Σοσιαλιστικό Δημοκρατικό Εργατικό Κόμμα (Μπολσεβίκοι), οι οποίοι εχαρακτήρισαν τον πόλεμο «αρπακτικό τζαι ιμπεριαλιστικό» τζαι απομακρυνθήκαν που τα ρεφορμιστικά ευρωπαϊκά σοσιαλιστικά κόμματα, οργανώνοντας την δική τους επανάσταση, το 1917.

Το 1921, μετά το τέλος του Α' ΠΠ τζαι ενώ η αριστερά παραμένει διασπασμένη, οι φασίστες του Μουσολίνι ξεκινούν να τρομοκρατούν μέλη του σοσιαλιστικού κινήματος για να καταστρέψουν την «κόκκινη πανώλη» που απειλούσε την «εθνική ενότητα». Ο ταξικός πόλεμος είσιεν ήδη ξεσπάσει στην Ιταλία, με τους βιομηχανικούς

εργάτες να καταλαμβάνουν εργοστάσια τζαι τες απεργίες να παραλύουν την οικονομία. Οι βιομήχανοι, μπροστά στον κίνδυνο μιας επανάστασης, εχρησιμοποίησαν τον Μουσολίνι, ο οποίος είσπε σχηματίσει τον «εθνικό συνδικαλισμό», το Fasciodi Combattimento (δέσμη ξύλων που περιβάλλουν ένα άξονα), σε ένα νέο έθος συνεργασίας με την τάξη των βιομηχάνων, για το συμφέρον του Ιταλικού Έθνους. Οι φασίστες, μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 1921, εκαταστρέψαν 119 εργατικά γραφεία, 107 συνεργατικές τζαι 83 ενώσεις χωρικών, μειώνοντας τη δύναμη του εργατικού κινήματος, σπέρνοντας τον φόβο. Το αναρχικό τζαι αριστερό αντιφασιστικό κίνημα άργησε πολλά να ξεκινήσει τζαι χωρίς την οικονομική υποστήριξη που επαρείχαν οι βιομήχανοι στους φασίστες, επέτρεψε στον Μουσολίνι να καταλάβει την εξουσία τζαι να τους διαλύσει ολοκληρωτικά μέχρι το 1940.

Στη Γερμανία, μετά που μιαν αποτυχημένη επανάσταση το 1918-19 (Σπάρτακος), το SDP (Social Democratic Party of Germany) νομιμοποιείται μετά τον Α΄ΠΠ τζαι συμμετέχει στη διαχείριση της εξουσίας (μετριάζοντας τον επαναστατικό του χαρακτήρα) τζαι στηρίζει την αύξηση των μέτρων πρόνοιας στο σύνταγμα. Οι δεξιοί εθνικιστές είδαν τούτα τα μέτρα, την ενδυνάμωση της αριστεράς τζαι την ήττα στον Α΄ ΠΠ σαν ευθύνη των σοσιαλιστών, που υπογράψαν την συνθήκη των Βερσαλλιών, η οποία υποβάθμιζε τη Γερμανία που μεγάλη δύναμη σε υποβαθμισμένο ευρωπαϊκό κράτος (σαν μια ήττα, δηλαδή, που τους Εβραίους/σοσιαλιστές). Ο Χίτλερ, απτόητος, μεταξύ διασπάσεων τζαι διαμαχών μεταξύ

των αριστερών κομμάτων, επρωθούσε την αναβίωση της Γερμανίας σαν την αναβίωση της ιδέας της Γερμανικής Αυτοκρατορίας. Ταυτόχρονα, ο διπολισμός του κομμουνισμού-αντικομμουνισμού ήταν στοιχείο αλληλένδετο με τον εξτρεισμό του μεσοπολέμου. Έτσι, εκατάφερε, μέχρι το 1927, να ενδυναμώσει το Εθνικιστικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Γερμανών Εργατών, εμποτίζοντας το με ένα νέο μείγμα ιδεολογίας: μιλιταρισμός, παράδοση, υπερ-αρρενωπότητα, αντισημιτισμός, αντιμαρξισμός, στα πλαίσια ενός δαρβινικού εθνικού τζαι φυλετικού αγώνα κυριαρχίας. Αντίστοιχα με τους Ιταλούς, οι Ναζί εκτυπούσαν βίαια κομμουνιστές τζαι Εβραίους, όχι απλώς σαν ρατσιστική πρακτική, αλλά σαν ιδεολογική τάση, – θεωρία συνωμοσίας, η οποία δομούσε την κοινωνική πραγματικότητα. Η ευρεία αποδοχή των Ναζί ήρτε το 1929, όταν η παγκόσμια οικονομική ύφεση εδιέλυσε την οικονομία τζαι οδήγησε τους Γερμανούς στα χέρια του ναζιστικού κομματος που εφκήκε δεύτερο σε ψήφους το 1930, χρησιμοποιώντας τεχνικές χειραγώγησης τζαι φανατικής αφοσίωσης. Για να αντιμετωπίσουν την επέλαση του ναζισμού, το 1930, ξεκινούν να οργανώνονται που τα κομμουνιστικά κόμματα τοπικές ομάδες αντιφασιστικής δράσης (Antifaschistische Aktion), στα πλαίσια αυτοπροστασίας που τους Ναζί. Μετά που την πλήρη κατάληψη της εξουσίας που τον Χίτλερ, η Γκεστάπο, εδιέλυσε την οποιαδήποτε οργάνωση αντίστασης, οδηγώντας, τελικά, στον Β΄ ΠΠ.

Πολλοί επιστέψαν ότι το τέλος του φασισμού ήρτε μαζί με το τέλος του Β΄ΠΠ, παρά το ότι πολλοί φασίστες εσυνεχίζαν να παραμένουν

στις θέσεις εξουσίας τους μετά την αποφυλάκισή τους. Τα αριστερά τζαι κομμουνιστικά κόμματα αναπτύξαν πατριωτικό-εθνικιστικό χαρακτήρα εντός της αντίστασης στον Β'ΠΠ, τζαι μετά τον Β'ΠΠ εδialύσαν τις Antifa επιτροπές που είχαν δημιουργήσει, θεωρώντας ότι δεν υπήρχε πλέον ο φασιστικός κίνδυνος. Φυσικά, ο φασισμός ως ιδεολογία δεν άρκτησε να κάμει την επανεμφάνισή του, ακόμα τζαι μετά την τραγική ήττα του. Αντιφασιστικές ομάδες, μετά τον πόλεμο, εμφανίζονται στην Αγγλία, που Εβραίους και άλλους αντιφασίστες (43 Group), ενάντια στην ρατσιστική ρητορική της Βρετανικής Φασιστικής Ένωσης, που επρωθούσε τον φασισμό τζαι τον αντισιμιτισμό. Το 43 Group εδημιούργησε τμήμα προπαγάνδας, κοινωνική επιτροπή, εφημερίδα, ομάδες κομάντο που εχτυπούσαν φασιστικά ιβέντς, τζαι τμήμα συλλογής πληροφοριών.

Ο νέος φασισμός αναβίωσε στην Ευρώπη, καθώς, λόγω της έλλειψης εργατικού δυναμικού, κύματα προσφύγων που πρώην αποικίες του Νότου ήσαν αντιμετώπιζα με τες ευρωπαϊκές έννοιες της υπηκοότητας τζαι της εθνικότητας. Κύματα φασιστών εξεκίνησαν να οργανώνονται ενάντια στους μετανάστες. Με συνθήματα, όπως «Keep Britain White», ετρομοκρατούσαν κοινότητες μεταναστών, ενισχύοντας την ανάδυση της άκρας δεξιάς (λευκή υπεροχή), με συνθήματα ενάντια στην από-αποικιοποίηση τζαι την μετανάστευση, ειδικά ενάντια στη μαύρη αφρικανική τζαι ασιατική κοινότητα. Στην Αγγλία, το 1977, φεμινίστριες, γκέι, λεσβίες, αναρχικοί,

σοσιαλιστές τζαι αντιρατσιστικές οργανώσεις εκαταφέραν μια σημαντική νίκη έναντι του Εθνικού Μετώπου που έκαμνε «αντι-κλεπτική» πορεία.

Αντίστοιχα εθνικιστικά κόμματα αναβίωσαν τζαι σε άλλες χώρες της Ευρώπης, όπως του Jean-Marie Le Pen – Front National στη Γαλλία, με το αντίστοιχο αντιφασιστικό κίνημα να προσπαθεί να εμποδίσει την εξάπλωσή του. Σε τούτη τη χρονική στιγμή, η αντιφασιστική οργάνωση επηρεάστηκε που το ιδεολογικό πλαίσιο της αυτονομίας (Καστοριάδης), για μια πράξη τζαι κοινωνική ανάλυση που τα κάτω. Το πλαίσιο του αντιφασισμού εδιευρύνθηκε, καθώς αναπτύσσονταν, τότε, τζαι άλλα κινήματα όπως το φεμινιστικό, το αντιπυρηνικό, το περιβαλλοντικό. Το αυτόνομο κίνημα ήρτε σε ρήξη με τες παραδοσιακές αριστερές πολιτικές παλέφκοντας, πλέον, για μια ζωή αυτοπροσδιοριζόμενη.

Ο νέος μαχητικός αντιφασισμός, ή ο νέο-αντιφασισμός αναδύθηκε που τες διαμαρτυρίες αντιπαράθεσης ενάντια στη φασιστική ρητορική μετά τον πόλεμο, τις πολιτικές της αυτονομίας, τες υποκοουλτούρες που αναπτύχθηκαν τη δεκαετία του 1980, τζαι έναν διευρυμένο αντιρατσισμό και αντι-ιμπεριαλισμό. Η γενικευμένη παρανόηση ότι ο αντι-φασισμός εν απλώς τζαι μόνον η αντίθεση στον φασισμό, δεν επιτρέπει να γίνει αντιληπτός όπως πραγματικά είναι: ως μέθοδος πολιτικής δράσης, ως τρόπος αυτοπροσδιορισμού, τζαι ως ένα διεθνιστικό κίνημα που εστηρίχτηκε πάνω σε ρεύματα

σοσιαλιστικά, αναρχικά τζαι κομμουνιστικά για να αντιμετωπίσει την απειλή του φασισμού. Τζαι σε αντίθεση με τις φιλελεύθερες ιδέες περι ελευθερίας του λόγου, ο αντιφασισμός έσσει ξεκάθαρα ως στόχο του να μην ακούονται οι φασιστικές φωνές.

Οι αντιφασιστικές ομάδες μπορεί να τείνουν είτε προς τον Μαρξισμό είτε προς την Αναρχία ή την Αντιεξουσία, με ούλλη την γκάμα των ενδιαμέσων δυνατοτήτων ενώ τούτο ξεκαθαρίζεται, συνήθως, που τα λογότυπά τους, βάζοντας μπροστά την κόκκινη ή την μαύρη σημαία αντίστοιχα. Ή η μια που τες θκυο σημαίες μπορεί να έσσει τζαι άλλα χρώματα συμβολίζοντας άλλα πράματα: μωβ-φεμινιστικός αντιφασισμός ή ροζ-queer αντιφασισμός. Παρόλες τες διαφορές, ο κύριος στόχος ενώνει ούλλες τες ομάδες ενώ οι τακτικές που μπορεί να χρησιμοποιούν διαφέρουν! Οι πλείστοι/ες antifa δεν ασχολούνται άμεσα τζαι συνεχώς με τον αντιφασισμό, αλλά συνήθως περνούν πολύ που τον χρόνο τους σε συντεχνιακή οργάνωση, καταλήψεις, περιβαλλοντικό ακτιβισμό, αντιπολεμικές κινητοποιήσεις, αλληλεγγύη σε μετανάστες – πράματα πιο εποικοδομητικά που το να έρκεσαι σε σύγκρουση κατά μέτωπο με επικίνδυνους νεο-ναζί.

Μέσα σε τούτα τα πλαίσια, ο καθημερινός αντιφασισμός εν η άσκηση πολιτικής για τον εξοστρακισμό που την κοινωνία ρατσιστικών, σεξιστικών, ομοφοβικών τζαι άλλων καταπιέσεων που συνδέονται άμεσα με τον

φασισμό. Ο αντιφασισμός εν ένα κομμάτι του ευρύτερου αγώνα ενάντια στην λευκή υπεροχή τζαι στες εξουσιαστικές δομές. Δυστυχώς, θεωρώντας τον φασισμό ηθική κατάπτωση κάποιων πελλών στην Ιταλία τζαι Γερμανία στον Β'ΠΠ, δεν γίνεται κατανοητή η συνεχής πολιτική του δράση ως σήμερα τζαι η ανάγκη να αντιμετωπιστεί.

Η κυπριακή πραγματικότητα

Η Κύπρος, στα πρώτα χρόνια εμφάνισης των εθνών-κρατών, ήταν μέρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ενώ μετέπειτα έγινε αγγλική αποικία με τον πληθυσμό διαχωρισμένο σε χριστιανούς τζαι μουσουλμάνους². Οι εθνικές ιδέες εφτάσαν στην Κύπρο τέλη του 19ου αιώνα. Η εκμοντερνίκευση της Κύπρου που τους Εγγλέζους έφερε τζαι την μοντέρνα παιδεία, την δημιουργία εφημερίδων, την δημιουργία βουλής που εσυνεργάζετον με την αποικιοκρατία τζαι η οποία εσυναγωνίζετον στην αρένα της εξουσίας με την Εκκλησία. Η εκκλησία, μαζί με ένα τμήμα της πολιτικής ελίτ (Ελληνιστές) επροσπαθήσαν μέσω της παιδείας τζαι των αθλητικών σωματείων, που τες αρχές του 20ου αιώνα, να δημιουργήσουν έναν αίσθημα ελληνικής ταυτότητας στους χριστιανούς της Κύπρου, τζαι οργανώνοντας τους σε έναν αντιαποικιακό αγώνα, με στόχο, όχι την δημιουργία ενός κράτους, αλλά την προσάρτηση (ένωση) με την Ελλάδα. Αντίστοιχα με τους Ευρωπαίους, οι Κυπραίοι Κομμουνιστές του ΚΚΚ, επρωθούσαν την εργατική οργάνωση, στα πλαίσια μιας σοσιαλιστικής επανάστασης τζαι υπέρ της

Αυτονομίας/ Ανεξαρτησίας. Ο αγώνας της κυπριακής αριστεράς δεν θα μπορούσε τζαι δεν έπρεπε να πιάσει έναν εθνικό (ελληνικό) χαρακτήρα, καθώς εστηρίζετον στο εργατικό κίνημα, το οποίο είσιε στις τάξεις τους τζαι χριστιανούς τζαι μουσουλμάνους εργάτες.

Δυστυχώς, τα πράματα αλλάξαν όταν το ΚΚΚ έγινε παράνομο που την αποικιοκρατική κυβέρνηση τζαι εδημιουργήθηκε το ΑΚΕΛ. Το ΑΚΕΛ επροσπάθησε να γίνει ένα μαζικό κίνημα-κόμμα, προωθώντας την γραμμή της Αυτοκυβέρνησης-Ένωσης τζαι ετάχθηκε μαζί με τους εθνικιστές στην γραμμή τζαι των υπόλοιπων κομμουνιστικών κομμάτων, που εσυνεργάζονταν με «προοδευτικά» κομμάθκια της κοινωνίας ενάντια στην αποικιοκρατία. Χωρίς μια φωνή υπέρ της αυτονομίας, τζαι με την εθνική (ελληνική) ιδεολογία να καθιερώνεται μέσα που την Εκκλησία τζαι τους αγώνες ενάντια στην αποικιοκρατία, το εργατικό κίνημα εδιασπάστηκε τζαι εχωρίστηκε με βάση κάποιες νέες ταυτότητες που εμπεδωθήκαν σταδιακά στην εργατική τάξη – του Έλληνα τζαι του Τούρκου³. Οι ταυτότητες τούτες που εκκληροδοτηθήκαν στο Κυπριακό Κράτος μετά την από-αποικιοποίηση, καθώς τζαι οι πολιτικές διαχωρισμού τζαι ιεράρχησης του πληθυσμού που εγίνονταν θεσμικά μέσα που τους νόμους του Κράτους, όπως επίσης τζαι η άσβεστη προσπάθεια της Ένωσης που την φασιστική δεξιά τζαι την ίδια την πολιτική της επίσημης κυβέρνησης με πρωτεργάτη τον Μακάριο, στο πλαίσιο της ελληνικής καθαρότητας (ενάντια στον πολυεθνικό χαρακτήρα της Κυπριακής Δημοκρατίας) οδηγήσαν στες συγκρούσεις των δύο

κοινοτήτων το 1963 τζαι, τελικά, στην διχοτόμηση.

Μέσα σε ένα κουτσουρεμένο Κυπριακό κράτος, με παράδοση στην προπαγάνδα της ελληνικής εθνικής ιδεολογίας (που δεξιά τζαι αριστερά) τζαι τον Άλλο-εχθρό να βρίσκεται ακριβώς κάτω που την μούττη μας, λλία μέτρα μετά την πράσινη γραμμή, δεν φαντάζει καθόλου περίεργη η ανάπτυξη τζαι ανάδυση νέο-φασιστικών (ελληνικών) εθνικιστικών κομμάτων τζαι παρατάξεων, στες μέρες μας. Η υποβόσκουσα εθνικιστική τζαι φασιστική ιδεολογία περνά στες συνειδήσεις καθημερινά, μέσα που την κυριακάτικη λειτουργία, το σχολείο, τον στρατό, τα ΜΜΕ, μαζί με τον ρατσισμό τζαι την ξενοφοβία, που ισχυροποιηθήκαν μετά την οικονομική κρίση του 2013. Το αποκορύφωμα του θεσμικού ρατσισμού έσκασε σαν βόμβα (λες τζαι δεν ήταν αναμενόμενο) με την ιστορία του «Ορέστη», ο οποίος εδολοφόνησε ανενόχλητος μέσα σε τρία χρόνια (χωρίς καμία έρευνα που την αστυνομία) εφτά μετανάστριες.

Ο αντιφασιστικός αγώνας, στην Κύπρο, πρέπει να διευρυνθεί πέραν του πλαισίου του αντιρατσισμού, τζαι να χτυπήσει τες βάσεις του εθνικιστικού (εποικοδομήματος) αφηγήματος στην Κύπρο. Ο κυπριακός αντιφασισμός πρέπει να εν ταυτόσημος με την ανάδυση μιας Κυπριακής Ταυτότητας, η οποία θα εν ανοιχτή για να περιλαμβάνει χριστιανούς, μουσουλμάνους, εβραίους, άραβες, άθεους τζαι οποιονδήποτε άλλο επιθυμεί να ορίζεται ως Κυπραίος. Ο κυπριακός αντιφασισμός πρέπει να παλεύει

να ανοίξουν τα οδοφράγματα, να έρτουν ούλλες οι κοινότητες μαζί, να χαθούν οι προκαταλήψεις που δημιουργεί η αποξένωση. Ο κυπριακός αντιφασισμός πρέπει να ζητά αποστρατιωτικοποίηση ούλλου του νησιού, που τους εφτά στρατούς που φυλάσσουν σύνορα ταξικά τζαι προάγουν την βία, την αρρενωπότητα, τον εθνικισμό. Ο κυπριακός αντιφασισμός πρέπει να εν συνώνυμος με την ένταξη τζαι υποστήριξη μεταναστών τζαι προσφύγων στην κυπριακή κοινωνία, ενάντια στα στρατόπεδα συγκέντρωσης τζαι τες φυλακές. Ο κυπριακός αντιφασισμός έσει υποχρέωση να εν οικολογικός, ενάντια στην εξόρυξη φυσικών αερίων που την Μεσόγειο, που υποθάλπουν την στρατιωτικοποίηση, την ένταση τζαι τες διενέξεις μεταξύ των λαών της ανατολικής Μεσογείου. Ο κυπριακός αντιφασισμός πρέπει να εν φεμινιστικός, ζητώντας την ισότητα μεταξύ όλων των ατόμων στην Κύπρο, ανεξαρτήτως ταυτότητας. Ο κυπριακός αντιφασισμός πρέπει, τέλος, να εν αντικαπιταλιστικός, οργανώνοντας την εργατική τάξη από τα κάτω, για να χτυπήσει το κεφάλαιο τζαι ούλλο το οικοδόμημα που εστήθηκε για να μας εξουσιάζει. Ο κυπριακός αντιφασισμός εν μια προσπάθεια απελευθέρωσης που ούλλες τες δομές τζαι θεσμούς που μας εξουσιάζουν, για μια ελεύθερη, αυτοθεσμιζόμενη ζωή!

Ο κυπριακός αντιφασισμός εν η εγκαθίδρυση μιας νέας ελεύθερης τζαι ίσης κοινωνίας που την Καρπασία ως τον Ακάμα!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Πολλά αντιαποικιακά κινήματα τζαι κόμματα υπήρξαν εθνικιστικά, που την Μέση Ανατολή μέχρι το Βιετνάμ, που την Αφρική μέχρι τον Μάο. Επιπλέον, στην λενινιστική σχολή τζαι κατ'επέκταση στη Σοβιετική Ένωση, το εθνικό ζήτημα ήταν βασικό θέμα, όπως τζαι η δημιουργία εθνών-κρατών, καθώς τζαι ξεχωριστών πολιτικών οργανισμών μέσα σε υφιστάμενα «εργατικά κράτη», για την στήριξη των «καταπιεσμένων» εθνών.

2. Στην πραγματικότητα/καθημερινότητα, υπήρχαν χριστιανοί, μουσουλμάνοι, λιβανάμβακοι, αρμένιες, εβραίοι κ.λπ. ενώ, παράλληλα, εκυριαρχούσε η τοπικότητα στον διαχωρισμό (το χωρκό τζαι η οικογένεια) με αποτέλεσμα να μεν μπορούμε να μιλούμε στην πραγματικότητα για δίπολο ταυτότητας. Το δίπολο παρουσιάζεται σαν μεταγενέστερη ιστορική δημιουργία.

3. Οι ταυτότητες υπήρχαν που τες αρχές του 20ου αιώνα για τους Ε/Κ, οι δομές των οποίων είχαν ελληνικό χαρακτήρα (εκκλησία, σχολεία, πολιτικοί αντιπρόσωποι, εφημερίδες), οδηγώντας τζαι στην εξέγερση του 1931 με ελληνική σημαία. Για τους Τ/Κ, μετά την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, εδημιουργήθηκε/εδραιώθηκε η ταυτότητα του Τούρκου με την επικράτηση των Κεμαλικών περί το 1920.

ΣΠΙΣΙΣΜΟΣ: Η ΒΑΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

ΜΑΡΙΑ ΜΑΠΠΟΥΡΙΔΟΥ

Ο σπισισμός πηγάζει από την αγγλική λέξη *species*, που σημαίνει είδος. Είναι μια αντίληψη που δέχεται λυσσαλέα κριτική, μη πολιτική κριτική, χλευασμό, υποβιβάζεται συνέχεια και θάβεται επιμελώς ακόμα και από άτομα ή συλλογικότητες που υποτίθεται πως είναι λίγο περισσότερο ψημένα σε έννοιες όπως αντί-εξουσία, αντί-φασισμός, αναρχία κ.λπ.

Ο σπισισμός (ελληνικά ειδισμός) είναι ένας όρος που χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1973 από τον Βρετανό Ρίτσαρντ Ράιντερ (Richard D. Ryder)¹ αλλά καθιερώθηκε στο έργο του Πίτερ Σίνγκερ (Peter Singer) «*Η Απελευθέρωση των Ζώων*»². Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα για να περιγράψει μια πραγματικότητα. Σύμφωνα με τον εγκυκλοπαιδικό ορισμό, σπισισμός είναι οι αυθαίρετες διακρίσεις με κριτήριο το είδος, ενώ ο Σίνγκερ στο βιβλίο του γράφει: «Ο ειδισμός είναι μια μορφή προκατάληψης υπέρ των συμφερόντων των μελών του ιδίου είδους και εναντίον των μελών των άλλων ειδών»². Ο σπισισμός λοιπόν είναι μια διαχωριστική θεώρηση, όπως ο σεξισμός, που είναι μια διάκριση με κριτήριο το φύλο αλλά και κάθε άλλη διαχωριστική θεώρηση με διάφορα άλλα κριτήρια όπως το χρώμα του δέρματος, η καταγωγή, το επίπεδο εκπαίδευσης, οικονομικά κ.α. Είναι πάρα πολλά τα κριτήρια που επινοούμε κάθε φορά προκειμένου να νομιμοποιούμε –ηθικά πρωτίστως– την εξουσία που ασκούμε πάνω σε άλλες και άλλους.

Η διάκριση των ειδών, όμως, δεν έχει να κάνει μόνο με δύο είδη, το ανθρώπινο και το μη ανθρώπινο. Είναι ένα πολυεπίπεδο ζήτημα και σχετίζεται με διάφορους παράγοντες όπως το πού γεννηθήκαμε, πού ζούμε, τις παραδόσεις (όρος με ιδιαίτερη βαρύτητα σε πολλά άλλοθι που αποδίδουμε στους εαυτούς μας, αλλά που καθορίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό τις συμπεριφορές μας) και διάφορες άλλες

προκαταλήψεις. Με πιο απλά λόγια, ο άνθρωπος κάνει διακρίσεις όχι μόνο με βάση τη διαφορετικότητα αυτή καθαυτή αλλά και διακρίσεις επί των διακρίσεων. Για παράδειγμα, ο δυτικός άνθρωπος παραδοσιακά σκοτώνει και τρώει αγελάδες και γουρούνια αλλά έχει σκύλους και γάτους σπίτι του ως λατρεμένα κατοικίδια. Εξημερωμένα και φυλακισμένα κι αυτά, αλλά τουλάχιστον δεν τα εξοντώνει μαζικά όπως κάνει με άλλες υποκατηγορίες μη ανθρώπινων ζώων. Συμπερασματικά, η γενική ιδέα είναι πως τα ζώα του μη ανθρώπινου είδους είναι αντικείμενα άλλοτε πιο ήπιας και άλλοτε πιο βίαιης εκμετάλλευσης. Σίγουρα, όμως, κάθε μη ανθρώπινο ζώο θεωρείται κατώτερο στην ανθρώπινη συνείδηση και από εκεί και πέρα οι διαχωρισμοί στην εκμετάλλευση γίνονται με βάση τις εκάστοτε ηθικές δικαιολογίες μιας συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας ανθρώπων.

Τα ζώα μέσα στις ανθρώπινες κοινωνίες είναι αναλώσιμα αντικείμενα. Είναι τροφή, είναι ένδυση και υπόδυση, γίνονται θεάματα σε διάφορες φυλακές, είναι εργαλεία δουλειάς στα χωράφια, που όταν σκουριάσουν και παλιώσουν πετιούνται, είναι βοηθοί μπάτσων, εργαλεία κυνηγίου, γίνονται ατραξιόν σε θεατρικές παραστάσεις, τρέφουν την ανθρώπινη ματαιοδοξία και ειδικά την αντρική ματσίδα. Γίνονται, ακόμα, εργαλεία βοήθειας ανθρώπων με αναπηρία σε ένα σκοπό φαινομενικά ευγενικό, που κρύβει, όμως, μια εργαλειακή χρήση ενός πλάσματος, του σκύλου-οδηγού.

Η εξημέρωση είναι μια μορφή επιβολής, που σαν πρακτική εφαρμόζεται όχι μόνο στα ζώα αλλά και σε ανθρώπους, – από τους ισχυρούς στους πιο αδύναμους. Σκοπό έχει

πάντα τη διαμόρφωση μιας αδύναμης ομάδας, έτσι ώστε αυτή να εξυπηρετεί συμφέροντα. Όπως ακριβώς η νοικοκυρά του σπιτιού θα εκπαιδεύσει/διαμορφώσει την οικιακή εργάτρια για να την εξυπηρετεί όπως αυτή βολεύεται, έτσι και ο αγρότης θα εκπαιδεύσει/διαμορφώσει το άλογο για να τον «βοηθά» στις διάφορες δουλειές στο χωράφι του. Με τον τρόπο αυτό, την εξημέρωση, μια ισχυρή ομάδα ενσωματώνει αδύναμα ανθρώπινα και μη ανθρώπινα ζώα στον τρόπο ζωής της, με απώτερο σκοπό την εκμετάλλευσή τους και ηθική δικαιολογία του καλού της πλειοψηφίας (πάντα της ισχυρής ομάδας).

Όλες οι παραπάνω πρακτικές απορρέουν από αυτό που ονομάζουμε σπισισμό. Αυτή η ρατσιστική αντιμετώπισή μας απέναντι στα μη ανθρώπινα ζώα είναι αποδεκτή, θεωρείται φυσιολογική, επειδή απλώς μπορούμε. Το γιατί μπορούμε είναι θέμα προνομίων και του πώς κάνουμε χρήση των προνομίων αυτών. Επειδή μπορούμε, λοιπόν, και επειδή όλοι κάνουμε χρήση των προνομίων αυτών, θεωρώ ότι ο *σπισισμός* είναι η βάση όλων των κοινωνικών διακρίσεων, αφού στο μυαλό μας τα προνόμια που κατέχουμε ως είδος μας δίνουν την ηθική νομιμοποίηση να ασκούμε οποιαδήποτε μορφή εξουσίας πάνω στους μη έχοντες τα προνόμια αυτά. Ένα απλό παράδειγμα είναι η κακομεταχείριση ενός μετανάστη από έναν δουλέμπορο γαιοκτήμονα. Σε αυτή την περίπτωση, ο μεν γαιοκτήμονας βρίσκεται στη χώρα του, μιλάει τη γλώσσα του τόπου, έχει ιδιοκτησία και λεφτά και απολαμβάνει και τη στήριξη της τοπικής κοινωνίας για τη ρατσιστική συμπεριφορά του ή έστω την ανοχή της. Τα προνόμια αυτά, τα κατέχει έναντι του μετανάστη εργάτη, ο οποίος είναι φτωχός, ξεριζωμένος απ' το σπίτι του, δεν μιλάει καν

τη γλώσσα του τόπου στον οποίο βρίσκεται και ταυτόχρονα έχει να αντιμετωπίσει και τον ρατσισμό της συντριπτικής πλειοψηφίας της υπόλοιπης τοπικής κοινωνίας. Φυσικά, ο έχων τα προνόμια, τα χρησιμοποιεί προς το συμφέρον του, τσαλαπατώντας τον πιο αδύναμο απ' αυτόν, κάνοντας χρήση έμφυτων προνομίων –μητρικής γλώσσας π.χ.– ανάλογα με τον τόπο του “εγκλήματος” και την κοινωνική ηθική του τόπου αυτού. Αυτός, λοιπόν, που κάνει χρήση των κοινωνικών του προνομίων προκειμένου να χειραγωγήσει και να εκμεταλλευτεί αυτόν που δεν τα έχει, είναι ανάλογα με την περίπτωση σεξιστής, ρατσιστής, ομοφοβικός, τρανσφοβικός, σπισιστής κ.λπ.

Πώς συνδέεται με τον σπισισμό η χρήση των έμφυτων ή κοινωνικών προνομίων εις βάρος άλλων ατόμων; Το προνόμιο του να έρχεται κανείς στον κόσμο με ανθρώπινη μορφή, κυρίως όταν μιλάμε για τον δυτικό κόσμο είναι ένα έμφυτο προνόμιο. Όμως, με ποιον τρόπο γίνεται η χρήση του προνομίου αυτού; Το προνόμιο του να έχει τη δυνατότητα κάποιος να αναπτύξει λογική σκέψη ως άνθρωπος που γεννιέται υγιής ή να πάρει μια οποιαδήποτε ορθολογική απόφαση, αυτόματα τον καθιστά ικανό να εξουσιάζει κάθε άλλο έμβιο και συναισθανόμενο ον που δεν έχει αυτή την ικανότητα, όπως άτομα με διανοητικά προβλήματα ή μη ανθρώπινα ζώα που δεν έχουν αυτά τα προνόμια. Η αυθαίρετη αντίληψη, λοιπόν, ότι μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα έμφυτα ή τα επίκτητα

προνόμιά μας προκειμένου να ασκήσουμε εξουσία σε άλλους και άλλες έχει τη ρίζα της στον σπισισμό. Ο σπισισμός είναι βασισμένος στον ανθρωποκεντρισμό και βάσει αυτής της αντίληψης δίνει το δικαίωμα στα ανθρώπινα ζώα να εξουσιάζουν άλλα είδη, που οι ίδιοι οι άνθρωποι αυθαίρετα έχουν ορίσει ως κατώτερα. Αυτός ο ορισμός μάς νομιμοποιεί να αντικειμενοποιούμε άλλα είδη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, και μάλιστα να ιδεολογικοποιούμε την εξουσιαστική μας συμπεριφορά, προτάσσοντας το «δικαίωμά» μας να τρώμε ό,τι θέλουμε ή να φοράμε ό,τι θέλουμε. «Ό,τι» και όχι ποιον, αφού έχουμε ήδη κατατάξει τα μη ανθρώπινα όντα ως κατώτερα, ως αντικείμενα, προκειμένου να δικαιολογηθεί το ολοκαύτωμα, δηλαδή η μαζική τους εξόντωση.

Ο Ουμπέρτο Έκο (Umberto Eco), στο κείμενο του «Αιώνιος Φασισμός», δίνει μια λίστα με 14 χαρακτηριστικά αυτού που αποκαλεί *Ur-Φασισμό* ή αλλιώς αιώνιο φασισμό, σημειώνοντας πως αρκεί μόνο ένα από αυτά να υπάρχει, για να προκαλέσει τη συγκέντρωση ενός φασιστικού νεφελώματος. Διαβάζουμε με αποτροπιασμό κάποια από αυτά καθώς η σύνδεση με τον σπισισμό είναι πέραν από εμφανής:

- Η λατρεία της παράδοσης. Η αλήθεια εξαγγέλθηκε μια και καλή κι εμείς μπορούμε μόνο να εξακολουθούμε να ερμηνεύουμε το σκοτεινό της μήνυμα.

WEAT FASCISTS

- Η σκέψη (αμφισβήτηση) είναι μια μορφή ευνουχισμού. Γι' αυτό η παιδεία είναι ύποπτη, στον βαθμό που ταυτίζεται με την κριτική στάση. Για τον *Ur-Φασισμό* διαφωνία σημαίνει προδοσία (αντί-σπισισμός).

- Ο *Ur-Φασισμός* αναπτύσσεται και αναζητεί τη συγκατάθεση, εκμεταλλευόμενος και επιδεινώνοντας τον φυσικό φόβο απέναντι στη διαφορετικότητα (διαφορετικά είδη), επομένως είναι ρατσιστικός (σπισιστικός) εξ ορισμού.

- Για τον φασισμό δεν υπάρχει αγώνας για τη ζωή, μάλλον, ζωή για τον αγώνα. Επομένως, ειρηνισμός (αντί-σπισισμός) είναι η συμπαιγνία με τον εχθρό. Ο ειρηνισμός είναι κακός γιατί η ζωή είναι ένας διαρκής πόλεμος.

- Στο διάβα της ιστορίας, ο κάθε είδους αριστοκρατικός και милитарιστικός ελιτισμός περιείχε την περιφρόνηση απέναντι στους αδύνατους (ζώα). Ο *Ur-Φασισμός* δεν μπορεί παρά να κηρύσσει έναν «λαϊκό ελιτισμό».

- Ο *Ur-Φασισμός* βασίζεται σε έναν "ποιοτικό λαϊκισμό". Σε μια δημοκρατία οι πολίτες χαίρουν ατομικών δικαιωμάτων, ωστόσο, το σύνολο των πολιτών είναι προικισμένο με μια πολιτική επιρροή μόνο από την ποσοτική άποψη. Για τον *Ur-Φασισμό*, τα άτομα, ως άτομα (υποείδη) δεν έχουν δικαιώματα και ο λαός γίνεται αντιληπτός ως μία ιδιότητα (είδος), μια μονολιθική οντότητα που

εκφράζει την κοινή βούληση.³

Η παραδοχή του σπισισμού μας ως μια προκατάληψη και προ διαμορφωμένη εξουσιαστική στάση ενάντια σε όλα τα ζωικά είδη πλην του ανθρώπινου είναι μια αρχή για προβληματισμό πάνω στο ζήτημα και στο τι μπορεί ο καθένας από εμάς να κάνει αν πραγματικά αντιλαμβάνεται εαυτόν ή εαυτήν ως αντί-εξουσιαστή ή αντί-εξουσιάστρια. Η παντελώς αναίτια βαναυσότητα, με την οποία αντιμετωπίζουμε τα άλλα είδη με κάθε δυνατό ή αδύνατο τρόπο, είναι απότοκο του σπισισμού μας και δεν εξυπηρετεί καμία πραγματιστική ανάγκη, όπως σπεύδουν οι περισσότεροι να λένε, εξουσιαστικές πρακτικές.

Βιβλιογραφία

1 Ryder, Richard, *Speciesism, Painism and Happiness: A Morality for the Twenty-First Century*, Inprint Academic, 2017.

2 Singer, Peter, *Η Απελευθέρωση των Ζώων*, μτφρ. Σταύρος Καραγεωργάκης, Αντιγόνη, Θεσσαλονίκη, 2010.

3. Umberto Eco, *Πέντε Ηθικά Κείμενα*, μτφρ. Άννα Παπασταύρου, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.

ΤΟ ΟΛΙΓΟΠΩΛΙΟ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΜΜΕ

ANTONIO BANDIERAS

Η κατάσταση στα ελληνοκυπριακά ΜΜΕ εν τώσον διαβρωμένη που μπορεί να συνοψιστεί ως εξής: που τη μίαν όμιλοι που συγκυβερνούν με τον Αναστασιάδη στα εθνικά-κοινωνικά (τηλεοπτικά κανάλια, Φιλελεύθερος κατά κύριον λόγον, Ρεπόρτερ τζαι άλλα κίτρινα τυχοδιωκτικά sites) τζαι στα οικονομικά (Πολίτης τζαι Καθημερινή), τζαι που την άλλην ο Διάλογος του ΑΚΕΛ.

Εκ των πραγμάτων, ανεξάρτητη δημοσιογραφία εν υπάρχει. Κάτι που έγινε ξεκάθαρον με τα Cyprus Papers, που αποκάλυψεν το Al Jazeera (κακό Al Jazeera, τουρκόφιλο, αχχά). Έππεσαν, λοιπόν, τα όρνεα, τύπου Τσουρούλλης, να φαν το, εκ Κατάρ, ορμώμενον δίκτυον, ότι δήθεν παίζει τα παιχνίδια της Τουρκίας. Άμαν έπιανεν η Qatar Petroleum, όμως, οικόπεδον στην κυπριακήν ΑΟΖ, το Κατάρ ήταν ένας μεγάλος παίχτης, που έρκετον να συμμαχήσει με την Κύπρον στην ανατολικήν Μεσόγειον.

Η δημοσίευση των Cyprus Papers εξεσήκωσεν δικαιολογημένα έναν κύμμαν επικρίσεων προς την κυπριακήν δημοσιογραφίαν, με όσους/ες σκεπτόμενους/ες έχουν απομείνει στον ρότσον να διερωτούνται γιατί οι, εν τη μακαρία νήσω, συντάκτες εν εκαταφέραν να ερευνήσουν εις βάθος το έγκλημα που λέγεται Κυπριακό Πρόγραμμα Επενδύσεων (για να είμασταν δίκαιοι, ο Πολίτης είσιεν δημοσιεύσει πρώτος την υπόθεση του Μαλαισιανού τραμπάκουλα Τζο Λόου).

Που ούλλους/ούλλες τους/τες δημοσιογράφους στην Κύπρο, πιο ευαίσθητη αποδείχτην η Πετρούλα του αη-Δία, η οποία έβαλεν τη στολή του Χίτη τζαι με ανάρτηση στο φατσοβιβλίο εφάνηκε να αναβιώνει με πάθος τον ελληνικόν εμφύλιον. Εθίχτηκεν που αμφισβητήθηκεν η δημοσιογραφική της δεινότητα. Την οποίαν, αν υπήρχεν ποττέ, εφρόντισεν η ίδια να θάψει όταν επέλεξεν να δουλέψει στο επιτελείο του Νικόλα Παπαδόπουλου για τες προεδρικές του 2018. Διούμεν της, όμως, ότι διαθέτει μιαν δεινότητα. Του spindoctor. Δέτε, ας πούμεν, πώς εκάλυψεν το πατσούν που έφαεν ο στρατιώτης στη Λήδρας, στες 29 του Φεβράρη, στη διαδήλωση για τη διάνοιξη του οδοφράγματος τζαι συγκρίνετε με την κάλυψη του γαουρόξυλου που εφάν οι νέοι λοκάτζηες στο Σταυροβούνι τον Μάη.

Που κοντά τζαι ο Φιλελεύθερος (κατ' όνομα μόνο) να σιγοντάρει το παραμύθι της τουρκοκαταρινής συνωμοσίας, αρχικά αγνοώντας πλήρως το θέμα τζαι στη συνέχεια επιδιδόμενος σε μιαν εκστρατεία καλλιέργειας ηθικού πανικού για τον «υβριδικόν πόλεμον» που δέχεται η Κύπρος μας, για τον οποίον κάποιοι «προδότες στο εσωτερικό πανηγυρίζουν».

Τούτη η προσπάθεια επιβολής του εθνικά πρέποντος τζαι η δημιουργία εσωτερικών εχθρών εκορυφώθηκεν με την εκστρατεία λυντσαρίσματος του γυμνασιάρχη τζαι ζωγράφου Γιώργου Γαβριήλ, τα έργα του οποίου θεωρήθησαν προσβλητικά τζαι

βλάσφημα που κάποιους/ες. Ναι, φίλες τζαι φίλοι, ζιούμεν στο 2020 τζαι κόμα συζητούμεν για βλασφημίες.

Ο θόρυβος για τα έργα του Γαβριήλ εξεκίνησεν που τον (κίτρινο)Ρεπόρτερ (εταιρείας, στην οποία μέτοχος εν ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου), με το ανάλογο δακρύβρεχτον ρεπορτάζ για «σάλο» που προκαλούν τα έργα του εκπαιδευτικού. Ακολούθησεν ο ανεκδιήγητος τύπος που έχουμε να κάμνει τον Υπουργόν Παιδείας (;) τζαι Πολιτισμού (εδώ γελάμε) που εδιέταξεν έρευναν (που μας είπαν εν πειθαρχική αλλά τελικά έννεν ακόμα πειθαρχική) διότι εν γίνεται γυμνασιάρχης του ελληνορθόδοξου χαλιφάτου να κάμνει έτσι σχέδια σιόρ.

Ευτυχώς, υπήρξεν αντίδραση που την εκπαιδευτική τζαι την ακαδημαϊκή κοινότητα, καθώς τζαι που σύνολα του πολιτισμού. Ο ΔΗΣΥ, ο μοτέρνος, ο φιλελεύθερος, ο ευρωπαϊκός, απέδειξεν αλλό μια φοράν ότι εν η κολυμβήθρα του Σιλωάμ. Είχαμεν που τη μιαν τους δήθεν μετριοπαθείς (π.χ. Χάρης Γεωργιάδης) να λαλούν ότι εν δικαιολογείται δίωξη, προτάσσοντας, όμως, την «κακογουστιά» των έργων, στρέφοντας αλλού την προσοχή. Τζαι που την άλλην τους ταλιμπάν τύπου Αντρέας Κυπριανού (τζυνηός, φωτογράφος εσώρουχων κ.λπ.) να λαλεί τες γνωστές ακρότητες.

Είχαμεν, τέλος, τζαι τες άκυρες συγκρίσεις με την καταδικαστική απόφαση της

Επιτροπής Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας για σκίτσα του Πιν στον Φιλελεύθερο, τα οποία κρίθηκε ότι στοχοποιούσαν τον Τάκη Χατζηδημητρίου τζαι ότι ενθαρρύνουν το μίσος ενάντια στους Τουρκοκύπριους.

Κατ' αρχάς, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του δημοσιογραφικού προϊόντος τζαι της τέχνης. Τα ΜΜΕ οφείλουν να ακολουθούν τη Δεοντολογία τζαι δυστυχώς εν πολλά τζαι καθημερινά τα παραδείγματα αντιδεοντολογικής κάλυψης γεγονότων, χρήσης ρητορικής μίσους κ.λπ.

Τζαι η δεύτερη διάκριση που πρέπει να γίνει εν τα αντικείμενα των εικόνων του Γαβριήλ τζαι των σκίτσων του Πιν. Ο Γαβριήλ απεικόνισε τον Ιησού, τον Αρχιεπίσκοπο τζαι τον Γρίβα, όλοι σύμβολα πίστης ή/τζαι εξουσίας στην ελληνοκυπριακή φούσκα. Ο Πιν, πέραν του Χατζηδημητρίου τζαι των Τουρκοκυπρίων, εστοχοποίησε τζαι στοχοποιεί συστηματικά ανθρώπους που ελάχιστην εξουσίαν έχουν (π.χ. την Ανδρομάχη των Unite Cyprus Now, τον Χρίστο Χριστοφίδη για το Γλωσσάρι κ.λπ.)

Μακάρι να φκω ψεύτης, αλλά το γεγονός ότι ακόμα τζαι για θέματα τέχνης καλλιεργείται τούτη η πόλωση (θυμηθείτε τζαι τι έγινε με το Cock στη Σωτήρα) εν ένδειξη, όι μόνον ότι τούτος ο τόπος εν καταδικασμένος στη μιζέρκαν τζαι την διχοτόμηση, αλλά τζαι πως οδεύει στον εκφασισμόν.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΚΙΝΗΜΑΤΙΚΟΑΡΧΕΙΟ
CYPRUSMOVEMENTSARCHIVE
KIBRISSOSYALHAREKETARŞIV

Το ακόλουθο κείμενο εκδόθηκε αρχικά ως μπροσούρα, η οποία διαμοιράστηκε στην αντιφασιστική πορεία του Δεκέμβρη του 2009 ενώ μετέπειτα κυκλοφόρησε διαδικτυακά με μικρές αλλαγές και διορθώσεις.

«Όταν ήρθαν να πάρουν τους Εβραίους, δεν διαμαρτυρήθηκα, γιατί δεν ήμουν Εβραίος. Όταν ήρθαν για τους κουμμουνιστές δεν φώναξα, γιατί δεν ήμουν κουμμουνιστής. Όταν κατεδίωξαν τους τσιγγάνους, ούτε τότε φώναξα, γιατί δεν ήμουν τσιγγάνος. Όταν έκλεισαν το στόμα των Ρωμαιοκαθολικών που αντιτάσσονταν στο φασισμό, δεν έκανα τίποτα γιατί δεν ήμουν καθολικός. Μετά, ήρθαν να συλλάβουν εμένα, αλλά δεν υπήρχε πια κανείς να αντισταθεί μαζί μου...»

Μπέρτολτ Μπρεχτ

Αυτό το κείμενο γράφεται με αφορμή την πρόσφατη εμφάνιση της νεο-φασιστικής οργάνωσης ΕΛΑΜ (Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο), η οποία συνδέεται με τους πυρήνες δράσης στην Κύπρο της ελληνικής φασιστικής οργάνωσης Χρυσή Αυγή. Αυτός ο νεο-φασισμός που δραστηριοποιείται στην Κύπρο εδώ και κάποια χρόνια, από τη μία σχετίζεται με τον παραδοσιακό ελληνικό εθνικισμό και το μίσος προς τους Τούρκους και από την άλλη, συνδέεται και με τον νέο ευρωπαϊκό ρατσισμό, που εκφράζεται προς τους μετανάστες, όπως και με το κοινωνικό-ιδεολογικό μίσος, που εκφράζεται προς ακτιβιστές και αντιεξουσιαστές σε διάφορες χώρες της Ευρώπης.

Κύπρος

Τα φασιστικά στοιχεία, όμως, δεν είναι κάτι που βλέπουμε πρώτη φορά στην Κύπρο. Η εμφάνισή τους και η έκφρασή τους ιδεολογικά και πρακτικά πάει αρκετά πίσω και συνδέεται τόσο με επιθέσεις κατά των κοινών λαϊκών αγώνων της Κύπρου, όσο και με τον ελληνοκυπριακό εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα ενάντια στους Άγγλους, και βέβαια με την δράση της ΕΟΚΑ Β΄ για την Ένωση και άλλων ομάδων και ατόμων ενάντια σε φυλετικούς και ιδεολογικούς εχθρούς. Αν και φασιστικά στοιχεία έδρασαν και στις δύο κοινότητες του νησιού και συνεχίζουν να υπάρχουν και στις δυο πλευρές της γραμμής (που τραβήχτηκε ανάμεσα στους ανθρώπους και τον χώρο με την έμπρακτη βοήθειά τους) εδώ αναφερόμαστε μόνο στην πορεία των στοιχείων αυτών στην από δω πλευρά και στις σχέσεις των στοιχείων αυτών με τον εθνικισμό, την εκκλησία, τα πολιτικά κόμματα και οργανώσεις, το μίσος για τους κομμουνιστές, τους τουρκοκύπριους και τους τούρκους, τον ελληνικό φασισμό και πιο πρόσφατα τον ευρωπαϊκό νεο-φασισμό, την «Ευρώπη-φρούριο» και το μίσος προς τους μετανάστες, οι οποίοι θεωρούνται οι νέοι «άλλοι» και υπεύθυνοι για τα κοινωνικά προβλήματα στις σύγχρονες καπιταλιστικές ευρωπαϊκές χώρες. Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε, εδώ, πως, όταν μιλάμε για φασιστικά και νεο-φασιστικά στοιχεία, δεν αναφερόμαστε αποκλειστικά στη συγκεκριμένη πολιτική ιδεολογία που εμφανίστηκε στην Ευρώπη του προηγούμενου αιώνα. Τα φασιστικά και νεο-φασιστικά στοιχεία που υπάρχουν στην κοινωνία συνδέονται και με τις ιδεολογικές και πρακτικές μορφές ολοκληρωτισμού που ενυπάρχουν στις πολιτικές δομές των σύγχρονων κρατών και του καπιταλιστικού συστήματος, αλλά και με τις ρητορικές περί «εθνικής καθαρότητας». Εκδηλώνονται δε, τόσο μέσω πρακτικών του κράτους και των οργάνων του, όσο και μέσω διάφορων ομάδων που προωθούσαν και προωθούν τον ολοκληρωτισμό και τον ρατσισμό στην κοινωνία.

Μικρή ιστορική καταγραφή της εμφάνισης φασιστικών στοιχείων στην Κύπρο

Ένα ιστορικό σημείο, από το οποίο θα μπορούσαμε να αρχίσουμε να μιλάμε για την εμφάνιση φασιστικών στοιχείων στην Κύπρο θα ήταν το 1948. Τότε που μέσα στο κλίμα της βρετανικής προώθησης της δημιουργίας ελληνοκυπριακής δεξιάς με σύγκλιση στόχων με το αποικιακό καθεστώς ενάντια στον κομμουνισμό, καταπνίγονται οι τελευταίες μεγάλες κοινές εργατικές κινητοποιήσεις των ανθρώπων της Κύπρου -ανεξαρτήτως εθνικότητας και θρησκείας- οι μεγάλες απεργίες στα μεταλλεία που ελέγχονταν από εταιρείες και δυνάμεις του δυτικού κεφαλαίου. Η αναβαθμισμένη ελληνοκυπριακή δεξιά με τις στενές της σχέσεις με τις αποικιακές δυνάμεις και με τον έλεγχο πια και της εκκλησίας, αντιτάσσεται έμπρακτα στις απεργίες των «κομμουνιστών» και καλεί για πρώτη φορά τον αρχιφασίστα Γρίβα να την ενισχύσει δημιουργώντας οργάνωση στα πρότυπα της φασιστικής οργάνωσης «Χ» που δρούσε στην Ελλάδα υπό τις διαταγές του (η org. «Χ» συνεργάστηκε με τα περίφημα τάγματα ασφαλείας και άλλες φασιστικές οργανώσεις ενάντια στους κομμουνιστές στην Ελλάδα, ιδιαίτερα την περίοδο μετά την απελευθέρωση από τους Ναζί, όταν η χώρα ήταν ουσιαστικά υπό τον έλεγχο της Αγγλίας). Με την οργάνωση «Χ2», που στήνεται από συνεργάτες του Γρίβα στην Κύπρο το 1944 και στεγάζεται στο σωματείο «Ολυμπιακός», τα ιδεολογικά φασιστικά στοιχεία που αρχίζουν να αναπτύσσονται με την προωθούμενη άνοδο της ελληνοκυπριακής δεξιάς και του εθνικισμού, αποκτούν και το εκτελεστικό -στρατιωτικού τύπου- κομμάτι τους. Την ίδια περίοδο, έχουμε, παράλληλα, την αρχή του έντονου διαχωρισμού της ελληνοκυπριακής κοινότητας στη βάση «αριστερά/δεξιά», που εκφράζεται επίσης με την έντονη πολιτικοποίηση των ποδοσφαιρικών σωματείων και την ακόλουθη δημιουργία αριστερών σωματείων σε διάφορες πόλεις. Από κει και πέρα τα φασιστικά στοιχεία της ελληνοκυπριακής δεξιάς θα αρχίσουν μια δράση στην Κύπρο που συνδέεται αρχικά, μέσω της δράσης του Γρίβα και των Χιτών συνεργατών του στον αγώνα της ΕΟΚΑ, κάπως με τον «εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα», και στη συνέχεια συνδέεται πια έντονα με τον διαχωρισμό της κοινωνίας μετά το 1957 και αργότερα με τις πρακτικές των ομάδων της ΕΟΚΑ Β'. Θα ήταν λάθος να θεωρηθεί εδώ πως ο αντάρτικος αγώνας της ΕΟΚΑ συνδέεται άμεσα με τον φασισμό, όμως η προώθηση του εθνικισμού και του ρατσισμού προς Τούρκους, Τουρκοκύπριους και κομμουνιστές θεωρούμε πως κυοφόρησε, σε κάποιο βαθμό, τα φασιστικά στοιχεία που αργότερα εκδηλώθηκαν έμπρακτα στην Κύπρο.

Τα φασιστικά στοιχεία συντάσσονται έτσι, και από τότε, σε μεγάλο βαθμό ταυτίζονται με τον ελληνικό εισαγόμενο εθνικισμό και το σύνθημα για Ένωση. Σύνθημα που λειτουργεί ως ο συσπειρωτικός πόλος ενάντια στους Άγγλους κατακτητές και διαχέεται έντονα στην κοινωνία, γεγονός που αποδεικνύεται από τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '50. Την ίδια περίοδο τα πολιτικά συμφεροντολογικά τερτίπια με την υποστήριξη ή όχι της Ένωσης που ξεκινάει το ΑΚΕΛ, το οποίο μονοπωλεί πια το εργατικό κίνημα, κάνουν σαφές ότι κυνηγάει την εξουσία και ότι ακολουθεί πιστά τις εξελίξεις στη «μητέρα πατρίδα» και το «αδελφό ελληνικό ΚΚΕ». Μετά την ανεξαρτησία και την ακόλουθη μη-εκπλήρωση του μεγάλου όνειρου για Ένωση, οι διαχωρισμοί της ελληνοκυπριακής κοινότητας εκτείνονται ακόμα πιο δεξιά με τη διαμάχη μεταξύ Μακαρίου και Γρίβα. Εκεί πια τα φασιστικά στοιχεία που υπήρχαν στην ελληνοκυπριακή δεξιά δραστηριοποιούνται επιτιθέμενα στους μεγαλύτερους για αυτά τότε εχθρούς, τους «κομμουνιστές» και τους «τούρκους». Η «σκοτεινή όψη» της ΕΟΚΑ παίρνει σάρκα και οστά με την ΕΟΚΑ Β', που έχει πια σαφείς και ξεκάθαρες σχέσεις με τη Χούντα των Αθηνών και τις δυτικές δυνάμεις, που αποσκοπούν στον έλεγχο της ευρύτερης περιοχής. Η δράση της φασιστικής αυτής συμμορίας, που είναι απλώς η κορυφή ενός πολύπλοκου και επικίνδунου μείγματος εθνικισμού και ολοκληρωτισμού περνάει από αναρίθμητες επιθέσεις προς την ελευθερία των κατοίκων της Κύπρου και κορυφώνεται με το πραξικόπημα, μια ξεκάθαρη φασιστική κίνηση.

Η μετά-το-1974 εποχή

Η κοινωνική κατακραυγή του «φασισμού», που ακολουθεί στη νότια πλευρά της Κύπρου στη μετά-το-1974 εποχή, με συνθήματα όπως «Ο Λαός δεν ξεχνά, τους Φασίστες τους κρεμά» που ακούγονταν από χιλιάδες κόσμου κατά την επιστροφή του Μακάριου στη Λευκωσία μετά το πραξικόπημα, καταφέρνει να σταματήσει κάπως τη φασιστική αυτή πρακτική, αλλά δεν είναι ικανή να σβήσει και τα πολύπλοκα ιδεολογικά φασιστικά στοιχεία που εισχωρούν στις πολιτικές δυνάμεις και συγκεκριμένα στο ΔΗΣΥ, που εκφράζει τότε την ακραία τάση του Γρίβα, σε αντίθεση με το ΔΗΚΟ που ακολουθεί τον «εθνάρχη». Παρά την έντονη κοινωνική κατακραυγή του φασισμού, με τη βοήθεια της οργανωμένης λήθης της κοινωνίας και τη διαστρέβλωση των γεγονότων της προ-το-1974 εποχής που προωθείται από την εκπαίδευση και την ταυτόχρονη ηρωοποίηση της ΕΟΚΑ και δαιμονοποίηση των «τούρκων» (που συμβολοποιείται στο περίφημο σύνθημα «Δεν Ξεχνώ και Αγώνιζομαι») η κοινωνία πέφτει σε μια «νάρκη» έναντι στα φασιστικά στοιχεία, η οποία μάλιστα εντείνεται από το «Κυπριακό Οικονομικό Θαύμα» και τη μεγάλη οικονομική ανάπτυξη. Τα επόμενα χρόνια, με την κοινωνία να κοιτάει μόνο την άλλη (βόρεια) πλευρά φοβούμενη τους «τούρκους» και τις μνήμες των από-τα-μέσα φασιστικών επιθέσεων να ξεθωριάζουν, το κράτος και η άρχουσα τάξη υποστηρίζουν και αναπαράγουν τα φασιστικά στοιχεία, και αυτά, ταυτιζόμενα με τον εθνικισμό καλύπτονται και κρύβονται πίσω από έναν σχετικά αποδεκτό αντι-τουρκισμό.

Η εποχή της «νάρκης» και των κρυμμένων φασιστικών στοιχείων τελειώνει περίπου το 2003-2004, όταν το σχέδιο Ανάν έρχεται να ταράξει τα φαινομενικά ήρεμα νερά της ισορροπίας μεταξύ εθνικισμού και καπιταλισμού που έχει φέρει η απάθεια της οικονομικής «άνθισης». Η ελληνοκυπριακή κοινωνία πολώνεται σε αυτούς που είναι υπέρ της λύσης και αυτούς που είναι κατά και τα πράγματα αλλάζουν και πάλι. Από τη μία η παραδοσιακή εθνικιστική προπαγάνδα του ΟΧΙ που προωθείται από τις απορριπτικές δυνάμεις συνοδεύεται και από φασιστικά στοιχεία που επανεμφανίζονται, και από την άλλη, η προπαγάνδα του ΝΑΙ παίρνει την μορφή προώθησης των Δυτικών συμφερόντων που εισέρχεται στην Κύπρο με χρηματοδοτήσεις μέσω διεθνών οργανισμών (ΟΗΕ, UNDP κ.τ.λ.) προς τη δυτική αγορά της «επίλυσης συγκρούσεων» και των μη-κυβερνητικών οργανώσεων (NGO's). «Ειρωνικές» χρηματοδοτήσεις υπέρ της «λύσης» (τις οποίες το κεφάλαιο και η παγκόσμια εξουσία διαλαλεί πως προσφέρει για τη βοήθεια και την επίλυση συγκρούσεων που οι ίδιες δυνάμεις δημιουργούν) που ρίχτηκαν στην Κύπρο για την προώθηση ενός επιβεβλημένου σχεδίου, το οποίο αποσκοπούσε στη διατήρηση των κατεστημένων «μεγάλων» συμφερόντων και το νέο «παιχνίδι» της ευρωπαϊκής καπιταλιστικής συσπείρωσης, που παίζεται γύρω από την ένταξη χωρών στην Ευρωπαϊκή

Ένωση. Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος είναι γνωστά σε όλους, τα αποτελέσματα της νέας όμως ατύχης πόλωσης της κοινωνίας και της νέας Ευρωπαϊκής ιστορικής φάσης της Κύπρου συνδέονται άμεσα με την επανεμφάνιση των «ενωτικών» και ακόλουθα των φασιστικών στοιχείων της πολιτικής κυριαρχίας, αλλά και νέων ομάδων όπως το ΕΛΑΜ.

Την περίοδο αυτή, η διάσπαση του ΔΗΣΥ, το οποίο καθαρά πια εντάσσεται στο νεοφιλελεύθερο πολιτικό ρεύμα, και η συγκέντρωση των εθνικιστικών, ενωτικών και φασιστικών δυνάμεων στο νέο ΕΥΡΩΚΟ, αλλάζουν τις πολιτικές ισορροπίες. Την ίδια περίοδο, προ του δημοψηφίσματος, κάνει επίσης την εμφάνισή της και η Χρυσή Αυγή, για να στηρίξει τους «αδελφούς» ελληνοκύπριους στο νέο αγώνα κατά των Τούρκων, του μεγάλου εχθρού. Οι πρώτοι πυρήνες της Χρυσής Αυγής εμφανίζονται το 2002-03 και με τη βοήθεια των εγκατεστημένων εθνικιστικών δομών που υπάρχουν στους οργανωμένους οπαδούς του ΑΠΟΕΛ στη Λευκωσία, του Απόλλωνα στη Λεμεσό και άλλων σωματείων, απλώνουν στη νεολαία τα νεο-φασιστικά στοιχεία που συνδέονται με τη νεανική οπαδική «παραβατικότητα» και διαμορφώνονται ως ρατσιστικές διακρίσεις και «δικαιολογούνται» κάτω από το εθνικό ιδεώδες. Η οργανωμένη δράση των πυρήνων αυτών εμφανίζεται το 2005 και παίρνει, τόσο τη μορφή επιθέσεων σε τουρκοκύπριους μαθητές του English School (χαρακτηριστικό σύνθημα που εμφανίστηκε στις εγκαταστάσεις του σχολείου: «English School is Greek»), σε αυτοκίνητα τουρκοκυπρίων, αλλά και τη μορφή διαμαρτυριών και αντιδράσεων την περίοδο του ανοίγματος του οδοφράγματος της Λήδρας, όσο και αυτή των επιθέσεων και προκλήσεων σε μετανάστες και μαγαζιά-στέκια μεταναστών στην παλιά Λευκωσία, αλλά και σε κοινωνικούς χώρους της παλιάς πόλης.

Πιο πρόσφατα, μετά την εμφάνιση του ΕΛΑΜ ως το επίσημο πια παρακλάδι της νεο-φασιστικής οργάνωσης στην Κύπρο, η δράση παίρνει και τη μορφή οργανωμένων και συντεταγμένων πορειών-παρελάσεων, που συνοδεύονται με προπηλακισμούς δημοσιογράφων και διερχόμενων στο οδόφραγμα της Λήδρας και συντονισμένων και στοχευμένων επιθέσεων προς νεαρούς, «διαφορετικούς» και αντιεξουσιαστές, που συχνάζουν στην περιοχή της Φανερωμένης. Μια περιοχή της παλιάς πόλης που τα τελευταία χρόνια έχει συνδεθεί με την κοινωνική διεκδίκηση και εκφράζει την εμφάνιση μιας νέας –για τη Λευκωσία– πολιτικής τάσης ένα πολιτικο-κοινωνικό χώρο που εναντιώνεται προς την άρχουσα τάξη με διάφορους τρόπους και κινητοποιήσεις, που υποστηρίζει τους μετανάστες και διεκδικεί έμπρακτα το δημόσιο χώρο με συνελεύσεις, εκδηλώσεις και πάρτυ. Ακόμα, η συγκεκριμένη περιοχή συνδέεται παραδοσιακά με νεανικές εθνικιστικές οργανώσεις που άμεσα ή έμμεσα χρηματοδοτούνται από την εκκλησία της Φανερωμένης όπως η ΕΦΕΝ, η οποία λειτουργεί σε κάποιες περιπτώσεις ως προθάλαμος για πιο φασιστικού τύπου πυρήνες και οργανώσεις, όπως το ΕΛΑΜ.

Η δράση και η ρητορική του ΕΛΑΜ το τοποθετούν σίγουρα στο υπάρχον δίκτυο των εθνικιστικών οργανώσεων της Κύπρου, όμως ταυτόχρονα διαφοροποιείται από τον παραδοσιακό εθνικισμό και τα συγκαλυμμένα –ή και όχι τόσο συγκαλυμμένα– φασιστικά στοιχεία που αυτός πολλές φορές κυοφορεί τον εθνικισμό που εκφράζουν αυτές οι κυπριακές εθνικιστικές οργανώσεις. Η διαφορά έγκειται στο ότι η συγκεκριμένη οργάνωση εκφράζει επίσης ένα ευρωπαϊκό νεο-φασισμό και μια ανάπτυξη της ακροδεξιάς που απλώνεται, χρησιμοποιώντας έντονα τη μεγάλη εισροή μεταναστών που το καπιταλιστικό σύστημα παράγει. Παρουσιάζοντας τους μάλιστα ως την κύρια απειλή προς τους ευρωπαϊούς πολίτες, χρησιμοποιεί έναν λαϊκισμό που «πουλάει» εν μέσω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του συστήματος. Οι ομάδες αυτές κερδίζουν έδαφος παρουσιάζοντας τον εαυτό τους ως νόμιμη δημοκρατική πολιτική δύναμη με δικαιώματα για διαδηλώσεις και κινητοποιήσεις ενάντια στους «υπεύθυνους» των «δεινών» της κοινωνίας, ακόμα και αν οι κινητοποιήσεις αυτές είναι ενάντια στην ελευθερία άλλων κοινωνικών, πολιτικών, φυλετικών ομάδων και καλλιεργούν ρατσισμό, ξеноφοβία και διακρίσεις. Η αντίδραση προς τέτοιες οργανώσεις είναι έτσι αντίδραση στις εθνικιστικές ιδέες που μιλάνε για «εθνική

καθαρότητα» –με άμεση σχέση με την περίπτωση της δικοινοτικής Κύπρου– όπως και αντίδραση προς τον ρατσισμό, το φυλετικό και εθνικό μίσος και την καταπάτηση των κοινωνικών και πολιτικών ελευθεριών. Η λύση για την οικονομική κρίση του θεαματικού συστήματος δεν είναι ο διωγμός των 25, όπως λένε, μόνο ο διωγμός του ίδιου του συστήματος θα σταματήσει την παραγωγή τέτοιων εκτρωμάτων.

Καθαροί λαοί υπάρχουν μόνο στα βρώμικα μυαλά σας

«Όσο περισσότερο διαδώσεις ένα ψέμα τόσο γίνεται πιο πιστευτό».

Joseph Goebbels

Αντι-φασισμός ως συνολική αντίληψη του υπάρχοντος

Θεωρούμε, αρχικά, σημαντικό να ξεκαθαρίσουμε κάποια σημεία, να γίνει μια διευκρίνιση ως προς τη σημασία κατανόησης ενός αγώνα, ο οποίος δεν περιορίζεται σε ένα μερικό ζήτημα ή/και μια μερική αντίληψη του υπάρχοντος. Ο αγώνας αυτός αντικατοπτρίζεται μέσω της αναγκαιότητας κατανόησης και επίτευξης μιας διευκρίνισης, η οποία δεν απομακρύνεται της ουσίας, δηλαδή, της σφαιρικής αντίληψης, της ολότητας των αιτιών και της επεξήγησης των κοινωνικών-πολιτικών και οικονομικών ζητημάτων μέσω μιας ιστορικής καταγραφής, που μόνο ως τέτοια μπορεί να συλλάβει τον διαχωρισμό μεταξύ των πολυπληθέστατων ιδεολογιών και εξουσιαστικών συστημάτων, τα οποία έχουν ως κύρια πολιτική τη διαμόρφωση ενός οριενταλισμού ή/και μιας κοινωνίας του θεάματος, έχοντας ως κύριο ρόλο την παραγωγή θεαματικής σύγχυσης (προπαγάνδας) με σκοπό την επίτευξη κυριαρχίας.

Η αναφορά γίνεται ακριβώς στο ότι η αναγκαιότητα κοινωνικής οργάνωσης εμφανίζεται όχι ως μια μονόπλευρη αντίληψη ενός αντιφασιστικού λόγου και δράσης, αλλά διάμεσου της αντανάκλασης όλων των στοιχείων, τα οποία ξεπροβάλλουν σε περιπτώσεις όπως η άνοδος της ακροδεξιάς και πως αυτά τα στοιχεία δεν περιθωριοποιούνται σε μια μονόπλευρη ανάπτυξη λόγου και πρακτικής.

Όσο για την οικονομική κρίση, λειτουργεί ως κύριος παράγοντας όξυνσης της ίδιας της προηγηθείσας κοινωνικής κρίσης, άμεσα επηρεαζόμενης από το πολιτικο-οικονομικό στοιχείο, όπου διαμέσου αυτού, παρουσιάζεται όχι μόνο η άνοδος της ακροδεξιάς, αλλά και η εξέλιξη των ίδιων κρατών σε εκμοντερνισμένα κέντρα (πυρήνες) κοινωνικού ελέγχου, καταστολής, απόλυτης γραφειοκρατίας και επεκτατισμού. Στο σημείο αυτό ακριβώς εμφανίζεται και η κοινωνική αντίδραση και η αναγκαιότητα αναθεώρησης της όλης κοινωνικής οργάνωσης διαμέσου των κινηματικών κόμβων, όπου αμφισβητείται ή/και καταργείται ο ρόλος και μετέπειτα η αναγκαιότητα ύπαρξης του ίδιου συστήματος και των στοιχείων που το ίδιο παράγει.

Επίσης, ένα άλλο σημείο άξιο προσοχής, είναι ότι πολλές απ' τις θεσμισμένες ελευθερίες ή και όχι, πάνε να καταπατηθούν και πολλές απ' αυτές έχουν ήδη καταπατηθεί, περιλαμβανόμενου και αυτών που κερδήθηκαν μέσα από επαναστάσεις, εξεγέρσεις και αιματηρούς αγώνες ενάντια στις δομές κυριαρχίας. Οι δύο μεγαλύτεροι ολοκληρωτισμοί, ναζιστικός-φασιστικός και λενινιστικός-σταλινικός, είχαν ως αρχικό στόχο να καταργηθούν οι ελευθερίες αυτές και εδώ ακριβώς παρουσιάζεται το στοιχείο του λενινικού επιχειρήματος ότι όλες αυτές οι ελευθερίες είναι «αστικές».

Φυσικά για να μην υπάρξει σύγχυση ξεκαθαρίζουμε πως το πρόταγμα μας για αυτόνομη κοινωνία από αυτόνομα άτομα είναι εφικτό μόνο με την καθολική ρήξη με το υπάρχον, ως επαναστατική διαδικασία και για να το πούμε καλύτερα ως μια ριζικά νέα και ρητή φαντασική δημιουργία του ανώνυμου συλλογικού και όχι ως η μεταρρύθμιση της παροντικής κοινωνικής θέσμησης.

«Ο θεμελιωδώς ταυτολογικός χαρακτήρας του θεάματος απορεί απ' το απλό γεγονός ότι τα μέσα του αποτελούν και τον σκοπό του. Είναι ο ήλιος που δεν δύει ποτέ στην αυτονομία της σύγχρονης παθητικότητας».

Γκυ Ντεμπόρ, Η κοινωνία του θεάματος

Εδώ, δεν πρόκειται να αναφερθώ στον καθεαυτό φασίστα. Αναφέρομαι σε διευκρίνιση ως προς τα κοινωνικά και θεσμικά στοιχεία, στα οποία αντανάκλαται ο φασισμός και πώς μέσω του παράγοντα κράτος και της προπαγάνδας της οποίας ασκεί, τα στοιχεία αυτά εισχωρούν μέσα στην κοινωνική κουλτούρα του ατόμου.

Λόγου χάρη, το θέμα της εκπαίδευσης και ο οριενταλισμός που παράγεται μέσα απ' αυτήν, όπου και παρουσιάζεται ως η κυρίαρχη ηγεμονία θεοποιημένων ιστορικών περιόδων, προσώπων και μεταφυσικών υπάρξεων (και εδώ, ακριβώς, γίνεται αναφορά στο θέμα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και στην ανικανότητα εφαρμογής, όπου εκδηλώνει την επιρροή αυτών ακριβώς των θεσμισμένων στοιχείων).

Ξεκαθαρίζω πως αυτό δεν είναι φασισμός, πάραυτα, είναι παρά ελάχιστα βήματα πιο πίσω στο να γίνει ένας νέος κρατικός ολοκληρωτισμός, ακολουθούμενος από όλο το ιστορικό παρελθόν του, που κατά κάποιο τρόπο σε αυτό ερχόμαστε αντιμέτωποι. Επίσης, ο ρόλος των ΜΜΕ και η επίδρασή τους στην κοινωνία λειτουργεί ως κέντρο (πυρήνας) μετάδοσης ή/και κατασκευής της κυρίαρχης ιδεολογίας (και εδώ αναφέρομαι στην όλη πολιτική προπαγάνδα ανύψωσης του εθνικού ύψους και της διαμόρφωσης κουλτούρας, σεξισμού, ρατσισμού, ξενοφοβίας και αντικατάστασης του κοινωνικού ενστίκτου με το καταναλωτικό ένστικτο).

Πρόκειται για τοπική ανάλυση, αφού η μεταπολεμική περίοδος στην Κύπρο αποτέλεσε σημείο, όχι μόνο μιας βίαιης οικονομικής ανόδου αλλά και μιας συνεχούς συντήρησης ενός υπερθεαματικού θεάματος όσο αφορά το ζήτημα του κυπριακού προβλήματος, φυσικά,

κουβαλώντας μαζί του έναν «εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα» άμεσα συνδεδεμένο πια με τον διεθνή φασιστικό ολοκληρωτισμό ως ιδεολογικό πρότυπο.

Το ύφος και η στάση μας

Για να είναι ξεκάθαρο και να μην προκαλούμε σύγχυση, δεν φетиχοποιούμε τη βία ως το ανώτερο όλων των επαναστατικών μέσων ή την κατάληξη των υπολοίπων, αλλά την αντιμετωπίζουμε ισάξια με όλα τα άλλα μέσα που έχουμε για να διαδώσουμε τις ιδέες μας. Αυτό σημαίνει ότι στεκόμαστε απέναντι της όχι με μια ηθικιστικά απολίτικη στάση της βίας=κακό, αλλά ως ένα πολιτικό μέσο πάντα υπό το φως της κριτικής.

Δεν θα αφήσουμε να μετατραπεί η πολιτική δράση σε κυνήγι μαγισσών και συμμοριτική σύγκρουση με τους φασίστες. Πάρ' όλ' αυτά, θα αυτοοργανωθούμε για την προστασία του κοινωνικού χώρου και περιγύρου με όλα τα μέσα.

«Αν οι φασίστες διανέμουν προκηρύξεις, θα απαντούμε με προκηρύξεις, αν θέλουν πραγματικά να παίξουν άλλα παιχνίδια, θα τους σπάσουμε τα μούτρα»

ANTIFA

**Corona
Virus**

Obey's taste!

refreshing repression!!

Ilustre Jecca

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΟΝ ΟΙΚΟΦΑΣΙΣΜΟ;

Το κείμενο εν αναδημοσίευση μεταφρασμένης στα ελληνικά έκδοσης του κειμένου που κυκλοφόρησε τον περασμένο Απρίλη στο περιοδικό Sarajevo.

Εικόνα στα αριστερά που τον subvertiser καλλιτέχνη Illustr Feccia.

Κυριακή 12 Απρίλη. Το μέλλον είναι ήδη εδώ. Δεν έφτασε σταδιακά, στο ρυθμό της ανόδου της στάθμης της θάλασσας, ούτε σύμφωνα με την πρόοδο που έχει ανακοινωθεί από κάποιο μαθηματικό μοντέλο. Ήρθε σαν μια τσεκουριά και (όπως παραδόξως θα έπρεπε να περιμένουμε) με τον πιο απρόβλεπτο τρόπο. Το μέλλον δεν είναι πια μέσα σε 30 χρόνια, είναι τώρα, και η χρονομηχανή δεν είναι καμιά εφεύρεση εργαστηρίου, αλλά το αποτέλεσμα ενός συνόλου από διαδράσεις που συμπεριλαμβάνουν από την οικολογική καταστροφή και τις αλυσίδες παραγωγής και διανομής της αγροβιομηχανίας, έως τις διαδικασίες ιδιωτικοποίησης και περικοπών στην υγεία ή τον πολλαπλασιασμό της ποσότητας και της ταχύτητας των διασυνδέσεων σε γη, θάλασσα και αέρα. Το μέλλον εμφανίστηκε αιφνιδίως, αν και όχι ακριβώς χωρίς να ειδοποιηθεί.

Ενώ έχουμε βουτήξει σε μια δυστοπία, σίγουρα μια από τις απόψεις κοινής λογικής που περισσότεροι μοιράζονται είναι το «πρέπει να εκμεταλλευτούμε την ευκαιρία». Ξαφνικά έχει γίνει ηγεμονική μια εκδοχή *sui generis* του όσο – χειρότερα – τόσο – καλύτερα, και τόσο η ίδια η κρίση όσο και ο χειρισμός της μέσω της διαταγής για το γενικό εγκλεισμό και τον περιορισμό των δικαιωμάτων έχουν μετατραπεί σε μια ευκαιρία για την «αποανάπτυξη», για την «αλλαγή των ζώων μας», για το «κατέβασμα των ρυθμών»... λες κι αυτή η στιγμή μπορεί με κάποιο τρόπο να γίνει το εφαλτήριο προς

μια αλλαγή.

Η πρώτη ερώτηση είναι προφανής: γίνεται μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης να είναι μια ευκαιρία για κάτι διαφορετικό από τη διαίωσή της ή τη διατήρηση -αύξηση των αυταρχικών μέτρων; Δεν αρνούμαστε εδώ την ανάγκη για προληπτικά υγειονομικά μέτρα. Μπορώ ακόμη και να κατανοήσω τις συνεχείς αλλαγές κριτηρίου των αρχών, αναπόφευκτες όταν το αιφνίδιο – αν και όχι απαραίτητα απρόβλεπτο – εισβάλει σε ένα κόσμο πατριαρχικών θεσμών που υπερηφανεύονται για το ότι έχουν τα πάντα υπό έλεγχο. Αλλά το ότι η πραγματικότητα που ζούμε μας επιβάλλει την υιοθέτηση κάποιων ανεπιθύμητων μέτρων δεν σημαίνει πως η σύζευξη μεταξύ μιας καταστροφής και μιας κατάστασης εκτάκτου ανάγκης ευνοημένης από αυτή την καταστροφή μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία για μια αλλαγή προς το καλύτερο. Το πιο πιθανό είναι το αντίθετο.

Θα έπρεπε ήδη να μας ανησυχεί το ίδιο το κλίμα που παράγεται γύρω από αυτή τη διαμόρφωση μιας εθνικής ενότητας, οικοδομημένης με βάση τον εγκλεισμό, και που ξαφνικά λειτουργεί ως ένας νέος κανόνας κοινωνικής αναγνώρισης. Πέρα από τις ταξικές διαφορές, που ήδη έχουν καταγγελθεί, ή τις ακραίες καταστάσεις όπως εκείνες των γυναικών που βρίσκονται φυλακισμένες με τον βασανιστή τους, ή τους άστεγους που ζουν στο δρόμο – πραγματικότητες που αφθονούν σε μια συγκυρία που οι βάσκες φεμινίστριες έχουν

χαρακτηρίσει ως μια κρίση της φροντίδας -, η ψυχική κατάσταση που προκαλείται γύρω από τον εγκλωβισμό του εγκλεισμού έχει μια σειρά ανησυχητικές πλευρές.

Αν και η επίσημη εκδοχή του #Μένουμε σπίτι έχει επικεντρώσει στη φροντίδα του υγειονομικού προσωπικού και την προστασία των πιο ευπαθών πληθυσμών, γύρω από αυτήν αναπτύσσονται άλλα φαινόμενα που καλό θα ήταν να μην τα υποτιμήσουμε. Από τη μια, ο χαζοχαρούμενος ακτιβισμός «Hello Kitty», που μέσω μιας σκόπιμης μπανάλ εξοικείωσης με την κατάργηση των δικαιωμάτων και μέσω της πρακτικής σούπερ φανταστικών παιχνιδιών, τραγουδιών, χορών, ημερολογίων και άλλων διαφόρων αναπαραστάσεων, έχει οικοδομήσει μια ροζ εκδοχή coach του μαζικού εγκλεισμού του πληθυσμού (και δεν εννοούμε με αυτό πως δεν πρέπει να έχουμε αίσθηση του χιούμορ ή να αναζητούμε την αξιοπρέπεια και τη χαρά, ακόμη και στις πιο σκληρές στιγμές. Μιλάμε για την ολοκληρωτική αποπολιτικοποίηση και άρνηση της εγγενούς σύγκρουσης που σημαίνει η ακραία στιγμή που ζούμε.)

Από την άλλη, ο σπλάτερ ακτιβισμός κάποιων άλλων – που συμπίπτει σε μερικές περιπτώσεις με εκείνες τις φασιστοτάσεις που απαιτούν δημοτικές πολιτικές σκευοριτάδικου χαρακτήρα – οι οποίοι επιδεικνύουν ένα άγρυπνο πάθος για την παρακολούθηση των ζωών των άλλων. Αν τα δύο άκρα, εκείνο της ευτυχούς αυτοπειθαρχίας κι εκείνο που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε βιοπολιτικό αυταρχισμό των άγρυπνων φρουρών ασφαλείας, συγκροτούν μια ταυτότητα γύρω από μια κοινή τραγική εμπειρία όπως αυτή που ζούμε, η πραγματικότητα έχει ξεπεράσει τα πιο εφιαλτικά φουτουριστικά σενάρια.

Εκτός από αυτές τις ανθρωπολογικές μεταλλάξεις, αυτή η απαγόρευση κυκλοφορίας που ζούμε δεν είναι καλή και δεν μπορεί να θεωρηθεί με κανένα θετικό πρόσημο, τόσο λόγω της αιτίας της όσο και για το επερχόμενο ωστικό κύμα που θα προκαλέσει. Κατά πρώτον, επειδή είναι η

πολυαιτιακή συνέπεια ενός συνόλου πολιτικών – στους τομείς της υγείας, διατροφής, οικολογίας, βιομηχανίας, τουρισμού – που επιβλήθηκαν και εφαρμόστηκαν συνειδητά σε παγκόσμιο επίπεδο και που αυτή τη στιγμή έχουν δείξει την εξαιρετικά υψηλή καταστροφική ικανότητα που μπορούν να κατακτήσουν όταν συνδυάζονται μεταξύ τους. Κατά δεύτερον, επειδή καθιερώνει ένα μηχανισμό χειρισμού που ίσως τώρα να φτάσει να θεωρηθεί αναπόφευκτος, αλλά που, αν μετατραπεί σε ένα παραδειγματικό προηγούμενο, μπορεί να προκαλέσει κοινωνικές μετακινήσεις ιδεολογικού και πολιτικού χαρακτήρα, που από τώρα και στο εξής δεν θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ανύποπτους, και που πολύ πιθανά θα μπορούσαν να επιταχύνουν την πρωτοφασιστική καμπύλη.

Η πανδημία έχει ανοίξει τρία κουτιά της Πανδώρας μαζί. Το πρώτο, την υλικότητα του καπιταλιστικού αφανισμού μέσω της μολυσματικής μετάδοσης, των θανάτων και της βαθιάς τρωτότητας των θεσμών του υποκράτους πρόνοιας. Το δεύτερο, που λειτουργεί ως μεταφορά, με τον ιό να μετατρέπεται σε ένα αφήγημα της θανατηφόρας ταχύτητας των λογικών του κεφαλαίου, αλλά όπου «ο κίνδυνος είμαστε εμείς» και όπου το να κρατήσουμε μακριά και να ελέγξουμε τον ιό σημαίνει να κρατήσουμε μακριά και να ελέγξουμε τον πληθυσμό. Και το τρίτο, το πρότυπο αυταρχικής διαχείρισης, με την κατάσταση έκτακτης ανάγκης ως το μόνο δυνατό χειρισμό υπέρ της δημόσιας υγείας.

Αυτή η τριάδα, που καθιερώθηκε σε τούτη τη στιγμή ως μια ολοκληρωτική και αναπόσπαστη πραγματικότητα, μπορεί να μας έχει φέρει τον οικοφασιστικό, ή το λιγότερο, τον οικοαυταρχικό κίνδυνο πιο κοντά από ό,τι περιμέναμε. Ξέροντας πως αυτό που ζούμε θα σημαδέψει βαθιά την συλλογική ψυχολογία και θα προκαλέσει μια μετακίνηση των συναισθημάτων και της ματιάς εκατομμυρίων ανθρώπων, η έκκληση στην δημόσια υγεία και στην υπεράσπιση της ζωής μπορεί εύκολα να μετατραπεί στο

άλλοθι ενός συλλογικού πνεύματος που αποδέχεται την ενδυνάμωση των συνόρων, την διεύρυνση των αστυνομικών αρμοδιοτήτων, ακόμη περισσότερους περιορισμούς στην πρόσβαση στην ιδιότητα του πολίτη ή στην δημόσια υγεία (όπως ήδη κάνει το ακροδεξιό κόμμα VOX), όλα αυτά ως αναπόφευκτα μέτρα στο όνομα του κοινού, μεγαλύτερου καλού.

Αν αποδεχτούμε αυτή τη στιγμή ως μια ιδρυτική πράξη αντί να δημιουργήσουμε ένα κλίμα αντίδρασης, αμφισβήτησης και αποδόμησής της, θα είναι σαν να αποδεχόμαστε τη συμμετοχή μας σε ένα γεγονός, που πανεύκολα θα χρησιμοποιηθεί ως θετική αναλογία για αυταρχικές διαδικασίες Προφανώς, οποιοσδήποτε αγώνας έχει ως αφετηρία πάντα μια δεδομένη και όχι επιλεγμένη πραγματικότητα, αλλά τα διαβάσματα και οι λέξεις έχουν σημασία, και δεν χρειάζεται να «εκμεταλλευτούμε τη στιγμή» αλλά να θέσουμε από τώρα ένα «ποτέ πια» που θα αμφισβητεί και θα επιτίθεται τόσο στην λογική του συστήματος που μας έχει φέρει ως εδώ – και που συγκεντρώνεται σε επιβεβλημένες πολιτικές που εφαρμόζονται τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο -, όσο και στην αυταρχική διαχείριση, που μπορεί σήμερα να θεωρείται ένα αναγκαίο κακό, αλλά που πρέπει να καταγγεληθεί οπωσδήποτε ως ένα κακό (και όχι ελάχιστον), καρπό ενός άλλου μεγαλύτερου κακού.

Το μέλλον είναι ήδη εδώ, ο παράγοντας κινδύνου είναι το κεφάλαιο, και η στρατιωτικοποίηση των ζωών μας μόνο μπορεί να σημαίνει τον πρόλογο του οικοφασισμού.

Miguel Martin (απ' τον πλανήτη Spain – μετάφραση Α.)

ΤΟ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ Ή Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΙΣΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Ν.

Ο Γιώργος Γαβριήλ, ανάμεσα σε άλλες ιδιότητες, εν τζαι ζωγράφος. Εργάζεται ως καθηγητής τέχνης στα κυπριακά δημόσια σχολεία τζαι πρόσφατα εκκυκλοφόρησε μια σειράν έργων τέχνης, την οποίαν επιλοφόρησεν Αντισυστημική. Σε κάποιους που τούντους πίνακες απεικονίζετα ιο Χριστός σε στρατόπεδο συγκέντρωσης προσφύγων τζαι μεταναστών (ανάμεσα σε παιδιά), ένας σιύλλος αδέσποτης διάθεσης να σιέζει στο άγαλμα του Γρίβα, ένας άλλος σιύλλος να κατουρά στον μανδύα του Αρχιεπίσκοπου τζαι ανάμεσα σε πολλά άλλα, ο Χριστός γυμνός τζαι ένας κρεμασμένος μπροστά που μια τηλεόραση που παίζει (το διάγγελμα; του) Αναστασιάδη.

Τούτη η σειρά έργων εκκυκλοφόρησε στα σόσιαλ μήντια αρχές Σεπτέμβρη τζαι επυροδότησε κύματα αντιδράσεων τζαι συζητήσεων. Ο αρχιεπίσκοπος έσπευσε να καταδικάσει τον εκπαιδευτικό τζαι να ζητήσει την απομάκρυνσή του, το ΥΠΠΑΝ εδιέταξε πειθαρχικήν (;) έρευνα «μετά από καταγγελίες» ενώ άλλοι θεσμοί, όπως η σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κύπρου εκαταδικάσαν την έρευναν εις βάρος του ζωγράφου. Τούτα ούλλα σε επίπεδο θεσμικών τζαι σε γενικές γραμμές.

Ας περάσουμε τωρά στο δημόσιον αίσθημα. Ο παραπάνω κόσμος εσιοκαρίστηκε που τη σειρά των έργων τζαι, ανάμεσα σε πολλά, ελέχθηκεν ότι ο καθηγητής «επροσέβαλε τα ιερά και τα όσια». Άλλοι εξαγριώθηκαν με την εικόνα του σιύλλου που κατουρά τον Γρίβα, άλλοι με την εικόνα του σιύλλου που κατουρά τον αρχιεπίσκοπο,

κάποιοι με τον Χριστό που απεικονίζεται γυμνός. Οι αντιδράσεις είχαν ένα μείγμα ακροδεξιού φασισμού, μικροαστικού/μεσοαστικού πουριτανισμού, θρησκοληψίας τζαι καλλιτεχνικού αναλφαβητισμού. Τζείνο που εξεχώριζεν, όμως, ήταν η αναπαραγωγή του στερεότυπου του ελληνορθόδοξου δασκάλου, του δασκάλου που διαιωνίζει μέσω του “παιδαγωγικού” του ρόλου τες μείζονες εθνικές τζαι θρησκευτικές αφηγήσεις, δεν έσιει φωνή για τα κακώς κείμενα τζαι κρατά μια στάσην ουδετερότητας, φιλικά προσκείμενη προς την εξουσία. Οι καθηγητές τζαι οι καθηγήτριες όμως, έννεν φορείς εξουσίας τζαι αυθεντίας, εν πολιτικά όντα, εν κοινωνικά όντα, εν σεξουαλικά όντα, έχουν πολλές ταυτότητες, έχουν να διαδραματίσουν κριτικό ρόλο, να εμπνεύσουν όσο μπορούν τζαι τζείνοι άλλους ανθρώπους, να υπερβούν τες αγκυλώσεις του χώρου τους. Με όσα ακούμε κατά καιρούς στην Κύπρο, μοιάζει αμφίβολον κατά πόσον ένας καθηγητής μπορεί να εκφράσει ανοιχτά, στο περιβάλλον του σχολείου, τες απόψεις του για τα πολιτικά τεκταινόμενα ή τες κοινωνικές παθογένειες, χωρίς να στοχοποιηθεί. Φαντάζομαι εξίσου δύσκολο πρέπει να έννα εκφράζεται άνετα τζαι σε σχέση με το φύλο του ή τον σεξουαλικό του προσανατολισμό. Φαίνεται αδύνατο, πράγματι, να συμπορευτεί το ελληνορθόδοξος δάσκαλος με το αντισυστημικός, το γκέι, το τρανς, το LGBTQI+ γενικά. Διότι στο μικρόνοο σύμπαν μας εν συμβαδίζει το εκπαιδευτικός με το κουήρ, πόσο μάλλον το παιδαγωγός με το καλλιτέχνης.

Ας σταθούμε λλλίο στους πίνακες. Ακόμα τζαι ένα μεγάλο μέρος της προοδευτικής πτέρυγας εβιάστηκε να υπερασπιστεί τον καθηγητή, κυρίως προβάλλοντας τον πίνακα του Χριστού ανάμεσα στα προσφυγόπουλα (talk about reproductive futurity). Προφανώς, ο πίνακας εν συγκινητικός τζαι υπενθυμίζει τη φιγούρα του Χριστού ως περιθωρίου. «Αν ο Χριστός εμφανίζετον σε τούντην ιστορική στιγμή πιθανότατα να ήταν ένας κατατρεγμένος πρόσφυγας που μαρτυρεί στα στρατόπεδα συγκέντρωσης του πολιτισμένου δυτικού κόσμου». Γιατί, όμως, ο γυμνός Χριστός επροκάλεσε τόσο δημόσιον αίσθημα. Τι ενόχλησεν, ακριβώς, στην απεικόνισή του, η σωματική του υπόσταση; Ό,τι ετέθηκε στο περιθώριο τούς αιώνες στο χριστιανικό δόγμα, στη δυτική μεταφυσική, ο καλλιτέχνης δαμέ επέλεξε να το υπερασπιστεί: το σώμα. Τι πιο ανθρώπινο, τι πιο ζωικό, τι πιο μαρτυρικό που τα πετσιά μας. Τα άλλα γυμνά δε, ασκούσαν κριτική, προφανώς, στους λόγους για τη σεξουαλικότητα που εκκυκλοφορούσαν τζαι κυκλοφορούν ακόμα στα σχολεία της Κύπρου. Εξομολογήσεις στο δημοτικό, κατηχητικά στα Γυμνάσια, βιντεοταινίες για εκτρώσεις, εικόνες αγίων σε σχολικές αίθουσες, πρωινή προσευχή, αγιασμοί, η

αποσάρκωση εν γένει. Τι μας εχάλασεν τόνον δηλαδή; Ο υλισμός βάσεων του καθηγητή; Επειδή εμπήκαμε στη νέαν αναπτυξιακή τάξη των χρυσών διαβατηρίων τζαι των luxury apartments; Ε ναι, φαίνεται μας μπανάλ, ακατανόητο το ανθρωποζώο.

Τα άλλα προβοκατόρικά έργα εστρέφουνταν σε θεσμικά πρόσωπα. Αρχιεπίσκοπος, Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Προσπάθεια άσκησης κριτικής, δηλαδή, της εξουσίας. Προφανώς δεν άρεσε η άσκηση κριτικής, εν μέσω των σκανδάλων περί διαβατηρίων. Τα ιερά τζαι τα όσια όμως ποια ήταν ακριβώς, γιατί έχω την εντύπωση ότι εντέλει ήταν ο Γρίβας. Η κυβέρνηση επροσπάθησε να περισώσει τες ψήφους που λαμβάνει που την ακροδεξιά, ικανοποιώντας το δημόσιο αίσθημα, να αποπροσανατολίσει όσο γίνεται το κοινό που την υπόθεση των διαβατηρίων, κάμνοντας παναύρι με τον καθηγητή τζαι σε δεύτερη φάση κυκλοφορώντας ειδήσεις για τες βρωμοδοσοληψίες του Ερντογάν (ούλλοι τα ίδια κάμνουν). Όσοι εθιγήκαν με τον τρόπο άσκησης κριτικής, όμως, προς την εξουσία φαίνεται να πάσχουν που αναλφαβητισμό. Η τέχνη, σε όποια μορφή τζαι αν εκφράζεται, ό μόνο χρειάζεται αλλά οφείλει να σχολιάζει άμεσα ή έμμεσα το κατεστημένο, την εποχή

που γεννιέται. Ο Αντόρνο (Γερμανός φιλόσοφος του αιώνα που μας πέρασε τζαι θεμελιωτής της κριτικής θεωρίας) εντόπισε την αφετηρία της τέχνης στην κοινωνία αλλά παράλληλα τζαι την αυτονομία της απέναντί της. Η κριτική διάθεση, εγγενές χαρακτηριστικό της τέχνης, εξαντλείται απέναντι στην κοινωνική ζωή αλλά τζαι στον ίδιο της τον εαυτό. Άπειρα τα παραδείγματα στην ιστορία της τέχνης, όπου ένα κίνημα ανατρέπει το άλλο, ένας καλλιτέχνης καταρρίπτει τες παραδοσιακές φόρμες τζαι αισθητικές αξίες της εποχής του προς αναζήτηση μιας πιο προσιτής τζαι εύληπτης καλλιτεχνικής γλώσσας που να εκφράζει καλλύττερα τον ίδιο τζαι την κοινωνική αλλαγή που προτάσσει.

Η τέχνη ανέκαθεν ήταν πολιτική πράξη. Ακόμα τζαι η ουδετερότητά της ή συμπόρευση της με την εξουσία εν πολιτική πράξη. Υπάρχει πληθώρα λογοτεχνικών ειδών που περιπαίζουν την εξουσία, – λίβελλοι, σάτιρες, κωμωδία. Υπάρχουν τζαι είδη που εσυμπορευτήκαν με τα αξιακά ιδεώδη της εποχής τους, – οι ωδές για παράδειγμα ήταν είδος που εχρησιμοποιήθηκε κατά κόρον για να εξυμνήσει εθνικά ιδεώδη. Η επιλογή ή μάλλον η ανάγκη ενός καλλιτέχνη να ξεφύγει που τα όρια της «αυλής» τζαι να ασκήσει κριτική εν διαχρονικό τζαι οικουμενικό φαινόμενο. Συναντούμεν το που τα πέρατα του χρόνου, σε ούλλα τα μήκη τζαι τα πλάτη της γης. Ίσως το πιο τρανταχτό παράδειγμα της σύγχρονης δυτικής ιστορίας να εντο κίνημα του νταντά. Οι ντανταϊστές της Ζυρίχης με τον εσκεμμένο παραλογισμό τους διαμαρτυρήθηκαν κατηγορηματικά ενάντια στη βαρβαρότητα του πολέμου. Οι ντανταϊστές του Βερολίνου εξέφρασαν μέσα που την τέχνη τους μια κοινωνική και πολιτική κριτική απέναντι στην φαλκιδευμένη δημοκρατία της Βαϊμάρης, τζείνη που οδήγησε λλία χρόνια αργότερα στην άνοδο του ναζισμού.

Αν η τέχνη δεν πρωτοστατεί στην κοινωνική αλλαγή, δεν κριτικάρει το συστημικό τζαι αξιακό, δεν οραματίζεται δίκαιες κοινωνίες, τότε ποιος ο λόγος της ύπαρξής της. Τι εννά'ταν ο Μπέηκον χωρίς τες προσωπογραφίες του Πάπα. Ο Γκόγια χωρίς τους Μαύρους Πίνακες. Ο Κουρμπέ χωρίς το αιδόιο, το μουννί, που το ονόμασεν «η προέλευση του κόσμου». Η Αρτεμισία Τζετιλέσκι χωρίς τον ωμό ρεαλισμό τζαι τον φεμινισμό της στον διάσημο πίνακα «Ιουδήθ και Ολοφέρνης». Η Χάνα Χοχ χωρίς το ανατρεπτικό της έργο, φτιαγμένο με το μασαίρι της κουζίνας. Η λίστα ενατέλειωτη με έργα σταθμούς στην ιστορία της τέχνης που εσιοκάραν το τότε φιλότεχνο κοινό, που επροκαλέσαν φασιστικές αντιδράσεις, αντίστοιχες με τες σημερινές μπροστά στο

ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΥΤΑΡΧΙΣΜΟ; Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΜΤΦ. ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΑΣΤΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Αρχική δημοσίευση στα αγγλικά στην ιστοσελίδα «Open Democracy: free thinking for the world» στις 7 Απριλίου, 2020.

Στο τέλος του Φλεβάρη και καθώς η κρίση της πανδημίας του Covid-19 αναπτυσσόταν στην Ευρώπη, οι κυβερνήσεις άρχισαν να παίρνουν μέτρα, τα οποία, μέχρι τον Μάρτιο, είχαν κορυφωθεί σε διάφορες μορφές lock-down, με στόχο να επιβάλουν τη φυσική απόσταση μεταξύ ατόμων. Στο πλαίσιο δεκαετιών νεοφιλελεύθερων πολιτικών, υποχρηματοδότησης και ιδιωτικοποιήσεων, τα εθνικά συστήματα υγείας υπολείπονταν τη δυνατότητα να αντεπεξέλθουν στη ραγδαία αύξηση της ζήτησης, που έφερε η παγκόσμια πανδημία, με τα lock-down να θεωρούνται απαραίτητα.

Την ίδια στιγμή, ένα σημαντικό κομμάτι της οικονομικής δραστηριότητας αναστάλθηκε, με τις κυβερνήσεις να υπόσχονται υποστήριξη προς τους εργατές, που έπρεπε να απέχουν από τις δουλειές και προς τις επιχειρήσεις, που έπρεπε να κλείσουν, συμπεριλαμβανομένων και διάφορων μέτρων κοινωνικής πολιτικής, καθώς και προσωρινών απαλλαγών από τη φορολόγηση. Όπου εφαρμόστηκαν, τα μέτρα lock-down συνήθως συμπεριλάμβαναν την απαγόρευση στις συγκεντρώσεις και τον περιορισμό της μη αναγκαίας διακίνησης, δίνοντας αυξημένες εξουσίες στην αστυνομία να επιβάλλει τα μέτρα, όπου χρειαζόταν. Παράλληλα, η εκτελεστική εξουσία ανέλαβε περισσότερες εξουσίες, δήθεν για να αναβαθμίσει τις δυνατότητες του συστήματος υγείας και να για να αντιμετωπίσει τις οικονομικές επιπτώσεις, κυρίως μέσα από τη χρήση

διοικητικών διαταγμάτων παρά μέσα από το πέρασμα της κατάλληλης νομοθεσίας.

Μόνο ως εδώ μπορούμε να γενικεύουμε.. Όταν αρχίσουμε να ασχολούμαστε συγκεκριμένα, με κάθε ευρωπαϊκό κράτος, εμφανίζονται σημαντικές παρεκκλίσεις, όχι μόνο σε σχέση με τη χρονική στιγμή, την εμβέλεια και τις λεπτομέρειες των μέτρων που εφαρμόστηκαν, αλλά, επίσης, σε σχέση με την έμφαση, την κατεύθυνση και τη λογική τους (ή την έλλειψή της). Για παράδειγμα, ενώ κάποιες κυβερνήσεις, όπως η κεντροαριστερή κυβέρνηση στην Ισπανία, έφεραν τα ιδιωτικά νοσοκομεία κάτω από τον έλεγχο του κράτους, άλλες, όπως η δεξιά κυβέρνηση στην Ελλάδα, πλήρωσαν τα ιδιωτικά νοσοκομεία επιπλέον επιδόματα για να χρησιμοποιήσουν τις εγκαταστάσεις τους. Ενώ η κεντροαριστερή κυβέρνηση της Πορτογαλίας αποφάσισε να δώσει σε όλους τους μετανάστες και αιτητές ασύλου προσωρινή ιθαγένεια και πολιτικά δικαιώματα για να τους ενσωματώσει αυτόματα στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και στο σύστημα υγείας, στη Βουλγαρία ο στρατός, στον οποίο δόθηκαν αστυνομικές εξουσίες από τη συντηρητική κυβέρνηση, έστησε οδοφράγματα έξω από τις γειτονιές των Ρομά για να ελέγχει τη διακίνησή τους.

Ενώ σε κάποιες χώρες τα έκτακτα μέτρα είχαν προδιαγεγραμμένη μια προκαθορισμένη περίοδο εφαρμογής κάποιων εβδομάδων ή μηνών, σε άλλες χώρες η αναίρεση της εφαρμογής αφέθηκε ανοικτή για αναθεώρηση σε κάποια μελλοντική, αδιευκρίνιστη ημερομηνία. Αν και καταπατούσαν τις πολιτικές ελευθερίες με πρωτοφανείς τρόπους σε δημοκρατίες εν καιρώ ειρήνης, στις πλείστες περιπτώσεις αυτοί οι κανονισμοί επιβλήθηκαν "«νόμιμα»": ψηφίστηκαν από βουλές, μέσα σε προκαθορισμένες συνταγματικές διαδικασίες. Επιπλέον, σε κάποια ανατολικά και νότια ευρωπαϊκά κράτη, τέτοιες ευαίσθησιες θεωρήθηκαν απρόσιτες πολυτέλειες εν καιρώ κρίσης.

Μια απύσχα Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) υπήρξε μέχρι τώρα κυρίως απύσχα από την όλη διαχείριση της κρίσης και ήρθε μονάχα μεταγενέστερα να αποδεχτεί ή να κλείσει τα μάτια προς τις πρωτοβουλίες που πάρθηκαν από τα έθνη-κράτη της, ακόμα και όταν αυτές παραβίαζαν συνθήκες, αρχές, κανόνες και κανονισμούς. Αρκετά έχουν ειπωθεί για τις οικονομικές επιπτώσεις των μέτρων lock-down και του κλεισίματος των εθνικών συνόρων. Πολλές εικασίες εκφράζονται, επίσης, για το μέγεθος της μελλοντικής κρίσης χρέους και για το μέλλον της ευρωζώνης και της Ε.Ε. εν μέσω αναδυόμενων διχασμών και πόλωσης μεταξύ των κρατών-μελών. Λιγότερη είναι η συζήτηση σχετικά με την αυταρχική μετατόπιση που παρατηρείται, με τη συζήτηση κυρίως να επικεντρώνεται στην Ανατολική Ευρώπη, η οποία είχε ήδη εκδηλώσει αυταρχικές τάσεις πριν από την κρίση του Covid-19. Η Ουγγαρία είναι το πιο αναφερόμενο παράδειγμα, με την κυβέρνηση του Ορμπάν να εξασφαλίζει την εξουσία να κυβερνά με διατάγματα χωρίς κοινοβουλευτικό έλεγχο και να περιορίζει την ελευθερία του λόγου χωρίς ημερομηνία λήξης.

Το δημόσιο σύστημα υγείας

Τα αυταρχικά μέτρα περιορισμού της διακίνησης δικαιολογούνται μέσω ενός «επιστημονικού» λόγου, με το lock-down να παρουσιάζεται ως η εφαρμογή της φυσικής απόστασης. Αν και το παράδειγμα της Κίνας και οι συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) αναφέρονται από τα ευρωπαϊκά κράτη για να δικαιολογήσουν τα ειλημμένα μέτρα, τα περισσότερα κράτη υποτιμούν ή αγνοούν το άλλο μισό της ιστορίας: την ταχεία και μαζική εκτροπή πόρων προς το σύστημα δημόσιας υγείας από την Κίνα και την εκτεταμένη δειγματοληψία μέσα στον πληθυσμό.

Αν και ο ΠΟΥ ακούραστα επιμένει να αναφέρει πως «το lock-down από μόνο του

«Εμείς στο καθήκον. Εσείς στο σπίτι. Σπάζουμε την αλυσίδα εξάπλωσης του Covid-19. #Μένουμε_σπίτι».

Εικόνα: Twitter: επίσημος λογαριασμός της Αστυνομίας Κύπρου, 30 του Μάρτη, 2020.

Αυτή η εικόνα προέρχεται από τον επίσημο λογαριασμό της Αστυνομίας Κύπρου στο Twitter και ανέβηκε στις 30/3/2020, αφότου η κυβέρνηση ανακοίνωσε τα αυστηρότερα μέτρα lock-down. Αφαιρέθηκε μετά από τρεις ώρες, μετά από δημόσια κατακραυγή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Αποκαλύφθηκε μετέπειτα πως το σχέδιο αντιγράφηκε από ένα προϋπάρχον γραφικό υπογραμμένο από την 'Miss Matured', χωρίς αυτό να αναφέρεται, πιθανότατα παραβιάζοντας τον νόμο περί πνευματικών δικαιωμάτων.

δεν μπορεί να λύσει το πρόβλημα», φαίνεται πως τουλάχιστον κάποια ευρωπαϊκά κράτη χρησιμοποιούν αυταρχικά μέτρα πληθυσμιακού ελέγχου ως υποκατάστατο για την αναγκαία αναβάθμιση της χωρητικότητας του δημόσιου συστήματος υγείας. Μέσα από την εμπλουτισμένη «νομιμότητα» που επιβλήθηκε ως αποτέλεσμα του φόβου που έχει κυριεύσει ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας, και μέσω των (φιλικών προς αυτές) μέσων μαζικής ενημέρωσης, κάποιες κυβερνήσεις καταφέρνουν να παρουσιάζουν την κρίση δημόσιας υγείας ως κρίση δημόσιας ασφάλειας, επικαλούμενες εικόνες και ρητορική πολέμου, μετατοπίζοντας τη δημόσια συζήτηση και προσοχή από τις κρατικές αποτυχίες προς τους «ανυπάκουους» πολίτες που χρειάζονται πειθαρχηση μέσα από συνεχώς αυξανόμενα τιμωρητικά συλλογικά μέτρα. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι ένα από τα πιο ακραία παραδείγματα αυτού του φαινομένου στην Ευρώπη και αξίζει να εξεταστεί περαιτέρω.

Αυταρχική Κύπρος

Καθώς ο Covid-19 άρχισε να απλώνεται στην Ευρώπη τον Φλεβάρη, η Κυπριακή κυβέρνηση αρχικά τον αγνόησε και δεν έλαβε κανένα μέτρο σε σχέση με τα πολυσύχναστα αεροδρόμιά της ενώ δεν προσπάθησε να ενισχύσει τις ικανότητες του νεοσύστατου Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ) και των ήδη υπό κατάρρευση δημόσιων νοσοκομείων.

Στο τέλος του μήνα, ξάφνιασε τους πάντες, με το μονομερές κλείσιμο των τεσσάρων από τα επτά (υπό τον έλεγχο της) οδοφράγματα προς το βόρειο τμήμα της χώρας, με τον ισχυρισμό ότι ο κίνδυνος προς τη δημόσια υγεία έρχεται από την τουρκοκυπριακή κοινότητα, μια εθνικιστική και λαϊκίστικη κίνηση που έφερε την αντίδραση του κινήματος ειρήνης και επανένωσης, μετατοπίζοντας την προσοχή από τη δημόσια υγεία προς την πολιτική γύρω από τη

διαίρεση της Κύπρου.

Σύντομα, οι εθνικιστικές πολιτικές δυνάμεις στην τουρκοκυπριακή κοινότητα αντέδρασαν στην ελληνοκυπριακή εθνικιστική πρόκληση με το κλείσιμο διαφορετικών, περαιτέρω οδοφραγμάτων. Όταν τα πρώτα περιστατικά του Covid-19 εμφανίστηκαν στο νησί την ίδια μέρα τόσο στον Νότο όσο και στον Βορρά, μέσω ταξιδιωτών από το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γερμανία αντίστοιχα, όλα τα οδοφράγματα ανάμεσα στις δύο πλευρές της Κύπρου μπλοκαρίστηκαν. Αγνοώντας τις φωνές του κινήματος ειρήνης για συνεργασία και συντονισμό μεταξύ των δύο πλευρών για την καταπολέμηση της εξάπλωσης του ιού, η Κυπριακή Δημοκρατία προσανατολίστηκε προς την Ελλάδα, την οποία αντέγραψε, χρησιμοποιώντας ακόμα και την ίδια φρασεολογία κατά την εφαρμογή των μέτρων του lock-down. Τα μέτρα της Κυπριακής Δημοκρατίας, όμως, σύντομα ξεπέρασαν τα αντίστοιχα της Ελλάδας σε αυστηρότητα, δυσαναλογία και παραλογισμό.

Η Κυπριακή Δημοκρατία, όχι μόνο απαγόρευσε εντελώς την είσοδο επισκεπτών στην Κύπρο από παντού, ήταν επίσης το μόνο κράτος στον κόσμο, που εμπόδισε την επιστροφή των ίδιων των πολιτών του, που βρίσκονταν στο εξωτερικό και είχαν ανάγκη να επιστρέψουν. Αφότου άφησε χιλιάδες πολίτες εγκαταλελειμμένους στο εξωτερικό για μια βδομάδα και μετά τη δημόσια κατακραυγή που επακολούθησε, επέτρεψε σε κάποιους από εκείνους που ήταν προσωρινά στο εξωτερικό να επιστρέψουν, βάζοντάς τους σε προληπτική καραντίνα για 14 μέρες, με τον ισχυρισμό πως αυτή η πρακτική θα επεκταθεί και σε κάποιες άλλες κατηγορίες Κυπρίων, όπως εργατών και φοιτητών, στο μέλλον.

Πέρα από το κλείσιμο των μη αναγκαίων επιχειρήσεων, έκλεισε επίσης δημόσια πάρκα και έκανε παράνομο για τον οποιονδήποτε να βγει από το σπίτι του χωρίς «αναγκαίο λόγο». Οχτώ τέτοιοι «αναγκαίοι λόγοι» αναφέρονταν σε μια έντυπη φόρμα, πάνω στην οποία όλοι έπρεπε να σημειώσουν έναν και να

υπογράψουν, προσδιορίζοντας την ώρα υπογραφής και παρουσιάζοντάς την στις αυξημένες αστυνομικές περιπολίες που συμπληρώθηκαν από στρατιωτικό προσωπικό.

Στις 30 του Μάρτη επιβλήθηκαν περαιτέρω περιορισμοί, καθιστώντας υποχρεωτική την απόκτηση άδειας, (για κάθε άτομο κάτω των 65 ετών) την οποία εξέδιδε η αστυνομία μέσω της απάντησής της σε αίτηση SMS, ενώ επιτρεπόταν μόνο μία έξοδος για κάθε άτομο από την κατοικία του την ημέρα και κανένας δεν επιτρεπόταν να κυκλοφορεί από τις 21:00 έως τις 6:00. Καθιερώθηκε ως ανώτατο όριο ατόμων σε κάθε αυτοκίνητο τα τρία άτομα, ενώ πιο ανησυχητικά, ανακοινώθηκε ότι η αστυνομία θα έλεγχε τα σπίτια για να δει αν υπήρχαν άτομα εκτός των κατοίκων του σπιτιού. Μετά τη δημόσια κατακραυγή που προκλήθηκε, η κυβέρνηση υποχώρησε διευκρινίζοντας ότι αυτό θα γινόταν μόνο με συγκατάθεση ή δικαστικό ένταλμα.

Όχι απλώς ανικανότητα

Ενώ η ανικανότητα μπορεί να μας βοηθήσει ως ένα βαθμό στην κατανόηση των βιαστικών, δυσανάλογων και παράλογων μέτρων που υιοθετήθηκαν από την κυβέρνηση Αναστασιάδη, η εικόνα δεν μπορεί να ολοκληρωθεί αν δεν αναλογιστούμε τη χρόνια αναποτελεσματικότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας ως κράτους και πιο συγκεκριμένα, την κατάσταση του συστήματος δημόσιας υγείας.

Ενώ το 1990 υπήρχε ένα κρεβάτι νοσοκομείου ανά 170 άτομα, το 2017 η υποχρηματοδότηση της υγείας οδήγησε στην μείωση σε ένα κρεβάτι ανά 290 άτομα. Με τον γενικό όρο στην Ε.Ε. να είναι 541 νοσοκομειακά κρεβάτια για κάθε 100 000 κατοίκους, η Κύπρος έχει 339. Ενώ οι μακροχρόνιες δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης σε πολλές χώρες της Ε.Ε. ξεπερνούν το 20% των συνολικών δαπανών τους για την υγεία, στην Κύπρο το αντίστοιχο

ποσοστό είναι 3%. Ο μέσος όρος των συνολικών δαπανών για την υγεία είναι στο 10% του ΑΕΠ στην Ε.Ε., ενώ στην Κύπρο ανέρχεται σε μόλις 6.8%.

Ο Covid-19 βρήκε το κυπριακό σύστημα υγείας εντελώς απροετοίμαστο, με ελλείψεις στις μονάδες εντατικής θεραπείας και στους γιατρούς κρίσιμης φροντίδας, στον γενικό εξοπλισμό, ακόμη και στον προστατευτικό εξοπλισμό και στο αναλώσιμο υλικό. Την πρώτη βδομάδα, τρία από τα πέντε δημόσια νοσοκομεία της χώρας αναγκάστηκαν να κλείσουν ολόκληρα τμήματα, καθώς πολλαπλοί επαγγελματίες υγείας μολύνθηκαν με τον Covid-19, ενώ η δειγματοληψία περιοριζόταν σε μερικά εκατοντάδες δείγματα την ημέρα, μέχρι το τέλος του Μάρτη, χωρίς να υπάρχει πρόσληψη νέου ιατρικού προσωπικού για να στελεχώσει τα ήδη ανεπαρκή από προσωπικό νοσοκομεία.

Αντ' αυτού, η κυβέρνηση αναλώθηκε σε μια μάχη δημοσίων σχέσεων με υπουργούς που κατηγορούσαν συνεχώς τους «ανεύθυνους» πολίτες και απειλούσαν με ακόμη πιο σοβαρά μέτρα, σε μια προσπάθεια να μεταδώσει μια εικόνα δύναμης και αποφασιστικότητας.

Η προώθηση αυτής της εικόνας, πέρα από το ότι προστατεύει την κυβέρνηση από το να λογοδοτήσει για την άθλια κατάσταση του δημόσιου συστήματος υγείας, επίσης κατασκευάζει έναν δημόσιο εχθρό, ο οποίος λειτουργεί δικαιολογητικά για την αυταρχική στροφή. Ενώ ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου, όταν ρωτήθηκαν για τη νομιμότητα και τη συνταγματικότητα των κυβερνητικών διαταγμάτων χωρίς την ανακήρυξη «κατάστασης εκτάκτου ανάγκης», έμμεσα παραδέχτηκαν πως αυτή είναι στην καλύτερη περίπτωση αμφισβητήσιμη, την ίδια ώρα προσπάθησαν να αποσιωπήσουν τις αντιρρήσεις και να παρατείνουν τις συζητήσεις περί συνταγματικότητας σε ένα μελλοντικό χρόνο, όπου «θα έχουμε την πολυτέλεια του χρόνου για να πάρουμε ασφαλείς γνωματεύσεις».

Είναι μέσα σε αυτό το πλαίσιο που ο Υπουργός Εσωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας είπε στην τηλεόραση πως «αν είναι νόμιμο» θα «το δείξει ο χρόνος», σχετικά με τα ειλημμένα μέτρα, και πως η κυβέρνηση δημιουργεί «καινούργιες διοικητικές δομές και μέτρα [...] πολλές φορές [...] στο όριο [...] της νομοθεσίας». Είναι μέσα σε αυτό το πλαίσιο που η κυπριακή αστυνομία δημοσίευσε την πιο πάνω απαράδεκτη εικόνα στο tweet της στις 30 του Μάρτη, παρουσιάζοντας εύστοχα, μέσα από την ωμότητα του σκίτσου, το πώς φαντασιώνεται τον ρόλο της.

Αν και υπήρξε κάποια αντίδραση στην εικόνα αστυνομοκρατίας που προωθήθηκε από την κυβέρνηση, υποχρεώνοντας την να υποχωρήσει, τουλάχιστον σε ένα ρητορικό επίπεδο παραμένει να φανεί κατά πόσον το προοδευτικό κομμάτι της κοινωνίας και η κοινοβουλευτική αντιπολίτευση θα συνεχίσουν να ανέχονται αυτή την αυταρχική στροφή, η οποία λειτουργεί ως κάλυμμα για την κυβερνητική ανικανότητα και την εξαθλίωση του δημόσιου συστήματος υγείας ή αν θα αναμετρηθούν μαζί της, βάζοντας όρια στην κυβερνητική αυθαιρεσία, υποχρεώνοντας την να λογοδοτήσει.

Επιστρέφοντας στη γενικότερη ευρωπαϊκή εικόνα, αν και η Κύπρος μπορεί να είναι μια ακραία περίπτωση, εγείρει μεγαλύτερα θέματα για το πώς ο αυταρχισμός μπορεί να καλύψει θεσμικές αποτυχίες, μετατοπίζοντας πόρους και προσοχή από το δημόσιο σύστημα υγείας προς αστυνομικές επιχειρήσεις και αντικαθιστώντας την κρατική ευθύνη με την ευθύνη του πολίτη. Το πιο σημαντικό, εάν ο αυταρχισμός δεν ελεγχθεί και αφεθεί να διαμορφώνει τον δημόσιο λόγο, μπορεί να αυτοπροωθηθεί και να νομιμοποιηθεί, μεταφέροντας την ευθύνη από το κράτος στην κοινωνία.

ΜΙΑ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΟΝ ΠΑΝΕΜΟΡΦΟ

Δέφτερη Ανάγνωση
16 March at 21:21 Monday, 16 March 2020 at 21:21

Σιωπή... τωρά μιλά η φοιτήτρια...

Σπουδαίο στην Αγγλία. Μια χώρα η οποία σχεδιάζει ανθρωποκτονία στους κατοίκους της, μας φέρεται σαν πειραματόζωο και ΕΙΝΑΙ Η ΜΟΝΗ ΧΩΡΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΑΡΕΙ ΣΧΕΔΟΝ ΚΑΝΕΝΑ ΜΕΤΡΟ κατά του Κορωνοϊού. Επίσης, μια χώρα που δε μου επιτρέπει, ακόμα και αν έχω συμπτώματα Κορωνοϊού, να εξεταστώ και να πάρω ιατρική βοήθεια. Δεκάδες συμφοιτητές μου που έχουν την ασθένεια και προσπάθησαν να εξεταστούν, στέλνονται καθημερινά στα στίπια τους χωρίς να γίνει καμιά εξέταση, με σκοπό να μην αυξάνεται ο επίσημος αριθμός κρουσμάτων της χώρας. Σε μια χώρα που όπου αγγίζεις, όπου σταθείς και όπου βρεθείς ο ίος κυκλοφορεί. Προσπαθώ εδώ και μέρες να πάω σε κάποια υπεραγορά και να μην την βρω σχεδόν άδεια! Μια καθημερινή μάχη για τα αναγκαία. Και ακόμα είναι η αρχή του κακού! Προβλέπεται να διαρκέσει ακόμη 1 ολόκληρο χρόνο αυτή η κατάσταση στην Αγγλία που έχει σαν πλάνο της να αρρωστήσει ολος ο πληθυσμός και να επιβιώσουν οι δυνατοί! ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΑ!

Εδώ και μέρες είμαι κλεισμένη στο δωμάτιό μου. Τρώω ένα γεύμα την ημέρα μόνο για να με επαρκέσουν τα λιγαστά τρόφιμα που έχω. Είναι επικίνδυνο ακόμα και να πηγαίνω σε υπεραγορές- οι οποίες έτσι κι αλλιώς έχουν λιγαστά τρόφιμα. Μένω σε εστία με κοινή κουζίνα, μπάνιο, τουαλέτα. Η κατάσταση τους επόμενους μήνες θα χειροτερέψει. ΠΩΣ ΘΑ ΖΗΣΩ; ΠΩΣ ΘΑ ΕΠΙΒΙΩΣΩ; Ο ΚΑΘΕ ΚΥΠΡΙΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΠΟΥ ΠΕΡΝΑ ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.

Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση της χώρας μου, κινείται ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑ και μου στρέφει σαν Κύπριος πολίτης να εισέλθω στη χώρα μου, ΣΑΝ ΝΑ ΕΙΜΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ.

Δέφτερη Ανάγνωση
27 March Friday, 27 March 2020 at 10:52

Κραυγή αγωνίας για τους Κύπριους φοιτητές στο Ηνωμένο Βασίλειο

ΔΙΑΤΕΛΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΡΩΝΟΪΟ

Όσοι ΦΟΙΤΗΤΕΣ χρειάστηκαν το NHS μέχρι στιγμής δεν βρήκαν ανταπόκριση...

...οι φοιτητές στο ΗΒ θα αναγκαστούν να αντιμετωπίσουν την ασθένεια μόνοι τους, αφού εκεί αναμένεται να προσβληθεί μέχρι του 80% του πληθυσμού. Πόση τα περισσότερα πανεπιστήμια έχουν ενημερώσει τους φοιτητές ότι έχουν κλείσει και δεν θα ανοίξουν μέχρι την επόμενη σχολική χρονιά. φοιτητές από άλλες χώρες εκδοτέρας πίσω μετά από διευσθέτηση που έγινε με τις πρεσβείες των χωρών τους.

της Πεταλούδας του Κάμπου

Περνώντας από τα αριστερά προς τα δεξιά και απολαμβάνοντας σκίτσα γεμάτα σεβασμό τόσο προς τις εργάτριες του σεξ, όσο και προς τις γυναίκες γενικότερα (τι το κακό έχει να παρουσιάζεται η πιο γνωστή γυναίκα πολιτικός της Ευρώπης σαν αγελάδα), μαθαίνουμε για τις σκοτεινές δυνάμεις του ΝΑΤΟ, του οποίου ο δάκτυλος διχοτόμησε το νησί της Αφροδίτης μέσα από σατανικές συνωμοσίες – τζιαι ας μας λαλούν άλλα κάτι άσχετοι προβοκάτορες, δήθεν ιστορικοί, όπως ο Νιαζί Κιζιλγιουρέκ, που φκάλλουν τάχα βιβλία σε τόμους με στοιχεία που

«έρευνες» (Μια Ιστορία Βίας και Μνησικακίας. Τόμος Β., σελ. 750-751). Στη συνέχεια, περνούμε μέσα από μια κλασική δημοσιογραφική ανάλυση που μας ενημερώνει ότι τίποτε έννεν όπως φαίνεται μες τούντο νησί, αλλά εμείς εν μασούμεν κουτόχορτο τζιαι ξέρουμεν την αλήθεια, άρα έννεν ανάγκη να τεκμηριώσουμε τι λαλούμεν (κάτι όπως τα 80s που ήξεραν ούλλοι ότι ο Κληρίδης εδούλεφκεν για τους Ναζί στον Β΄ Παγκόσμιο τζιαι όι για τη Βρετανική Αεροπορία).

ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΔΕΦΤΕΡΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

Δέφτερη Ανάγνωση
1 hr · 🌐

Ενώ η Αριστερή Πτέρυγα ουσωτά λαλεί να φέει η διακυβέρνηση του ΔΗΣΥ, η πιο διεφθαρμένη κυβέρνηση ενερ, μετά σεβρίουν στο πάτο συνταγή νίκης του ΔΗΣΥ...

11 hrs · 🌐

Τα είπε όλα η Αριστερή Πτέρυγα

Η πολιτική του Δόκο δεν διέφερε σε τίποτε από την πολιτική του Συναγερμού, αντίθετα ήταν πάντοτε πιο ακραία και πιο αντιδραστική σε όλους τους τομείς

ΝΕΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΗΚΟ-ΑΚΕΛ:

Ολοένα πληθαίνουν οι ενδείξεις πως το Ακελ προσανατολίζεται στη συνεργασία με το Δηκο στις Προεδρικές εκλογές του 2023. Η ένταση της συνθηματολογίας ότι πρώτη προτεραιότητα του Ακελ είναι να φύγει ο Αναστασιάδης και ο Δησο από την προεδρία, η αυξανόμενη συχνότητα ταύτισης των δυο κομμάτων στις ψηφοφορίες στη Βουλή και η κοινή υποστήριξη του κ. Κόρτα στις αναπληρωματικές εκλογές Δημάρχου στην Αγκαντζιά αποτελούν δείγματα αυτής της

Δέφτερη Ανάγνωση
23 December at 20:55 23/12/2019, 20:55 · 🌐

Σπόντες

• Ορισμός και καταπολέμηση του Αντισιητισμού. Ο «αντισιητισμός» της συγκεκριμένης επίστασης (την οποία υιοθέτησε η κυβέρνηση) αφορά τζαι τον αντι-αραβισμό [αφορά δηλαδή τον ρατσισμό ενάντια σε όλους τους σημαντικούς λαούς] οζά εν απλά μόνο μια ριδική κατηγορία ρατσισμού που απαγορεύεται – μόνο για τους εβραίους. Τζαι αν εν μόνο για τους εβραίους ένεν ρατσιστική διάκριση.

«Με την υιοθέτηση της, η Κύπρος καθίσταται η 17η χώρα παγκοσμίως που υιοθετεί τον εν λόγω ορισμό και ενόσεται στον πυρήνα των Κρατών που καταπολεμούν τον Αντισιητισμό και εφαρμόζουν εκπαιδευτικές και άλλες πολιτικές που προάγουν τον σεβασμό στη διαφορετικότητα και καταπολεμούν κάθε μορφή ρατσισμού.»

Πάλε καλά που στην συγκεκριμένη ανακοίνωση αναφέρεται ευρύτερα τζαι το θέμα του ρατσισμού. Διότι από ότι είδαμε τα τελευταία χρόνια ο «αντισιητισμός» άρκεσε να χρησιμοποιείται για να συγκαλύπτεται ο ισραηλινός ρατσισμός εναντίον των παλαιστινίων τζαι όλων των λαών να θέσουν το ζήτημα της καταπίεσης τζαι καταστολής που το Ισραηλινικό κράτος. Η περίπτωση της Βρετανίας όπου ο «αντισιητισμός» έγινε όργανο για επιθέσεις σε αντι-ρατσιστές όπως ο Κόρμπιν είναι ενφραστό του πως ο συγκεκριμένος όρος εξητλιζεται πιο σαν όργανο προπαγάνδας που στηρίζεται τζαι ρατσιστικές πρακτικές.

Θα δοίμε αν εν απίως τυπική αναγνώριση ή αν εν όρος του Ισραηλινικού κράτους για να επεμβαίνει στα εσωτερικά της Κύπρου. Να δοίμε αν αύριο θα μας πουν ότι το να αναφέρονται εν νεκροί παλαιστίνιοι (που σκοτώθηκαν από Ισραηλινικές αφορμές) ανα- αντισιητικό.

Τότε θα ξέρουμε...)

Αλλά για όσους έχουν έτσι πρόθεση, παντάρτε σε λάθος πρακτική. Θα σας αποκαλώμε αντί να εκφοβίζατε...

Θα δεία...

Δέφτερη Ανάγνωση
6 hours ago · 🌐

Όπως εμείς στον Ακιντζί.. in spite τον βομβαρδισμό που τα εξαγορασμένα ΜΜΕ της διεφθαρμένης διακυβέρνησης...

Don't be surprised if Britons look beyond No 10 for leadership | Gaby Hinsliff

With a power vacuum in Westminster, devolved leaders such as Nicola Sturgeon are already ...

Στη δεύτερη σειρά, παρατηρούμε ένα σχόλιο που η Δέφτερη Ανάγνωση αποφάσισε να μοιραστεί μαζί μας, μέσα στο Lockdown, στο οποίο μια Κυπραία φοιτήτρια διεκδικεί τα δικαιώματά της, ξέροντας πολλά καλά πως άλλον πολίτης τζιαί άλλον παράνομος αλλοδαπός μετανάστης (έχουμε πανδημία, υπάρχουν τζιαί προτεραιότητες κύριοι) ενώ, μετέπειτα, φρικαρισμένοι, ενημερωνόμαστε πως το 80% των πολιτών του Ηνωμένου Βασιλείου θα πιάσουν τον ιό Covid-19, τζιαί πως το σύστημα υγείας εκατέρρευσε (εγώ που ήμουν Αγγλία τότε πρέπει να έχω γερό

μέσο αφού η συνταγή για τα φάρμακα που εξήτησα μέσω τηλεφώνου που το NHS τον Μάρτη, μια χαρά έφτασε την ίδια μέραν φαρμακείο). Εν σημαντικό να ενημερώνουμε σωστά τζιαί νηφάλια, οι όπως τα άλλα μέσα ενημέρωσης που σπέρνουν παραπληροφόρηση τζιαί πανικό.

Στη συνέχεια ενημερωνόμαστε πως η κακιά Αριστερή Πτέρυγα (αριστερή εξωκοινοβουλευτική ομάδα) πρέπει να συμμορφωθεί τζιαί να πάει να ψηφίσει ΔΗΚΟ, το οποίον ένεν τόσο κακό τελικά, τζιαί πως

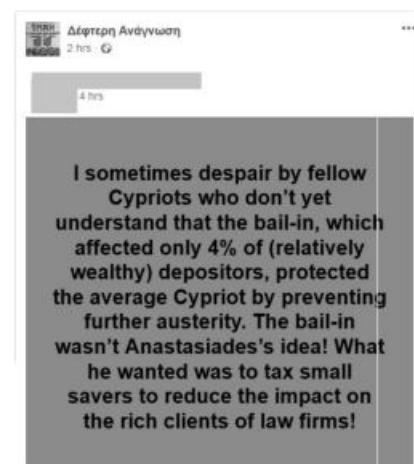
με τούτα που μας λαλούν οι τροτσκιστές εν να φκει πάλε ο Συναγερμός – κλασσικοί τροτσκιστές, σαμποτάρουν μας την επανάσταση. Anyway, στη συνέχεια της περιοδείας μας παρατηρούμε πως η Δέφτερη Ανάγνωση, που ξεκάθαρα δεν παίρνει αντισημιτικές θέσεις, κάμνει πως ενιξέρει τι ένει ο αντισημιτισμός τζιαι οι ιστορικές καταβολές του, λαλεί μας πως εν ρατσιστικός ο ορισμός του αντισημιτισμού ενώ βλέπει ισραηλιτικό δάκτυλο που την Κύπρο ως το φεγγάρι. Κλασικές ριζοσπαστικές θέσεις, που δεν θυμίζουν καθόλου αντισημιτική ρητορική αριστερού τύπου, πασπαλισμένη με θεωρίες συνωμοσίας για παντοδύναμους Εβραίους. Να τα λαλούμεν τούτα.

Κάνουμε ένα διάλειμμα με μαθήματα πολιτικής ανάλυσης, για να ξεκαθαρίσουμε ότι ο εθνικισμός ένεν τζιαι τόσο κακός πάντα τελικά, ειδικά ο Σκωτσέζικος, τζιαι πως τελικά η Nicola Sturgeon, που υποστηρίζει απόσχιση της Σκωτίας που την Μεγάλη Βρετανία, τζιαι ο Mustafa Akinci, που κρατά μιαν θέση ακριβώς ανάποδη για την Κύπρο, τελικά πρεσβεύουν κάτι παρόμοιον.

Στην αρχή της τρίτης σειράς, βλέπουμε πως ο θεσμικός σεξισμός-ρατσισμός τελικά εν μια

πελλάρα τζιαι πως η κακιά κυβέρνηση της Δεξιάς φταίει για τα πάντα (μαζί με τον ισραηλιτικό δάκτυλο που την ελέγχει). Όσοι, τάχα, έσσιετε μνήμη πάνω που 5 χρόνια, μάλλον πρέπει να σταματήσετε να θκιαβάζετε τα καθεστωτικά Μ.Μ.Ε. Φτάνουμε, πλέον, σε έναν υπέροχο, εξαιρετικό σχόλιο, που η Δέφτερη Ανάγνωση φρόντισε να μοιραστεί μαζί μας, όπου, επιτέλους, ενημερωνόμαστε, πως η αρχική πρόταση κουρέματος του τραπεζικού συστήματος ήταν βαθύτατα αντιλαϊκή, σε αντίθεση που τούτο που εφαρμόστηκε, το οποίο ήταν φιλολαϊκό, προστατεύοντας τον μέσον Κυπραίον που περαιτέρω λιτότητα. Όσοι θυμούνται τα μέτρα λιτότητας που ακολούθησαν, τις προτάσεις λιτότητας της κυβέρνησης Χριστόφια τζιαι το κλείσιμο της Λαϊκής με το δεύτερο σχέδιο, να αποχωρήσουν που το δωμάτιον.

Τελευταίο, μπορούμε να απολαύσουμε το μάθημα ιστορίας, το οποίο διδάσκεται μέσα από μια εξαιρετική επίδειξη συγκριτικής πολιτικής ανάλυσης, μέσα από την οποία αποδεικνύεται ξεκάθαρα, πως η σημερινή πολιτική κατάσταση είναι χειρότερη από την δεκαετία του 1960. Τότε, με τες παραστρατιωτικές οργανώσεις του Γιωρκάτζη (οργάνωση Ακρίτας), του Σαμψών τζιαι του Λυσσαρίδη, τες σφαγές Τουρκοκυπρίων τζιαι

τες λεηλασίες των περιουσιών τους, την στρατιωτική περικύκλωση τζιαι απομόνωση των τουρκοκυπριακών θυλάκων τζιαι των διωγμό των Τουρκοκυπρίων που τα όργανα του κράτους, τον απόλυτο έλεγχο του κράτους τζιαι των (διακοσμητικών) κομμάτων που τον Μακάριο, με μοναδική αντιπολίτευση την Ακροδεξιά, το κρατικό μονοπώλιο στο Ραδιόφωνο τζιαι την Τηλεόραση, τον ελληνοκυπριακό εθνικισμό να αλωνίζει, την διαφθορά σε κάθε επίπεδο του κρατικού μηχανισμού τζιαι κάθε πολίτη φακελλωμένο που τους μπάτσους. Εντάξει, τουλάχιστον τότε ο πρόεδρος ήταν ένας γλύκας.

Τούτες εν μερικές που τες πολλές καμένες στιγμές της ευρύτερης ψεκασμένης κυπριακής αριστεράς, φκαρμένες που έναν πολιτικόν χώρο, όπου η συνωμοσιολογία τζιαι το πολιτικό κουτσομπολιό ακόμα περνά σαν κριτική σκέψη, η θεωρητική κατανόηση παραμένει στο επίπεδο φαντασιώσεων τζιαι κουβέντας σε καφενέ, ενώ η πολιτική μνήμη (όση υπάρχει δηλαδή) αντέχει μόνον ενδιάμεσα των διάφορων εκλογικών αναμετρήσεων.

Εντάξει, τουλάχιστον η *Δέφτερη Ανάγνωση* ένει τζιαι μια ευκολία. Που να βουράς να γοράζεις *Γνώμη*.

Δέφτερη Ανάγνωση
Page Liked · 13 hrs

Σπόντες.
• Ο ΔΗΣΥ και η κυβέρνηση Αναστασιάδη σήμερα είναι πολύ χειρότεροι από το παρακράτος που είχε στήσει η δεξιά με τον Γιωρκάτζη την δεκαετία του 1960.

Προσπαθούν να ελέγχουν 90% των ΜΜΕ.
Προσπαθούν να ελέγχουν απόλυτα την ροή ρευστότητας μέσα από τις δυο ελεγχόμενες τράπεζες [Ελληνική και Κύπρου] και με τον «δικό τους» τους στη Κεντρική, τον Ηρόδοτου, προσπαθούν να την στελεχώσουν με ημίτερους.
Το ρουσφέτι και οι πελατειακές σχέσεις έχουν πια καθιερωθεί και πάλι σαν συναγεραμκό μονοπώλιο.

Και το μεγάλο κεφάλαιο [μαζ] με υπεργολαβίες των ημίτερων παίρνει χαλαρώσεις, και αφού η κυβέρνηση παίζει πελλον, οι χαλαρώσεις απλώνονται σαν ντε φάκτο καθεστώτα.
Παραβιάζοντας κανονισμούς. Και περιοχές προστασίας της φύσης και των κοινών.
Μετατρέποντας ουσιαστικά την ισονομία σε λέξη χωρίς περιεχόμενο...

Τζιαι το 2020 ο λόγος της εξουσίας [με τον Νουρή] γυρίζει πίσω στην δεκαετία του 1950 - τζιαι πιο πριν Αυτοαρχικός ρατσισμός...

Πριν ή μαζ] με την Αόση του Κυπριακού πρέπει να τεθεί το ζήτημα του οδθηκοκρατισμού απέναντι στο βαλκο της Συναγεραμοκρατίας...

Ο ΔΗΣΥ και η κυβέρνηση Αναστασιάδη σήμερα είναι πολύ χειρότεροι από το παρακράτος που είχε στήσει η δεξιά με τον Γιωρκάτζη την δεκαετία του 1960..

Προσπαθούν να ελέγχουν 90% των ΜΜΕ.

Προσπαθούν να ελέγχουν απόλυτα την ροή ρευστότητας μέσα από τις δυο ελεγχόμενες τράπεζες [Ελληνική και Κύπρου] ..

Ασφάλεια.
Σταθερότητα.
Ανάπτυξη.

το κείμενο του κόμικ στα δεξιά εν προσαρμοσμένος διάλογος που ανάρτηση της Σπιριθικής για τους αγώνες μεταναστ@ στην Πουρνάρα τζιαι αλληλέγγυων. Το καλλιτεχνικό κομμάτι αποτελεί σύμπραξη μελών της συνέλευσης τζιαι φίλων, ευχαριστούμε όλ@.

ΓΕΙΑ!
ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ; ΠΩΣ ΤΖΙΑΙ
ΜΑΖΕΥΤΗΚΑΤΕ ΤΟΣΟΙ
ΠΟΛΛΟΙ ΔΑΜΑΙ ΣΗΜΕΡΑ
ΤΖΙΑΙ ΤΟ ΠΑΝΟ ΤΙ ΓΡΑΦΕΙ,
ΠΟΛΕΜΑΤΕ ΤΟΝ
ΡΑΤΣΙΣΜΟ ΤΖΙΑΙ
ΚΑΜΝΕΤΕ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ
ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ
ΣΤΗΝ ΠΟΥΡΝΑΡΑ;

ΓΙΑ ΠΟΙΟ
ΛΟΓΟ;

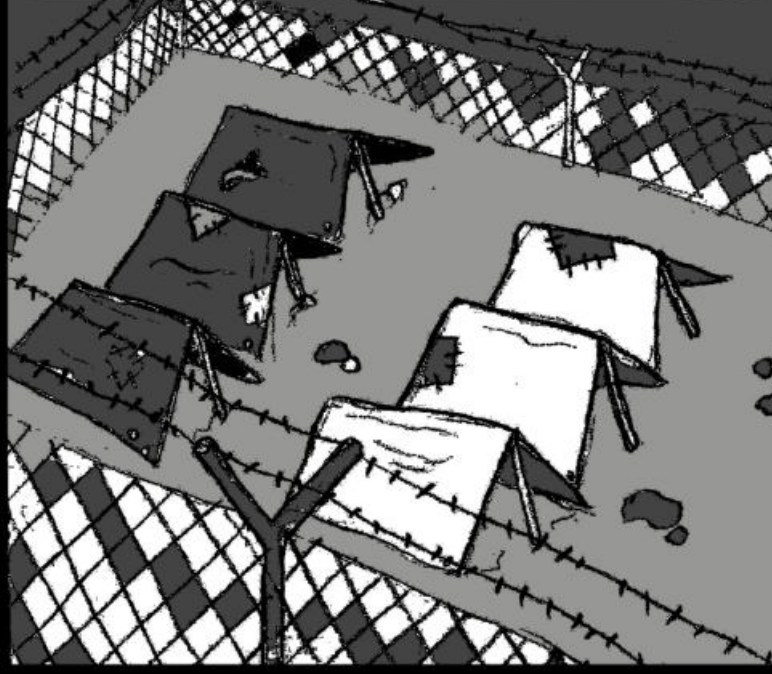

ΓΩΡΚΟΥΙ
ΜΟΥ ΓΕΙΑ ΣΟΥ! ΜΑ ΕΝ
ΑΚΟΥΣΕΣ ΝΑΜΠΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ
ΣΤΗΝ ΠΟΥΡΝΑΡΑ; ΓΙΑ ΑΚΟΜΑ
ΜΙΑ ΦΟΡΑ Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕ
ΜΑΣ ΤΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΤΗΣ
ΕΑΥΤΟ. ΕΦΥΛΑΚΙΣΕ
ΠΑΡΑΝΟΜΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ
ΜΕΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ.

ΜΑ ΙΝΤΑ ΚΕΝΤΡΟ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ, ΡΕ ΦΙΛΕ, ΕΜΕΙΣ
ΔΑΜΕ ΟΝΟΜΑΖΟΥΜΕΝ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΓΙΑΤΙ ΜΟΝΟ ΦΙΛΟΞΕΝΑ ΕΝΝΕΝ
ΤΖΕΙΜΕΣΑ. ΔΑΜΕ ΕΝ ΕΧΟΥΝ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ. ΕΝ
ΕΧΟΥΝ ΣΕΡΒΙΕΤΕΣ, ΣΥΡΑΦΑΚΙΑ, ΠΑΜΠΕΡΣ,
ΣΑΠΟΥΝΙΑ. ΕΙ ΤΖΙΑΙ
ΜΑ ΓΙΑΤΙ ΔΡΑΓΕ?!

ΤΣΟΥΒΑΛΙΑΣΑΝ ΤΟΥΣ ΜΕΣ ΣΕ
ΤΣΑΤΙΡΚΑ, 700 ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΕΝΩ ΦΟΡΕΙ
400,

ΤΖΙΑΙ ΕΝ ΕΧΟΥΝ
ΕΥΚΟΛΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΣΕ ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΤΖΙΑΙ ΜΠΑΝΙΑ!

ΔΣΕ ΠΟΥ Η ΚΡΑΤΗΣΗ ΤΟΥΣ ΕΙΠΑΝ ΟΤΙ ΘΑ ΗΤΑΝ 3 ΗΜΕΡΕΣ ΑΛΛΑ ΔΗΚΑΝ ΤΟΥΣ ΜΕΣΑ 3 ΜΗΝΕΣ ΜΕ ΠΡΟΦΑΣΗ ΤΟΝ ΚΟΡΩΝΙΟ.

ΚΑΛΑΝ ΡΕ ΔΣ ΚΑΜΟΥΜΕ ΜΙΑΝ ΦΙΛΑΝΘΡΟΠΙΑ ΤΖΙΑΙ ΚΑΝΕΙ. ΕΤΣΙ ΤΖΙΑΙ ΑΛΛΙΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΙΟ ΜΕΤΑ ΝΑ ΠΙΑΕΙ ΤΖΙΑΙ ΠΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ!

ΔΑΜΕ ΑΝΤΙΝΑΣΣΕΙ ΤΟΥ ΕΝΑΝ ΜΟΝΟΛΟΓΟ ΠΟΥ ΕΣΟΥΣΕ ΤΟ ΓΙΩΡΚΟΥΓΙΑ ΤΑ ΚΑΛΑ!

ΑΝ ΘΕΛΕΙΣ ΝΑ ΚΑΜΟΥΜΕ ΦΙΛΑΝΘΡΟΠΙΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΤΙ ΘΕΩΡΕΙΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ ΈΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΤΖΙΑΙ ΤΙΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΕΣ.. Η ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΦΙΛΑΝΘΡΟΠΙΑΣ ΕΝ ΠΑΝΤΑ Η ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ.

ΑΝΑΚΟΥΦΙΖΕΙ ΤΗΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΩΝ ΠΛΟΥΣΙΩΝ ΠΟΛΛΑ ΠΡΙΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΙ ΤΑ ΣΤΟΜΑΧΙΑ ΤΩΝ ΦΤΟΧΩΝ. Η ΦΙΛΑΝΘΡΟΠΙΑ ΠΗΓΑΙΝΕΙ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΝΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΑΤΩ.

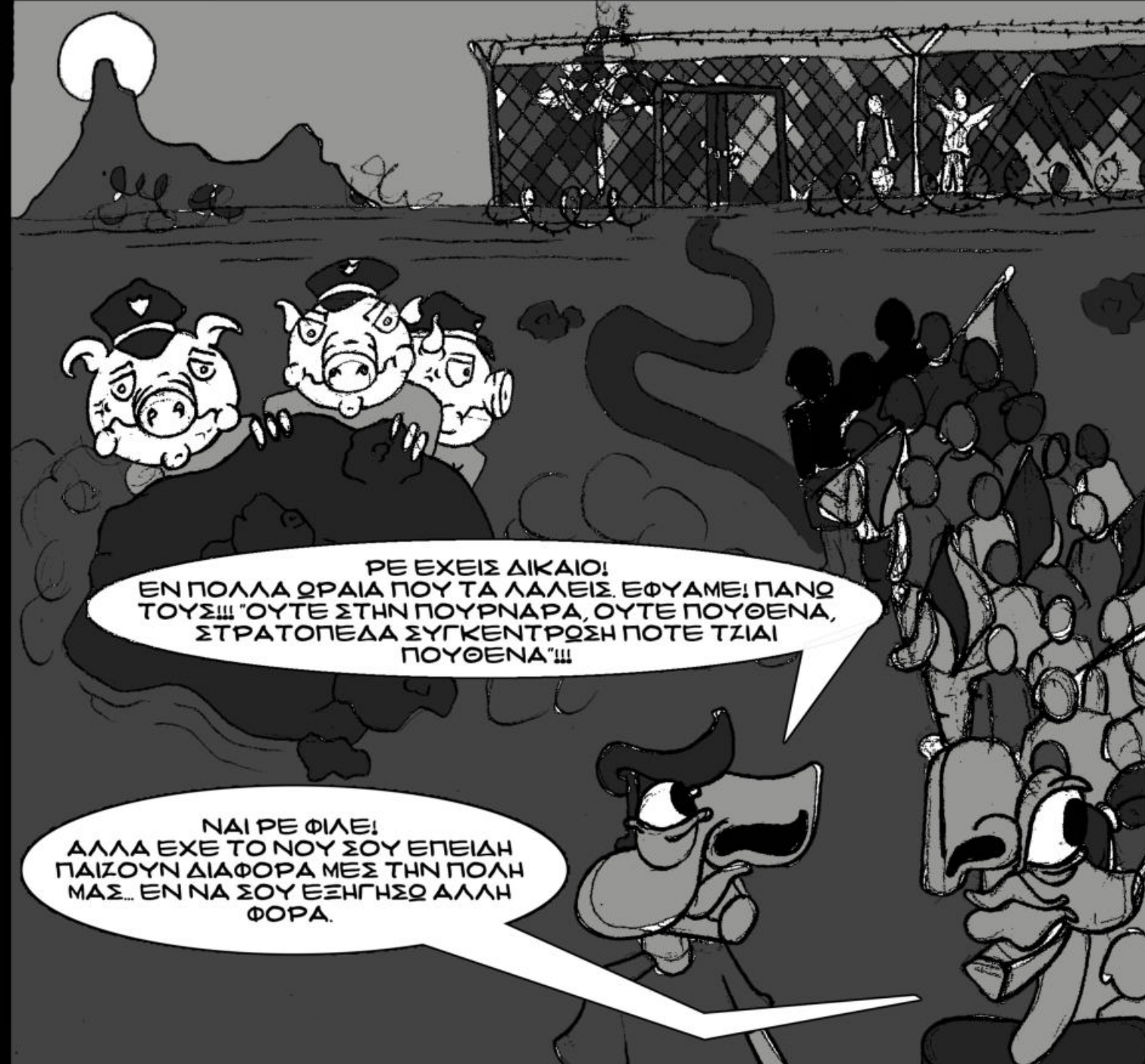
ΕΝ ΦΕΡΝΕΙ ΜΙΑ ΛΥΣΗ ΑΛΛΑ ΣΥΝΤΗΡΕΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ - ΜΙΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ ΠΟΥ ΕΝΝΟΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΤΗΝ ΘΕΛΟΥΝ ΤΑ ΑΦΕΝΤΙΚΑ ΚΑΤΑΚΕΡΜΑΤΙΣΜΕΝΗ ΤΖΙΑΙ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗ. Ε ΤΖΙΑΙ ΡΕ ΓΙΩΡΚΟΥΓΙ ΜΟΥ, ΝΤΟΠΙΟΙ ΤΖΙΑΙ ΞΕΝΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΕΝΝΕΝ ΔΥΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΠΡΑΜΑΤΑ, ΑΛΛΑ ΑΝΗΚΟΥΜΕ ΟΥΛΛΟΙ ΤΖΙΑΙ ΟΥΛΛΕΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΤΖΙΑΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΥΛΛΟΙ ΤΖΙΑΙ ΟΥΛΛΕΣ ΜΕΤΝΑΣΤΕΣ ΤΖΙΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΕΣ.

ΟΚ! ΤΖΙΑΙ ΑΝ ΟΙ
ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΕΣ ΤΟΤΕ ΤΙ,

ΤΟΤΕ ΑΓΩΝΕΣ ΟΠΩΣ
ΕΓΙΝΟΥΝΤΑΝ ΠΟΥ ΠΑΝΤΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΦΙΛΟΥΙ ΜΟΥ! ΣΑΝ
ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΠΟΥ ΕΞΕΓΕΡΘΗΚΑΝ
ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΥΡΝΑΡΑ
ΕΠΕΙΔΗ ΕΝ ΕΙΧΑΝ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ, ΤΖΙΑΙ ΦΙΛΕ
Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΜΑΣ
ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ, ΤΖΙΑΙ ΕΝ ΘΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΟΥΜΕ ΟΣΠΟΥ ΝΑ
ΤΟΝ ΝΙΚΗΣΟΥΜΕ. ΤΖΙΑΙ ΔΕ ΜΑΣ ΔΑΜΑΙ, ΕΙΜΑΣΤΕΝ
ΟΥΛΛΕΣ ΤΖΙΑΙ ΟΥΛΛΟΙ ΜΑΣ ΕΝΘΟΜΕΝΟΙ! ΛΕΣΒΙΕΣ, ΟΠΑΔΟΙ
ΤΖΙΑΙ ΟΠΑΔΙΝΕΣ, ΧΙΠΧΟΠΠΟΥΕΣ, ΠΛΑΤΕΙΑΚΟΙ, ΜΑΝΕΣ
ΚΟΠΕΛΛΟΥΘΚΙΑ ΑΛΛΑ ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ, ΜΕ Η
ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ.

ΡΕ ΕΧΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟ!
ΕΝ ΠΟΛΛΑ ΩΡΑΙΑ ΠΟΥ ΤΑ ΛΑΛΕΙΣ. ΕΦΥΑΜΕ! ΠΑΝΩ
ΤΟΥΣ!!! ΟΥΤΕ ΣΤΗΝ ΠΟΥΡΝΑΡΑ, ΟΥΤΕ ΠΟΥΘΕΝΑ,
ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΟΤΕ ΤΖΙΑΙ
ΠΟΥΘΕΝΑ"!!!

ΝΑΙ ΡΕ ΦΙΛΕ!
ΑΛΛΑ ΕΧΕ ΤΟ ΝΟΥ ΣΟΥ ΕΠΕΙΔΗ
ΠΑΙΖΟΥΝ ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΣ ΤΗΝ ΠΟΛΗ
ΜΑΣ... ΕΝ ΝΑ ΣΟΥ ΕΞΗΓΗΣΩ ΑΛΛΗ
ΦΟΡΑ.

ΣΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΑΤΑΚΤΩΝ

Τον περασμένο Ιούλη, κατατέθηκε πρόταση νόμου για ποινικοποίηση της αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών που την κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΕΛ. Τούτη η πρόταση βασίζεται στο σκανδιναβικό μοντέλο (nordic model) τζιαι εν μέρος τούτου που ονομάζεται *carceral feminism*, της προσέγγισης, δηλαδή, που βλέπει την αυξημένη αστυνόμευση, επιτήρηση, διώξεις, φυλακίσεις τζιαι άλλες διαδικασίες του ποινικού συστήματος ως πρώτη γραμμή αντιμετώπισης της βίας εναντίον των γυναικών. Σε τούτο το πλαίσιο, επικρατεί η αντίληψη ότι η πορνεία ισοδυναμεί με βία κατά των γυναικών τζιαι, συνήθως, η οποιαδήποτε συμμετοχή στην βιομηχανία του σεξ ορίζεται με όρους σωματεμπορίας (trafficking) αντί εργασίας, αποτρέποντας οποιαδήποτε συζήτηση για εργασιακά δικαιώματα τζιαι προστασίες των σεξεργατριών. Ειρωνικά, ενώ υπερτονίζεται η κακοποίηση τζιαι εκμετάλλευση εκ μέρους μαστροπών τζιαι πελατών, στις δηλώσεις των υποστηρικτών της πρότασης εν ακούμε λέξη για άλλες μορφές έμφυλης βίας, που εννά νομιμοποιηθούν ακόμα περισσότερο, αν περάσει το νομοσχέδιο, –που μπάτσους, ιδιοκτήτες, λειτουργούς της υπηρεσίας αλλοδαπών τζιαι μετανάστευσης τζιαι άλλους.

Αφού περιγράψουμε εν συντομία το σκανδιναβικό μοντέλο, πάνω στο οποίο βασίζεται η πρόταση, τζιαι δούμε πώς πτυχές του βρίσκονται ήδη σε εφαρμογή, βάσει των υφιστάμενων νόμων, με αρνητικές συνέπειες για τες σεξεργάτριες, εν να προσπαθήσουμε να αναδείξουμε τζιαι να δούμε με μια κριτική ματιά τες υποβόσκουσες υποθέσεις γυρώ που το σεξ, την εργασία τζιαι την μετανάστευση. Μέσα που τούτη την ανάλυση, φτάνουμε σε κάποια συμπεράσματα τζιαι προβλέψεις για περισσότερη βία, επισφάλεια τζιαι καταστολή των ατόμων που πουλούν υπηρεσίες σεξ, σε περίπτωση εφαρμογής του προτεινόμενου νομοσχεδίου. Τούντα συμπεράσματα, όμως, ένεν ούτε τζιαινούρκα ούτε μόνο δικά μας. Εν βασισμένα στες φωνές σεξεργατριών/ων που άλλες χώρες, όπου εφαρμόστηκαν ίδια τζιαι παρόμοια νομοσχέδια ποινικοποίησης των πελατών, τζιαι άλλοι νόμοι, που κάθε άλλο παρά προστασία, δικαιώματα τζιαι ενδυνάμωση έχουν να προσφέρουν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το σκανδιναβικό μοντέλο, στο οποίο βασίζεται η πρόταση για ποινικοποίηση αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών συγκεντρώνεται σε τέσσερις τομείς: τους αγοραστές, τα άτομα που πουλούν υπηρεσίες σεξ, υπηρεσίες «εξόδου» τζιαι τρίτα άτομα (π.χ. μαστροπούς ή διακινητές). Εστιάζει στην ποινικοποίηση των πελατών, πιστεύοντας πως με τούτο τον τρόπο στέλνεται ένα ηχηρό μήνυμα στην κοινωνία –τζιαι κυρίως στους άνδρες–, ότι η αγορά υπηρεσιών σεξ εν κάτι κακό. Κατά συνέπεια, πιστεύει ότι με τούντο τρόπο εννά μειωθεί η ζήτηση για τέθοκοιες υπηρεσίες. Το άλλο, θεωρητικά δυνατό χαρτί του μοντέλου, που συνεισφέρει στην προβολή του ως πανάκεια για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σεξεργάτριες, εν τα διάφορα σχέδια τζιαι υπηρεσίες «εξόδου», που σκοπεύουν να βοηθήσουν όσες θέλουν να βρουν στήριξη τζιαι να αλλάξουν επάγγελμα.

Αντιλαμβανόμαστε γιατί πολλά που τούτα ακούονται καλά, τουλάχιστον στα χαρτιά. Όπως εν να δούμε πάρακατω, όμως, στην εφαρμογή του, τίποτε έννεν τόσο καλόν όσον ακούεται. Εν υπάρχει τρόπος να μειωθεί η ζήτηση, χωρίς να αφήκει τα άτομα που πουλούν σεξ εκτεθειμένα σε συνθήκες επισφάλειας, επιτήρησης, καταστολής, με αρνητικό οικονομικό αντίκτυπο τζιαι μειωμένη διαπραγματευτική δύναμη με τους πελάτες τους. Επίσης, αν τζιαι οι υποστηρικτές του μοντέλου τείνουν να τονίζουν την ποινικοποίηση της ζήτησης (πελάτες) σε αντιδιαστολή με την αποποινικοποιημένη προσφορά (σεξεργάτριες), επί του πρακτέου, **σε κάθε χώρα που εφαρμόζονται τέθοκοια μοντέλα διατηρείται άμεσα ή έμμεσα ποινικοποίηση της σεξεργασίας, μέσα που την ποινικοποίηση της προώθησης των υπηρεσιών αλλά τζιαι πρακτικών που χρησιμοποιούν οι σεξεργάτριες για δική τους ασφάλεια, όπως το να νοικιάζουν μαζί κάποιο χώρο για να εργάζονται.** Σε μια σύντομη αναζήτηση για την Κύπρο, εμφανίζονται διάφορα περιστατικά συλλήψεων δύο ή τριών γυναικών, με κατηγορίες για μαστροπεία τζιαι «αποζείν

από κέρδη πορνείας». Σε άλλες περιπτώσεις στο εξωτερικό, συνοδοί που διαφημίζονται ως «duo», διαφημίζοντας δηλαδή την δυνατότητα για τριο μαζί με τον πελάτη τζιαι μια άλλη σεξεργάτρια, κατηγορούνται για διατήρηση οίκου ανοχής. Ο φόβος των ιδιοκτητών σπιτιών τζιαι διαμερισμάτων να μεν διωχθούν νομικά ως τρίτα πρόσωπα που κερδοφορούν που κέρδη πορνείας, μαστροποί ή διατηρητές οίκου ανοχής, δυσκολέφκει την πρόσβαση σε ασφαλές εργασιακό περιβάλλον για πολλές σεξεργάτριες τζιαι διατηρεί ψηλά τον αριθμό των εξώσεων. Στην Αμερική, τα νομοσχέδια Fight Online Sex Trafficking Act (FOSTA) τζιαι Stop Enabling Sex Traffickers Act (SESTA), που περάσαν πριν θκυο χρόνια με στόχο να εμποδιστεί η σωματεμπορία μέσω διαδικτύου, κατέστησαν διάφορες διαδικτυακές πλατφόρμες υπεύθυνες για το τι κάμνουν οι χρήστες στις πλατφόρμες τους. Μέσα που τούντες πλατφόρμες, όμως, πέραν που κάποια περιστατικά, που έχουν όντως να κάμουν με καταναγκαστική πορνεία ή σωματεμπορία, οι σεξεργάτριες επρωθούσαν τις υπηρεσίες τους, αλλά τζιαι εμπορούσαν να φιλτράρουν τους πελάτες τους πριν προχωρήσουν σε φυσική συνάντηση. Αν τζιαι η Αμερική εν υιοθετά το σκανδιναβικό μοντέλο, αφού εν πιο κοντά σε ένα μοντέλο πλήρους ποινικοποίησης της σεξεργασίας, αναφέρουμε τούτο το παράδειγμα, για να τοποθετήσουμε την πρόταση για αλλαγή νόμου στην Κύπρο εντός μιας παγκόσμιας κλίμακας επίθεσης στα δικαιώματα των εργαζομένων στο σεξ, στο όνομα της προστασίας τους τζιαι της καταπολέμησης της σωματεμπορίας.

Στην Κύπρο, είδαμε τούντο μοντέλο να παρουσιάζεται ως σωτήρια λύση στην αδυναμία της αστυνομίας να συλλάβει, να διώξει τζιαι να καταδικάσει μαστροπούς τζιαι διακινητές. Ήδη που δαμέ εν φανερή η σύνδεση μεταξύ πορνείας τζιαι σωματεμπορίας, που πηγάζει που συγκεκριμένες ιδεολογικές αντιλήψεις για το σεξ. Βλέπουμε σε διάφορες συζητήσεις μια προσπάθεια να αντλήσουν κοινωνική τζιαι ηθική νομιμοποίηση, μέσα που αναφορά στα

θύματα σωματεμπορίας που η ΚΔ απέτυχε να προστατεύσει, τζιαι την ανυπαρξία καταδίκης οποιουδήποτε σωματέμπορα¹. Για να εντάξουμε την πρόταση ποινικοποίησης αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών σε ένα σύντομο χρονικό των τελευταίων δέκα χρόνων, σημειώνουμε τα ακόλουθα:

2009 – κατάργηση βίζας καλλιτέχνης
2010 – καταδίκη ΚΔ που ΕΔΑΔ για υπόθεση Οξάνας
2014 – ποινικοποίηση χρήσης υπηρεσιών θυμάτων σωματεμπορίας
2020 – πρόταση για ποινικοποίηση αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών

Όσον αφορά το προτεινόμενο «σχέδιο εξόδου», έννεεν κακό που μόνο του να υπάρχει κάποιο πρόγραμμα για σεξ-εργάτριες που αυτόβουλα θέλουν να αλλάξουν τομέα εργασίας ή να υπάρχει πρόσβαση σε υπηρεσίες στήριξης με μια λογική μείωσης της βλάβης (harm reduction), που θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει μεταξύ άλλων διανομή προφυλακτικών, δωρεάν εξετάσεις για ΣΜΝ, σεμινάρια για ασφαλέστερη εργασία κ.ά. Το όνομα, όμως, εν που μόνο του προβληματικό τζιαι ιδεολογικά φορτισμένο, ενδεικτικό του πώς κάποιοι φαντάζονται την εργασία στην βιομηχανία του σεξ, ως ένα εφιάλτη, δηλαδή, που τον οποίο κάποια πρέπει να διαφύγει. Αν τζιαι δεν εδημοσιευτήκαν οι λεπτομέρειες της πρότασης, κάποια πράγματα εν προβλέψιμα. Για να λειτουργήσει αποτελεσματικά ένα τέτοιο σχέδιο κοστίζει. Πολλά. Τούτο, γιατί ένα σημαντικό κομμάτι του εν μπορεί, παρά να εν η οικονομική υποστήριξη όσων σταματούν να

δουλέφκουν ως σεξεργάτριες, ώσπου να βρουν μια δουλειά, μέσα που την οποία να μπορούν να διασφαλίζουν αρκετούς πόρους για να ζουν. Στην Σουηδία, όμως, που συχνά παρουσιάζεται ως το success story του μοντέλου, τα λεφτά που εχορηγηθήκαν στην αστυνομία, σε πολλαπλές περιπτώσεις, με στόχο την επιβολή του μοντέλου εν δυσανάλογα περισσότερα σε σχέση με όσα εχορηγήθηκαν σε διάφορα κέντρα που προσφέρουν κοινωνικές υπηρεσίες τζιαι στήριξη σε σεξεργάτριες². Στην Κύπρο, ενώ θεσμοί, όπως η Πολυθεματική Συντονιστική Ομάδα κατά της εμπορίας προσώπων υπολειτουργούν, κοινωνικές υπηρεσίες τζιαι αστυνομία καθυστερούν ή αδυνατούν να προστατεύσουν τζιαι να περιθάψουν αποτελεσματικά, αναγνωρισμένα θύματα σωματεμπορίας, τζιαι ενώ διανύουμε ακόμα μια περίοδο οικονομικής κρίσης, ακόμα τζιαι που την οπτική κάποιου που πιστέφκει στην δύναμη τζιαι τη θέληση του κράτους να προστατεύσει ευάλωτες ομάδες, εν παντελώς αφελές να περιμένουμε ότι ένα τέτοιο «σχέδιο εξόδου» εννα στηριχτεί αποτελεσματικά με τους οικονομικούς πόρους που χρειάζεται για να λειτουργήσει. Εκτός τζι αν στον νου τους έχουν πως τούτος θα εν, απλώς, ένας μηχανισμός, μέσα που τον οποίον εργάτριες στην βιομηχανία του σεξ ή στην καταναγκαστική πορνεία θα μπορούν να ενταχθούν σε κάποιον άλλο τομέα της οικονομίας, όπου υπάρχει ανάγκη για φτηνή εργασία.

ΣΕΞ

Ο ηθικός πανικός που δημιουργείται γύρω που το σεξ βοηθά να τεθεί ως επείγουσα προτεραιότητα η πάταξη του φαινομένου της σεξ-εργασίας, αφήνοντας στην άκρη οποιαδήποτε συζήτηση για εργασιακά δικαιώματα ή βελτίωση των συνθηκών τζιαι του βιοτικού επιπέδου όσων εργάζονται στην βιομηχανία του σεξ. Στον λόγο τους, οι SWERFS (Sex Exclusionary Radical Feminists)³ επικεντρώνονται γύρω που την βία που δέχονται οι εργαζόμενες στην βιομηχανία του σεξ, τζιαι επιλεκτικά αναπαράγουν τον λόγο επιζούσων γυναικών, που ήταν δέκτριες βίας εντός της βιομηχανίας, «επιβεβαιώνοντας» την γενικευμένη θέση τους ενάντια στην πορνεία, τζιαι υποστηρίζοντας ότι η τιμωρία των πελατών εν αναγκαία. Έτσι, οι "εξερχόμενες" που την βιομηχανία του σεξ γυναίκες γίνονται σύμβολο της πληγωμένης, τραυματισμένης θηλυκότητας, τζιαι η ποινικοποίηση των πελατών φαντάζει φεμινιστική δικαιοσύνη. Το σεξ τοποθετείται σε τούντες συζητήσεις ως κάτι εξιδανικευμένο που εν πουλιέται τζιαι πρέπει να περιορίζεται εντός ρομαντικών σχέσεων, με την συναισθηματική σύνδεση με το άλλο άτομο να δρα ρυθμιστικά. Εν η ίδια μισογυνική αντίληψη που υποτιμά τις γυναίκες που εν βρίσκουν κάποια ουσιοκρατική ιερότητα στο σεξ, τζιαι εναλλάσσουν συχνά ή έχουν διάφορους σεξουαλικούς συντρόφους. Για τους άντρες, εν φαίνεται να υπάρχει η ίδια ανησυχία, αφού το συχνό περιστασιακό σεξ εν γίνεται αντιληπτό ως κάτι που απειλεί την ακεραιότητά τους ως άτομα. Ίσως τούτος να εν τζιαι ένας που τους λόγους, που ενώ οι άντρες σεξεργάτες γίνονται τζιαι τζείνοι δέκτες –ομοφοβικής κυρίως– βίας που πελάτες τζιαι

μπάτσους, τα μάθκια του παγκόσμιου κινήματος ενάντια στην πορνεία εν σχετικά κλειστά προς τις εμπειρίες τους.

Που την άλλη, απέναντι στον λόγο των SWERFS, υπάρχουν τζιαι κάποιες υπεραπλουστευμένες αναλύσεις, που διαπλεκόμενες με ταξικά τζιαι φυλετικά προνόμια, σε μια προσπάθεια απενοχοποίησης της σεξεργασίας εν αφήνουν χώρο για να συζητηθεί η βία τζιαι οι εργασιακές συνθήκες, αφού επισκιάζονται που συζητήσεις για ευχαρίστηση μέσα που την ίδια την εργασία. Εντός τούτης της ρητορικής που εστιάζει στην ηδονή/ευχαρίστηση, δημιουργείται, επίσης, κάποιες φορές μια ψευδαίσθηση ότι τα συμφέροντα των σεξεργατριών τζιαι του πελάτη είναι ένα, αφήνοντας στο περιθώριο συζητήσεις για ασφάλεια, λεφτά ή διαπραγματευτική δύναμη. Για μια θεώρηση της σεξεργασίας, ικανή να αντιληφθεί τις υλικές ανάγκες των εργατριών στη βιομηχανία του σεξ, είναι σημαντικό να κρατούμε ότι οι εργάτ@ είναι εκεί ως εργαζόμεν@ που θέλουν να πληρωθούν για τις υπηρεσίες τους, τζιαι ότι τούτη η επιτακτική οικονομική ανάγκη διαφέρει που το ψυχαγωγικό ενδιαφέρον των πελατών σε αυτές τις υπηρεσίες. Τούτη η αναγνώριση επιτρέπει να συζητηθεί τζιαι η βία, μεταξύ άλλων προκλήσεων και συνθηκών, που αντιμετωπίζουν οι σεξ-εργάτριες, χωρίς να καταλήγουμε στες στερεοτυπικές φιγούρες της «καημένης πόρνης» τζιαι του «κακού/ανήθικου πελάτη», που συχνά προωθούν οι υποστηρικτές της ποινικοποίησης των πελατών.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Ακούεται συχνά το επιχείρημα, ότι τα άτομα που εργάζονται στην βιομηχανία του σεξ είτε εξαναγκάζονται είτε οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες εξωθούν τα στην πορνεία. Που μιαν ελευθεριακή σκοπιάν, όμως, ούλλη η εργασία εν εξαναγκαστική, που την στιγμή που εν ο μόνος τρόπος να διασφαλίσει κάποια την διαβίωσή της. Τούτον εν σημαίνει ότι εν αναγνωρίζουμε ότι υπάρχει εκμετάλλευση γυναικών σε κυκλώματα μαφιόζων. Σωματεμπορία τζιαι μαύρη εργασία υπάρχει τζιαι πέραν που την βιομηχανία του σεξ, αλλά κανένας εν αμφισβητεί με την ίδια ευκολία τζιαι ζήλο ότι η απλέρωτη τζιαι υποτιμημένη εργασία μεταναστών στες αγροτικές περιοχές εν εργασία, τζιαι ότι τούτα τα άτομα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε εργασιακά δικαιώματα τζιαι προστασία. Όσο για το ότι «καμιά εν θα εθικιάλεε τούτη τη δουλειά, αν είσσιεν επιλογή», το επιχείρημα ακυρώννεται μόνο του, αν απλώς κάποια ανοίξει τα αφτιά της στες φωνές των σεξεργατριών ανά το παγκόσμιο, που οργανώνονται τζιαι δημιουργούν φορείς ενδυνάμωσης τζιαι προάσπισης των δικαιωμάτων τους, τοπικά τζιαι διεθνή δίκτυα, σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ τους τζιαι διεκδικούν εργασιακά δικαιώματα. Αν δεν υπάρχει ακόμα στην

Κύπρο μια οργάνωση όπως το Red Umbrella, εν σημαίνει πως εν υπάρχουν ούτε ντόπιες σεξεργάτριες που επιλέξαν τούντο επάγγελμα οικειοθελώς. Όποια τζιαι αν ένι η έκταση της καταναγκαστικής πορνείας στην Κύπρο, τέθοια επιχειρήματα αποκλείουν εκ των προτέρων που εργασιακή προστασία τζιαι κοινωνικές υπηρεσίες, άτομα ούλλων των φύλων, ντόπιες τζιαι μετανάστες, που υπάρχουν αδιαμφισβήτητα, τζιαι δουλεύουν ή θέλουν να εργαστούν στην βιομηχανία του σεξ. Ένα χώρο που μάλλον αντιλαμβανόμαστε ως κάτι πολλά πιο ευρύ τζιαι συμπεριληπτικό: συνοδοί, strippers, σεξουαλικοί βοηθοί ατόμων με αναπηρίες, διαδικτυακά cam models, fetish τζιαι BDSM υπηρεσίες, με ή χωρίς διεισδυτικό σεξ. Αντίστοιχα, οι πελάτες τούντων υπηρεσιών έννεν μόνο (ετεροφυλόφιλοι) άντρες, ούτε ούλλοι κακοποιητές. Το σκανδιναβικό μοντέλο τζιαι το υπό συζήτηση νομοσχέδιο εν βοηθά για την δημιουργία συνθηκών τζιαι συνειδήσεων που να διευκολύνουν τα άτομα στην βιομηχανία του σεξ να φκουν προς τα έξω, να αναγνωριστεί η φωνή τους τζιαι ναν μέρος της διαδικασίας για νομοθετικές αλλαγές που θα μπορούσαν, ίσως, να τους εγγυηθούν περισσότερη ασφάλεια τζιαι δικαιώματα.

ΣΥΝΟΡΑ & ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ

Όπως ήδη αναφέραμε, οι υποστηρικτές της ποινικοποίησης των πελατών θεωρούν την σεξεργασία άμεσα συνυφασμένη με την βία τζιαι πιστεύουν ότι, χτυπώντας την ζήτηση, χτυπούν τζιαι τα κυκλώματα σωματεμπορίας. Η ρητορική τους αδυνατεί να διαχωρίσει αποτελεσματικά την καταναγκαστική πορνεία τζιαι την σεξεργασία, δημιουργώντας έναν ηθικό πανικό γύρω που το σεξ τζιαι τζείνους/ες που το γοράζουν. Λαλούν ότι εν κατακρίνουν τα «θύματα» για τες υπηρεσίες που παρέχουν, παρ' όλα αυτά, η ταύτιση της σεξεργασίας με την σωματεμπορία ενισχύει τες προϋπάρχουσες κοινωνικές αντιλήψεις για την σεξεργασία ως κάτι ανήθικό τζιαι εξευτελιστικό.

Πολιτικές που κάμνουν πιο δύσκολη την ζωή τζιαι εργασία των σεξεργατριών, εν μπορούν, παρά να δυσκολέφκουν τζιαι τες ζωές των ατόμων που θεωρούνται θύματα σωματεμπορίας. Στην πραγματικότητα, άτομα που εμπίπτουν τζιαι στες θκυο ομάδες χρησιμοποιούν παρόμοιες τακτικές για πιο ασφαλή εργασία. Επιπρόσθετα, αν φανταστούμε ένα φάσμα μεταξύ συναινετικής, αυτόβουλης σεξεργασίας στα αριστερά, τζιαι εκμεταλλευτικής ή/τζιαι καταναγκαστικής πορνείας ατόμων που την άλλη, η αυξημένη

ανάγκη για μεσάζοντες τζιαι τρίτα άτομα, όπως προκύπτει μέσα που το σκανδιναβικό μοντέλο, μπορεί να σπρώξει προς τα δεξιά, άτομα που δούλεφκαν ανεξάρτητα τζιαι με σχετική αυτονομία, δυνατότητα επιλογής των πελατών τζιαι όρων εργασίας. Ένα παράδειγμα εν ότι όσο πιο δύσκολη γίνεται η εξεύρεση τζιαι ενοικίαση χώρου εργασίας, τόσο περισσότερο χρειάζεται κάποιος διαμεσολαβητής, τον οποίο η σεξεργάτρια θα πρέπει να πληρώννει επιπρόσθετα που το ενοίκιο για να της εξασφαλίζει χώρους. Τούτος ο μεσάζοντας μπορεί ανά πάσα στιγμή να ζητήσει υπέρογκα ποσά ή να απειλήσει για καταγγελία στην αστυνομία, που θα είσσιεν ως αποτέλεσμα τον εντοπισμό, τη σύλληψη των πελατών της τζιαι έξωση που το διαμέρισμα. Μέσα που τούτο το παράδειγμα, φαίνεται ότι το σκανδιναβικό μοντέλο, στην ουσία, αναγκάζει τις σεξεργάτριες να δουλέφκουν ακόμα περισσότερο ή πιο εντατικά αντί να μειώννεται η σεξεργασία, αφού προκύπτει επιπρόσθετο κόστος. Τζιαι τούτο το επιπρόσθετο κόστος, σε συνδυασμό με την ανάγκη να γίνεται η δουλειά μακριά που τα μάθκια της αστυνομίας, αυξάνουν την ευαλωτότητα των εργαζομένων που έχουν περιορισμένη πλέον δυνατότητα επιλογής πελατών τζιαι λλιότερη αυτονομία στην

εργασία τους.

Για τις μετανάστριες που παρέχουν σεξουαλικές υπηρεσίες, ένας συνδυασμός των περιορισμών τζιαι παρανομοποίησής τους, όπως προκύπτει μέσα που την μεταναστευτική πολιτική του κράτους, αφήνει τις συχνά καταχρεωμένες τζιαι ευάλωτες σε εκμετάλλευση μαφιόζικων δικτύων. Η καταναγκαστική πορνεία τζιαι οι ακραίες σχέσεις εκμετάλλευσης όσων εργάζονται στην βιομηχανία του σεξ, έννεν μια εξαίρεση στην κατά τ' άλλα μέλι-γάλα εργασιακή πραγματικότητα των μεταναστριών. Είτε έρτουν «νόμιμα» είτε «παράνομα», το καθεστώς συνόρων τζιαι μετανάστευσης προς την Ευρώπη-Φρούριο δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για την εργασιακή τζιαι σεξουαλική εκμετάλλευσή τους.⁴ Η απειλή της απέλασης αποθαρρύνει τις καταγγελίες για βία τζιαι εκμετάλλευση, που τζείνες που έχουν εξαρχής την πιο λλή πρόσβαση σε υπηρεσίες στήριξης, τζιαι μπορεί να ενισχύσει την σχέση εξάρτησης με μαφιόζικα δίκτυα τζιαι αφεντικά.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

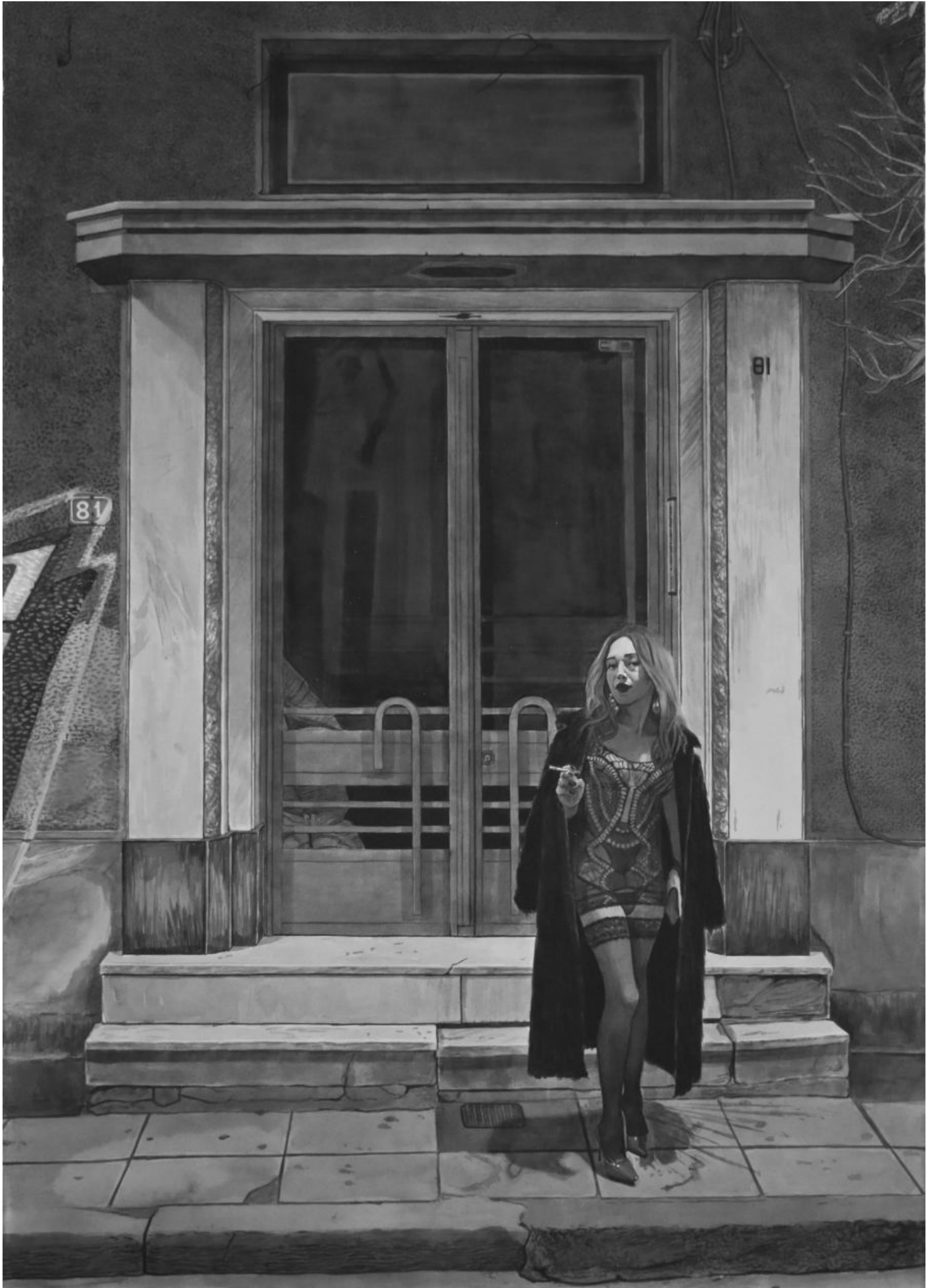
Μέσα που την πρόταση για ποινικοποίηση τζιαι τις ανακοινώσεις που την εσυνοδεύσαν⁵ δημιουργείται η εντύπωση ότι μια νομοθετική αλλαγή μπορεί να στείλει ένα μήνυμα στην κοινωνία. Όπως φαίνεται, όμως, που όσα επροαναφέραμε, οι νόμοι έννεν απλώς συμβολικά τζιαμέ, για να περνούν μηνύματα, αλλά καθορίζουν τις δυνάμεις τζιαι τις εξουσίες του αστυνομικού σώματος τζιαι άλλων θεσμών. Αν τζιαι εν εππέσαμε που τα σύννεφα, εν ειρωνικό ότι η πρόταση ήρτε που την κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος της θεσμικής αριστεράς, φανερώνοντας τον συντηρητισμό της τζιαι την ολοκληρωτική εγκατάλειψη οποιασδήποτε μορφής αναγνώρισης της ταξικότητας του ζητήματος. Ενώ οι καλοπροαίρετες ευαισθησίες των «αγγελιαφόρων» επιτρέπουν τους να διεκδικούν χώρο στη δημόσια σφαίρα ως πολιτικά υποκείμενα, προωθούνται καταναγκαστικές μορφές «φροντίδας», με κόστος την αύξηση της αστυνόμησης τζιαι επιτήρησης των ζώων των σεξεργατριών/ών, πολλές που τις οποίες εν μετανάστριες που βρίσκονται στον πάτο της ταξικής πυραμίδας. Η καταναγκαστική πορνεία τζιαι σωματεμπορία αποσυνδέονται εντελώς που τις κρατικές πολιτικές ως ανεξάρτητα φαινόμενα, αντί να γίνονται αντιληπτά ως συμπτώματα των μεταναστευτικών πολιτικών της ΚΔ τζιαι του καθεστώτος συνόρων της ΕΕ. Εν ανησυχητική, επίσης, η επιλεκτική αναφορά ερευνών, που αναδεικνύουν την σύνδεση μεταξύ κυκλωμάτων πορνείας τζιαι σωματεμπορίας. Μέσα που τούτη την πραγματική σύνδεση, εν εντελώς αυθαίρετο το συμπέρασμα ότι κτυπώντας την πορνεία εννα κτυπηθεί τζιαι η σωματεμπορία. Ακόμα τζιαι σε έρευνα της Βουλής για την ποινικοποίηση τζιαι τα αποτελέσματά της σε χώρες μέλη της ΕΕ, που έγινε κατόπιν αιτήματος της βουλευτριας

του ΑΚΕΛ, Σκεύης Κουκουμά, τον Μάρτη του 2019, αναφέρονται αρνητικά αποτελέσματα της ποινικοποίησης στις χώρες που εφαρμόζεται. Στην Γαλλία «είχε καταστροφικό αποτέλεσμα για τις εκπορνευόμενες, αφού κατέστησε τη θέση τους πιο επισφαλής»⁶. Για άλλες χώρες, αναφέρεται ότι βοήθησε μόνο στο να μειωθεί η αγοραπωλησία σεξουαλικών υπηρεσιών στους δρόμους –ωθήθηκαν, δηλαδή, οι σεξεργάτριες σε πιο αόρατες συνθήκες εργασίας–ή ότι εν υπάρχουν αξιόπιστα στοιχεία για σύνδεση της ποινικοποίησης αγοράς υπηρεσιών με τη μείωση της σωματεμπορίας. Όσο για την αναφορά των σουηδικών αρχών ότι τουλάχιστον εν αυξήθηκε η σεξεργασία μετά την εφαρμογή της ποινικοποίησης, κάτι που συχνά χρησιμοποιείται για την υπεράσπιση του μοντέλου, προκύπτει που μεθοδολογικές αδυναμίες λόγω της έλλειψης στοιχείων για την σεξεργασία που γίνεται σε κλειστούς χώρους.⁷ Η ανυπομονησία των υποστηρικτών της πρότασης για ποινικοποίηση τζιαι εξάλειψη του φαινομένου της πορνείας βάλλει σε δεύτερη μοίρα την φυσική τζιαι οικονομική ασφάλεια των σεξεργατριών, στο όνομα της πάλης ενάντια στην πατριαρχική βία. Εν έχουμε, όμως, ούτε ψευδαισθήσεις ότι η αποποινικοποίηση ή οποιοδήποτε σύνολο νομοθετικών αλλαγών, μπορούν να εξαλείψουν την βία της πατριαρχίας. Όπως για παράδειγμα, η αποποινικοποίηση των εκτρώσεων εν φέρνει που μόνη της αναπαραγωγική δικαιοσύνη. Αγώνες για σύνορα ανοικτά, εργασιακά δικαιώματα, πρόσβαση σε υπηρεσίες τζιαι εργασία χωρίς απειλή απέλασης, πιο φτηνά ενοίκια, εν μόνο μερικά που τα νήματα που συνδέουν τες διεκδικήσεις μας με τους αγώνες των σεξεργατριών. Όμως, μόνο μέσα

που την συμπερίληψη των ατόμων, των οποίων οι ζωές επηρεάζονται άμεσα που τέθοκοιες αποφάσεις, τζιαι την ανάλυση των μηχανισμών της καταπίεσης που βιώνουν, μπορούν να γίνουν ουσιαστικές αλλαγές. Εν επιτακτική η αναγνώριση της εργασίας στη βιομηχανία του σεξ ως εργασίας (γενικότερα, όι μόνο της «συνουσίας επι πληρωμή»⁸) τζιαι η αλλαγή προς μια δικαιωματική τζιαι εργασιακή προσέγγιση της σεξεργασίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ & ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. State department, *Trafficking in Persons Report 2020*
2. Parliament of Sweden, *Makt att forma samhället och sitt eget liv - nya mål i jämställdhetspolitiken*, 2005
3. Sex Worker Exclusionary Radical Feminists: οι φεμινίστριες, δηλαδή, που, βάσει δευτεροκυμματικών κυρίως θέσεων για το σεξ, την πορνογραφία τζιαι την βία, αντιτίθενται στην σεξεργασία, αλλά συχνά τζιαι στις ίδιες τες ενεργές σεξεργάτριες.
4. Για περισσότερα βλ. μπροσουρά *Σώματα Φτηνά Σώματα Ξένα: Η κρατική στρατηγική της μετανάστευσης*, antifa λευκοζα, 2019: 3η έκδοση, αναθεωρημένη.
5. *Γραπτή Δήλωση της Σκεύης Κουκουμά για την κατάθεση Πρότασης Νόμου που αφορά την ποινικοποίηση της αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών*, 2020
6. *Ποινικοποίηση αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών στις χώρες μέλη της Ε.Ε. και αποτελεσματικότητα σχετικής νομοθεσίας*, Βουλή των Αντιπροσώπων, Υπηρεσία ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων. 2019
7. *Challenging the Introduction of the Nordic Model*, NSW Global Network of Sex Work Projects, 2017
8. *Πρόταση Νόμου για ποινικοποίηση της αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών*, 2020

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΝΟΦΟΒΙΑ

ΗΒΗ ΚΑΙΣΕΡΛΗ

Μια πολύ σύντομη σκέψη με την οποία θα επανέλθω σχετικά με την πορνοφοβία. Η πορνοφοβία δεν σημαίνει ακριβώς και επί λέξη «φοβάμαι τις πόρνες». Μπορεί να σημαίνει αντιπαθώ τις πόρνες, δε σέβομαι τις πόρνες, ακυρώνω τις πόρνες ως γυναίκες λόγω της δουλειάς τους, υποτιμώ τις πόρνες ως ανθρώπους, υποθέτω πράγματα για τις πόρνες, έχω προαποφασίσει για τις πόρνες χωρίς τις πόρνες τι είναι και πού θα στέκονται μέσα στο αξιακό μου όπως κι αν αυτό ορίζεται κι από όποια αλάνθαστη πολιτική αφετηρία κι αν προερχεται.

Η επιτακτική ανάγκη ορισμένων να παρουσιάζουν τη σεξουαλική εργασία με δύο μέτρα και δύο σταθμά, με το ένα να είναι ότι η θα είσαι θύμα τράφικινγκ και θα την έχεις επιλέξει μόνο ως τελευταία λύση επιβίωσης π.χ για να φας ή να ταΐσεις/μεγαλώσεις το παιδί σου οπότε σε δικαιολογούμε ή νοιαζόμαστε και το άλλο να είναι η αδίστακτη πουτάνα που το κάνει για πλουτισμό η για να παίρνει ντραγκς ή γιατί είναι φυγόπονη κι έχει μάθει στα εύκολα και σιγά να μην τη σεβαστούμε αλλά και μην την εξισώσουμε ως γυναίκα με τις υπόλοιπες, ενέχει από μόνης μια γερή δόση διάκρισης και μισογυνισμού χωρίς να χρειάζονται περιτές εξηγήσεις, όπως κι αν στολίζεται. (βλ λίγο παρακάτω). Ενώ είναι και συχνή η ταύτιση της απλής σεξεργάτριας με ακριβοπληρωμένα sugar babes, call girls η pornstars ή ακόμη και αυτό

που θα λέγαμε "επαγγελματία γκόμενα" στην γλώσσα των ανδρών. Χωρίς προσωπικά να θέλω να στιγματίσω ούτε αυτές τις κατηγορίες ανθρώπων. Κι έτσι από πολλές πλευρές χτίζεται ένα αφήγημα που παρουσιάζει την πουτάνα ως ακριβώς αυτό στο ένα άκρο και στο άλλο η πορνοφοβία και το slut shaming ενδύεται μανδύα δικαιωματικό ταυτίζοντας την σκοπίμως με τη σωματεμπορία παρουσιάζοντας την ως θύμα της πατριαρχίας και του καπιταλισμού που την έχει ανάγει σε εμπόρευμα και προϊόν προς ενοικίαση.

Θα μπορούσε να είναι έτσι πολλά πολλά χρόνια πριν σύμφωνα με τις εκάστοτε κοινωνικοπολιτικές συνθήκες αλλά και με τη θέση και τα δικαιώματα της γυναίκας μέσα σε αυτές.

Ομως ζούμε σ' έναν άλλο αιώνα. Οι γυναίκες έχουν κατακτήσει δικαιώματα και έχουν δώσει αγώνες να κατοχυρωθούν, οι ιδέες αλλάζουν, ο φεμινισμός εξελίσσεται, γίνεται πιο συμπεριληπτικός προς όλες τις θυληκότητες, η σεξεργασία αποτελεί για πολλές και πολλούς (ναι υπάρχουν cis και trans Άνδρες σεξεργατες) επάγγελμα -που πέραν του ότι εμπίπτει στο παγκόσμιο και πανανθρώπινο δικαίωμα της αυτοδιάθεσης- θελουν να προστατεύεται να θεσμοθετείται και να μπορεί να ασκηθεί νόμιμα όπως όλα τα επαγγέλματα έχοντας εκτός από

'Η Ήβη στην είσοδο κτηρίου της δεκαετίας του 1930 στην Αθήνα', 2018.

Υδατογραφία και μολύβι σε χαρτί. 105 x 75 εκ.
Φωτογραφία, Πάνος Μπαλωμένος

Η Ήβη Καίσερλη είναι τρανς ακτιβίστρια στον χώρο της σεξεργασίας.
Το κτήριο βρίσκεται στην περιοχή της Κυψέλης στο κέντρο της Αθήνας.

υποχρεώσεις και εργασιακά δικαιώματα. Συν τοις άλλοις η σεξουαλική εργασία πέρα από αυτή τη θέαση της ηθικής ανωτερότητας που μπορεί να την ερμηνεύσει αλλά και να την εργαλειοποιήσει με όρους κινηματικούς (στην ουσία εξυπηρετώντας μόνο μια βαθιά συντήρηση που διαιωνίζει τον στιγματισμό ,τον αποκλεισμό και δικαιολογεί την κακοποίηση) υπάρχει και η θέαση εκ προνομίου όσων υποστηρίζουν ότι ο έρωτας είναι ένα αγαθό που δεν πωλείται ή δεν ενοικιάζεται. Και λέω εκ προνομίου γιατί ρε μάγκες και μάγκισσες σας διαφεύγει ότι δεν μιλάμε για έρωτα αλλά για σεξ και ίσως υπάρχουν άνθρωποι που το σεξ μόνο το φαντάζονται, που δεν το έχουν ζήσει, που δεν μπορούν να το βρουν με τον τρόπο ή τα άτομα που θέλουν, που δεν έχουν την εμφάνιση ή τις κοινωνικές σας δεξιότητες, που δεν έχουν την όραση ή τις κινητικές σας ευκολίες ή που δεν επιθυμούν την όποια δέσμευση κι αυτό είναι πέρα από κοινωνικά κατασκευάσματα όπως η τόσο ευέλικτη ηθική αλλά και η αισθητική.

Θα μπορούσα αντί να μιλώ όπως αντιλαμβάνομαι να παραθέσω αναφορές, ή βιβλιογραφία και να κάνω name dropping. Όμως όχι. Όχι γιατί όπως έχει γνωρίσει ο καθένας έναν αναγκασμένο άνθρωπο που σιχάθηκε αυτή τη δουλειά και μας το τρίβει στη μούρη σαν θέσφατο έχω γνωρίσει ανθρώπους που το βλέπουν όπως εγώ,

ανθρώπους που εργάζονται όπως εγώ αλλά και ανθρώπους με ιστορία στον κινηματικό χώρο, ανθρώπους με δράση, ανθρώπους με ανοικτό κεφάλι και καρδιά που χωράει, ανθρώπους που καταλαβαίνουν με ποιο τρόπο πλέον το πρόταγμα της ηθικής μπορεί να αντιταχθεί στην οποία ελευθερία ακόμα κι αν αυτή η ελευθερία είναι το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση. Ας μην μπορείτε να το φανταστείτε. Εγώ τους έχω μπροστά μου. Δίπλα μου.

We Need Space

We need space
We need space to breath
We need space to exist, without being constantly policed by normative gaze
We need space to exist, without fear of violence, without fear that one of us might be killed
We need space to resist and destroy all those systems which have been colonizing our bodies since birth
We need space to explore our fucking slutty desires shamelessly, beyond state regulations and non-sense papers.
We need space to explore and question our queeness, our genders and sexualities
We need space to explore our masculinities and feminities and all in between
We need space for all bodies to dance freely as if there is no tomorrow
We need space to mourn
and to heal our wounds
we need space to talk about our life and death drives
We need space to create our own eco-communities of humans and non humans
We need space for our own families of all kinds
We need space to embrace our failures and our vulnerabilities.
We need space to embrace our kind of pride and shame, beyond rainbow capitalism.
We need space to express our traumas and pain
We need space to share our queer-stories of violence
We need space to be alone and altogether
To be loud and silent
To cry and laugh
Naked or in drag
In shiny glitter or in black
At home or in a cruising spot
We need space to unlearn and re-learn
We need space to decolonize our bodies from our oppressive binary past
We need space to breath and heal
To exist and resist as outcasts, misfits, weirdos, queers
To connect through our anti-nationalist margins as queens, kings or freaks
and step in our queertopian future

Despina Michaelidou

In memory of Zak Kostopoulos/Zackieoh! and all victims of fascist murders

Poem written in june 2019 for the queer international open mic night of Queer Ink. Athens June 2019.

Η ιστορία του αμμαθκιού που ποσιεπάζει

Όποθθεν δικλίσω, στραώννουμαι.
Ντζίζω δαμαί, τρέσειι πύον.
Που τες τρύπες στα κάντζιελλα του δημόσιου κήπου
τζιαι που τον μιναρέν της Κοφίνου.
Το σφαγείον Κοφίνου.
Τζιαι που τα φορτηγά
που κουβαλούσιν σιοίρους για πριζόλες

Τρέσειι τζιαι που το σχολείον της Τόχνης
τζιαι που το λεωφορείον του Κοτζιάτη
Που κουβαλά τους χωρκανούς στη χώραν
Μπορεί τζιαι στην Σκάλαν.
Μπορεί τζιαι πούποτε.

Όποθθεν περάσω εν με χωρεί.
Σφηνώνω.
Κάμνω τσας να χλιάσω που μέσα που
κλειδαρότρυπες
μα τα ρομανίσια εν αγιωμένα.
Τζιαι μεινίσκω τζιαμαί χάσκοντας μες στ' αυλάτζιν
τζι ας σιύφκουν οι τζιτριτισμένες αναθρίκες
να μου πασπατέψουν τα μούτρα.

Άνοιξη.
Τζι ακόμα στάσσει ο ουρανός κλάμαν
τζιαι μιν αγωνίαν
μιν μανίαν
να καταντζιαστούν σε συρτάρκα
ούλλα τα πιτσικλιασμένα στους τοίχους μυαλά.

Παύση.

Όπου θκιαλλάξω βρέσειι «πονώ κανεί».
Που τα χαλαμάντουρα της Αρναουθκιάς που
λείφκουν
τζιαι που τον καφενέν του παντοπουλείου
χωρίς τους μερακλήες
του καφέ
του ναρκιλέ
του αμανέ
του μαχαλλεπιού του γαλάτου
για του ροδοσταμμάτου

Όπου κάτω, σηκωθώ τζιαι φύω
ύστερα εν τζιοιμούμαι
που κάτι ξιμαρισμένες φωτογραφίες στους τοίχους
τζιαι στες βιτρίνες
των μουσείων αγώνος
των άγονων μουσείων
των μουσείων της αγωνίας
τζιαι των πιτσικλιασμένων στους τοίχους μυαλών.

Όποθθεν φυσά αέρας
που τον βορράν
για που τον νότον
γέρνω
τζιαι τζιοιμούμαι
με τα παραμύθκια της στετές μου
της Αναστούς
της Παναγιωτούς
της Σιεριφές.
Που μπορεί να μεν την ελαλούσαν τζιαι τίποτε.
Που μπορεί να την ελαλούσαν τζιαι «τίποτε».

Όποιαν γλώσσαν μιλήσω ταπτεύκω.
Με όποιαν γλώσσαν γλύψω τα χτάρματά μου παουρίζω
τζι αφήνω τα σιτάρκα τζιαι τους εφκαλύπτους
να σιύφκουν τζιαι να μου πασπατεύκουν τα μούτρα
τζιαι τες φοινιτζιές να γιναξιάζουν
όσον περνά ο τζιαίρός
δίπλα που τες δόμες τζιαι τους ξεροποτάμους
τζιαι μες στες αυλάες της ψυσιής
της ψατζιής
της Αλόας τζιαι της Άσσιας

Παύση.

Όποθθεν στρίψω χάνουμαι.
Μεσ στα καντούνια τα αμέτρητα
με τα βαρέλια τζιαι τα πτέλλια
μες στες μολόσιες τζιαι τες καππαρκές
στη μέσην μιας σαχνιασμένης ασφάλτου
στο ποδά του ποτζιεί
στο ποτζιεί του ποδά.
Τζιαι γυρόν σίλιες σημαίες εφταλοήτικες
που πάνω στα κοντάρκα τους επαλλουκώσαν
τον θεόν
για τον αλλάχ
Που μπορεί να μεν τον λαλούν τζιαι τίποτε.
Που μπορεί να τον λαλούν τζιαι «Τίποτε».

Όπου δικλίσω
όπου κάτσω, φάω, σηκωστώ, πληρώσω τζιαι φύω
τσακρά.

Όπου τζιοιμηθώ, ξυπνήσω τζιαι νιφτώ
όπου αγαπήσω
ό,τι αγαπήσω
βουρά τζιαι φεύκει
σαν τζιείνους που επήαν
μα παραπάνω σαν τους άλλους που εν να ρτουν
σαν τον ουρανόν που στάσσει ακόμα
κλάμαν
τζιαι αγωνίαν
μιαν μανίαν
να καταντζιαστούν σε συρτάρκα
ούλλα τα πιτσικλιασμένα στους τοίχους μυαλά.

Άνοιξη.
Τζιαι εξιχάστηκα πάλε
να ποταυρίζουμαι πάνω που πλιθαρένιους τοίχους
τζιαι πέτρινες καμάρες
εξεχάστηκα να θκιαβάζω
την ιστορίαν του αμμαθκιού που ποσιεπάζει.

Άδωνις Φλωρίδης
Απρίλης, 1994

*Οι εικόνες που συνοδεύουν το ποίημα εν κομμένες σκηνές που το
ντοκυμαντέρ "Tongue" των Αντρέα Αναστασιάδη και Παναγιώτη
Αχνιώτη.*

FAŞİZME VE BÖLÜNMEYE
KARŞI OMUZ OMUZA ★